NAZIONALE
R. BIBLIOTECA CENTRALE V. E. II
M 8
47 A
11
ROMA
47-A-11
Digitized by Google

QVÆ FIDES ET RELIGIO SIT CAPESSENDA, Conſultatio:

Auctore LEONARDO LESSIO *Soc.* IESV, *S. Theologiæ Profeſſore.*

ROMA

PRAGÆ,
Ex Officina CASPARI KARGESII.
cIɔ. Iɔc. x.

Digitized by Google

REVERENDISSIMO *DOMINO* D. GISBERTO MASIO *EPISCOPO* BVSCODVCENSI.

CONSCRIPSI hanc Conſultationem, REVERENDISSIME DOMINE, duplici ratione impulſus. Altera, quòd videam plurimos, in tanta Religionum vel potiùs Sectarum varietate, nulla deliberatione, nullo rei examine præuio, hanc vel illã amplecti, quam fors obtulerit, vel ſocij aut amici in-

geſſerint. Et tamen nulla res eſt maioris momenti, ad æternam vitam conſequendam: hanc enim ſine vera & germana Chriſti Religione, quæ unica eſt & immutabilis, non multiplex, obtinere non poſſumus. Sed ea eſt mentis humanæ vecordia, ut, quæ ad æternam ſalutem pertinent, non multum curet, aut conſideret; cùm alioquin in temporalibus & fluxis ſit attentiſſima pariter & ſolertiſſima. Altera eſt, quòd plurimi ſint hoc tempore, qui in negotio Religionis aſſiduè fluctuant,

ant, nuſquam aliquid fir-
mi reperientes, ubi acquie-
ſcant. Poſtquam enim à
Catholica receſſerunt, vel
perſuaſum habent in ea i-
dololatriam & varias ſu-
perſtitiones contineri, ni-
hil amplius eſt reliquum,
quod menti, paulò diligē-
tiùs omnia conſideranti,
poſſit ſatisfacere, aut quie-
tem parere. Hinc fit ut
multi per varias ſectas vo-
lutati, tandem tranſeāt ad
Turciſmum, vel Athei-
ſmum; qui ferè eſt ultima
meta, ad quam humanæ
mentis cymba, niſi ad Na-
uem Petri alligata fuerit,

dubitationum flatibus appellitur.

Non deſunt etiam Catholici, qui frequenti cum heterodoxis uſu & colloquio, ancipites ſuæ Religionis redduntur, & ſuſpicantur nonnullos in ea errores tolerari, præſertim de rebus minoris momenti, ut ipſi vocant; ut de Purgatorio, Indulgentijs, & primatu Sūmi Pontificis.

His omnibus ſpero hanc Conſultationem aliquid lucis allaturam, ut omnem ex animo fluctuationem & ambiguitatem depellere poſſint; ſi tamen eam lege-

legere, & nonnihil quæ in
ea adferuntur perpendere,
dignati fuerint. Quod
ut lubentiùs facerent, ſe-
ctatus ſum breuitatem ſi-
mul & perſpicuitatem, vi-
tatis omnibus ſalebris, &
longis perplexiſque diſcur-
ſibus; paucis etiam ſan-
ctorum Patrum ſententijs
adhibitis, quæ apud illos
non ſunt tanti ponderis.

Porrò eam tibi, REVE-
RENDISSIME DOMINE,
inſcribendam cenſui, mul-
tis de cauſis. Vt enim o-
mittam ſingularem affe-
ctum, quo humanitas tua
me iam pridem proſecuta

eſt.

Digitized by Google

eſt, qui viciſſim aliquod obſeruantię in te meę ſymbolum exigebat; cui aptiùs Conſultatio de Religione dedicetur, quàm Religionis Antiſtiti, & inſigni Theologo, cuius eſt de huiuſmodi iudicium ferre? Deinde quia eam putaui ſancto illi zelo tuo congruere, quem totum in eo eſſe intelligo, ut non ſolùm populo tibi commiſſo, qui peramplus eſt, ſed etiam vicinis ſalutis adminicula ſuppeditet; ut omnibus lux veræ Religionis, diſcuſſis Sectarum tenebris, affulgeat: quo etiam impul-

impulſus , opus moliris,
quod ad Chriſtianam pie-
tatem uniuerſè excitan-
dam , & ad iuuentutem
Religione, moribus, & lit-
teris informandam , mul-
tum momenti habiturum
creditur. Non potui pro-
fectò huic zelo non gratu-
lari aliquo munuſculo eô-
dem pertinente; quod eti-
am non parum virium &
efficacitatis , auctoritate
nominis tui, apud multos
habiturum confido. De-
niq; quia eo loco prȩſides,
quò multi quotidie ex
varijs partibus confluunt,
quibus has Conſideratio-

nes

nes puto magnopere uſui eſſe poſſe.

Accipe igitur, REVERENDISSIME PRÆSVL, βȣλευτικὸν iſtud opuſculum, ea mente, qua offertur; mole illud quidem exiguum, ſed hypotheſi maximum, & propoſito animi tui minimè, uti ſpero, diſſonum. Accipe obſeruantiæ erga te noſtræ, & affectus obſequendi nonnullum teſtimonium. Meliùs ille ſuo tempore, uti confido, factis declarabitur, quàm nunc poſſit ſcriptis. Intereà precabimur diuinam Clementiam,

am, ut te quàm diutiſſimè Eccleſiæ ſuæ incolumem & valentem præſtet, pietatis zelum promoueat, & ad felicem exitum, ea quæ ad Dei gloriam & animorum ſalutem moliris, perducat: tandemq́ue multis auctum bonorum operum meritis, multis animarum, quibus ſalutem attuleris, cinctum manipulis, æterna iuſtitiæ corona remuneret. Louanij, XII. Auguſti, M. DC. IX.

REV^MÆ D. V.

Seruus in CHRISTO IESV

Leonardus Leſſius.

Digitized by Google

Digitized by Google

QVÆ FIDES ET RELIGIO SIT CAPESSENDA, *Conſultatio.*

MAGNA eſt hoc noſtro æuo Religionum varietas, magna de vera religione diſceptatio. Multi in hac re perpetuò fluctuāt, nec quidquam certi ſtatuere poſſunt, ex una in aliam Religionem, veluti domum, experiundi cauſa tranſmigrantes, ut mentis tranquillitatem aſſequantur. Alij inconſulto auſu amplectuntur aliquam, quam fors obtulerit, ſine examine, ſine luce; qui dum ro-

Digitized by Google

rogantur, cur iſtam cæteris præferant, nihil aliud reſpõdere poſſunt, niſi quod ipſis videatur melior; vel (quod ſinguli de ſua iactant) quia ſequitur purum putum verbum Dei.

Negotium tamen iſtud dignißimum eſt ſumma deliberatione & diſcuſſione, utpote in quo totius ſalutis noſtræ cardo verſetur. Non parua res eſt æterna ſalus, & æterna damnatio; ſed tanta, ut cetera omnia ſiue bona, ſiue mala, ad hæc ſint inſtar nihili. Hæc autem pendent ex bona, vel mala Religione. Si bonam Religionem habueris, facile tibi erit ſalutem cõſequi: ſi malam, impoſſibile eſt te ſaluari. *Per malam enim

*Ad Hebr. 11.

nim ſeu falſam Religionem Deo placere non potes; ac proinde neq; veniam peccatorum, neq; veram iuſtitiam adipiſci, neq; ullo modo redemptionis Chriſti particeps effici. Itaq; manes in morte, & ira Dei ſuper te manet. †Omnes enim ſine Chriſti redēptione & viuificatione manent in morte peccati, & filij iræ. quicumque autem non habet veram Religionem, eſt expers redemptionis & viuificationis Chriſti: quare neceſſe eſt illū manere in morte, eſſequé filium iræ & pabulum ignis æterni.

† Ad Rom. 3. & 4. &c.

Porrò vera Religio eſt unica, non multiplex. Vna enim tantùm eſt veritas: *una fides, unum Baptiſma, unus

** Ad Ephe. 4.*

Digitized by Google

Deus & Dominus omnium. Vnde conſequens eſt, Primò, Omnes Religiones, omnes fides & fidei confeſſiones, præter unam, eſſe falſas, noxias, peſtiferas; & auctore diabolo, qui eſt pater mendacij, introductas.

Secundò, Neminem, qui hanc unicam non habuerit, ſalutem æternam conſequi poſſe; & omnes qui huius expertes fuerint, quantumuis alioquin laudabiliter vixerint, in æternum perituros. Quod enim Apoſtolus ait de
1.Cor: 13. charitate: *Si linguis hominum loquar & Angelorum, ſi nouerim myſteria omnia, ſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, ſi tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem*

Digitized by Google

tatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt: potiori ratione dicendum eſt de vera fide, ſeu Religione, quæ charitatis & reliquarum virtutum Chriſtianarum eſt fundamentum.

Tertiò, Stupidum eſſe errorem quorumdam plebeiorum exiſtimantium ſatis eſſe ad ſalutem ſi credas in Chriſtum, & ipſum mortuum eſſe pro peccatis noſtris: quamuis multa alia, v.g. quæ ad Sacramẽta, ad ſacrificium Eccleſię, & ſimilia fidei capita pertinent, non credas. Sic enim omnes pænè ſectæ hæreticorum ſaluarentur. Omnes enim retinent Chriſtum (alioquin non eſſent hæretici, ſed apoſtatæ) & credunt, paucis

exceptis, illum eſſe mortuum pro peccatis noſtris. Salui itaque erunt Montaniſtæ & Nouatiani, Donatiſtæ & Sabelliani, Ariani, Macedoniani, Aëriani, Eutychiani, Monothelitæ, & ſimiles Eccleſiæ peſtes. Cur ego Eccleſia omnibus ſæculis ſe tam acriter hæreſibus oppoſuit? Cur Apoſtolus *Hæreticum hominem poſt unam vel alteram correptionem vitari* iubet? Cur ſermonem eorum cauendũ ut carcinoma quoddam? Fruſtrà hæc omnia dicuntur & fiunt, ſi cum hæreſi ſalus obtineri poteſt. Sanè contra omnium ſæculorum conſenſum eſt illud figmentum. *Conſtituamus aliquem*, inquit D. Auguſtinus, *caſtum, continentem, non auarum,*

Ad Tit. 3.

2. ad Timoth. 2.

L. 4. cõtra Donat. c. 8

auarum, non Idolis ſeruiētem, hoſpitalitatem indigentibus miniſtrantem, non cuiuſquam inimicum, non contentioſum, patientem quietum, nullum æmulantem, nulli inuidentem, ſobrium, frugalem, ſed hæreticum: nulli utique dubium eſt, propter hoc ſolum quòd hæreticus eſt, regnum Dei non poſſeſſurum.

Sicut enim, teſte D. Iacobo, *qui in uno mandato delinquit, factus eſt omnium reus*, & totam iuſtitiam amittit, etiamſi reliqua ſeruet; quia legiſlatorem ipſum, qui totam legem tulit, cõtemnit: ita qui unum fidei caput pertinaciter negat, etiamſi reliqua retineat, factus eſt reus totius Religionis, & totam fidem ac Religionem perdit; *cap. 2.*

Digitized by Google

quia eius auctorem contemnit. Eadem enim eſt prima ſupremáque veritas, quæ omnia fidei capita reuelauit, & nobis per Eccleſiam ſponſam ſuam (*quæ eſt columna & firmamentum veritatis*) credēda propoſuit. Qui ergo vel unum articulum obſtinatè reiecerit, nolens acquieſcere Eccleſiæ teſtimonio, eo ipſo primæ veritatis, cujus Eccleſia eſt præco, interpres, & organum, auctoritatem flocci-pendere cenſetur; ac proinde totam fidem diuinam, quę ad ſalutem eſt neceſſaria, amittit.

1. ad Timoth. 3.

Nec refert, quòd adhuc aliqua, nimirum primaria fidei capita, ſe credere putet: quia non credit illa fide diuina,

Digitized by Google

na, quæ ſoli auctoritati diuinæ nobis infallibili modo propoſitæ innititur: alioquin cetera quoque eodem modo ipſi propoſita crederet: ſed credit illa, fide quadam humana, nimirum, quia priuato ſuo iudicio ita iudicat credendum, ſumens ſibi auctoritatem iudicandi & diſcernendi quæ ſint credenda, quæ reijcienda. Itaque ultima ratio credendi eſt iudicium priuatum; ac proinde tota illa fides eſt humana, & inutilis.

Certiſſimum itaque ſit, ſicut vera iuſtitia ſe extendit ad omnia mandata: ita veram fidem, quæ ad ſalutem requiritur, ſe extendere ad omnia diuinitus reuelata; ita ut illa omnia vel expreſſè credamus,

Digitized by Google

mus, vel parati ſim⁹ credere, ſi nobis congruo modo fuerint propoſita.

Ex his perſpicuum eſt, quãta cura enitendum ſit, ut veram fidem & Religionem aſſequamur, cum hæc ſit totius ſalutis fundamentum, & abſque ea nos certiſſima maneat damnatio. Vnde ſtatui aliquas vel conſiderationes, vel rationes per ſe notas cuilibet ratione utenti proponere, ex quibus certa poſſit hac in re inſtitui deliberatio.

Prima Conſideratio, ex ſtudio perfectionis ad quod Chriſti Religio inducit.

Digitized by Google

EA Religio præferenda, quę fauet puritati & ſanctitati vitæ; quæ ab affectu terrenorum mentes auocat, & ad cœleſtium amorem traducit. Hic enim eſt potiſſimus finis Religionis, mentes hominum à rebus iſtis temporalibus ac infimis abducere, & ad cæleſtia ac ſempiterna cogitanda, amanda, perſequenda eleuare. At talis eſt ſola Religio Catholica. Hæc enim ſuadet abſtinere à voluptatibus carnis, & illecebris huius vitæ; hæc docet diuitias & honores contemnere, & ijs, cùm poſſidentur, propter Christum renunciare. Hæc ſuadet ieiunia, cilicia, abſtinētiam, & alias corporis afflictiones, quibus caro dome-

SOLA CATHOLICA RELIGIO PERFECTIONEM VITÆ DOCET.

tur, & ſpiritui ſubijciatur.

Hinc innumeri ſunt in Eccleſia Catholica, qui contemptis diuitijs, honoribus & voluptatibus, quibus vel fruebantur, vel frui poterant, ſæculo nuntium remiſère, carnem macerantes, & toti Deo rebúſque cæleſtibus intenti. Inter hos multi magnates, & magnatum filij ac filiæ, plurimi eloquentia & omni litteratura celeberrimi. Clariſſimum hoc eſt diuini ſpiritus, & veræ Religionis τεκμήριον. Non enim poteſt illa Religio non eſſe cæleſtis, quæ naturam humanam infimis iſtis affixam auellit, & ad cæleſtia erigit, quæ amorem temporalium expugnat, & æternorum dilectionem inſerit; de-

nique

nique tam mirabiles in hominibus mutationes efficit. Ex fructibus ſuis arbor cognoſcitur.

Ceteræ Religiones, præſertim Lutherana, Caluiniana, & Anabaptiſtica, de quibus hic potiſſimùm agimus, & conſultationem hanc inſtituimus, nihil tale præſtant. Tantum enim abeſt ut doceant carnem macerare, terrena contemnere, voluptates carnis reſecare, ut *ieiunium* vocent *traditionem humanam, qua Deus fruſtra colatur*; *abſtinentiam carnium, ſuperſtitionem*; *vota monaſtica* dicant *eſſe impia, irrita, & omnino non ſeruanda*; *caſtitatem impoſſibilem*; *omnibus eſſe uxores ducendas, & rei uxoriæ operam dandam*: quod Lu-

CETERÆ TOLLVNT STVDIVM PERFECTIONIS ET BONORVM OPERVM.

Lib. de vita coniugali.

therus dicebat *eſſe tam neceſſariũ, quàm edere, bibere, dormire.* Ex qua doctrina conſecutum eſt, ut nemo eorum, qui aliquam ex iſtis nouis Religionibus ſectantur, vel ieiunio carnem maceret, vel continẽtiam ſeruet, vel à coniugio & voluptatibus venereis abſtineat, vel ſuis facultatibus repudiatis paupertatẽ pro Chriſti amore colat; ſed omnes amplectantur vitam commodam, vulgarem, ſæcularibus rebus inhærentem, & carnis naturæque corruptæ inclinationi conſentaneam. Nemo hîc animum concipere poteſt, ut Angelicam vitam imitetur in terris, ſicut multi Sanctorum fecêre, & multi adhuc in Eccleſia Catholica faciunt;

Digitized by Google

faciunt; nemo ut curas & ſollicitudines huius vitæ excutiat, & ſæculi vincula abrumpat, ut liber & expeditꝰ Chriſtum Dominum ſequatur, eiúſque vitam ſanctiſſimam imitetur, & in carne iſta mortali exprimat. Nam quidquid eſt ſupra communem & popularem viuendi rationem, hæ Religiones improbant.

Quis ergo non videat, nullã ex his eſſe Religionem Chriſti? Etſi enim Chriſtus paupertatem, caſtitatem, vitam cælibem, abnegationem ſui, & ſimilia, hominum infirmitati conſulens non imperet; ſuadet tamen, & magnis præmijs ad hæc inuitat, & ad ea amplectenda in ſeipſo nobis exempla præbuit. Hoc con-

Digitized by Google

ſilio & inuitatu Chriſti permoti innumerabiles homines, ex omni ordine, ætate, ſexu, natione, conditione, ad ſummam ſanctitatem peruenêre, totíque mundo eo nomine admirabiles fuêre. At iſtæ Religiones hoc perfectionis ſtudium planè improbant, tamquam vel impoſſibile, vel ſuperſtitioſum.

Neque ſolùm eximiam illam ſanctitatitatem impediunt, ſed etiam omne ſtudium bonorum operum. Docent enim * *hominem in omnibus ſuis operibus peccare, quamuis hoc peccatum credẽtibus non imputetur.* Deinde *hominem* † *per omnia ſua bona opera nihil apud* Deum *mereri, nihilo fieri ipſi gratiorem, nihilo iuſtiorem; nihil amplius*

* *Luther. ar.31. & ar.36. & li. d libertate Chriſtiana.* Caluin. *li. 3. Inſtit. c. 12. §. 4. & ca. 14. §. 9.*
† *Luther.*

præmij

*præmij habiturum, ſiue plurima, ſiue pauca, ſiue nulla bona opera fecerit; ſolam * fidem apud Deum æſtimari & coronari.*

Quis hac doctrina poſita excitetur ad bona opera, ad orationẽ, ad eleemoſynam, ad ieiunium, ad proximorum ſubſidia? Si enim in his omnibus eſt labes peccati, & nihil meriti vel præmij, nihil utilitatis, quid me ad iſta præſtanda permoueat? Quis fruſtrà, nullóque fructu laborem & opes ſuas impendere, & commoda ſua deſerere velit? Itaque hę Religiones omnia bona opera è medio tollunt; ſolámque fidem relinquũt hominibus, quam inſtar omnium eſſe ſtatuunt. Non eſt credibile Dominum per tot labo-

& Caluin. loco citato.
** Luther. in aſſert. art. 1. Caluinus lib. 3. Inſtit. cap. 11. §. 13. & 14 & cap. 19. §. 2. 4 & 7*

Digitized by Google

labores & ſudores, per tam multiplicem doctrinam, & tot cæleſtia monita, per ſanguinem, crucem & mortem ſuam, tam ſterilis Religionis nobis eſſe auctorem.

Secunda Conſideratio, ex eo quòd licentiam peccandi excludat.

ILla quoq; Religio eſt prefereda, ut Deo gratiſſima, quæ nullam tribuit licentiam peccandi, ſed multis modis hanc excludit. Sicut enim Religio, quæ ex Deo eſt, animos hominum ad ſtudiũ bonorum operum, & vitæ Chriſtianæ perfectionem, excitare & allicere debet: ita etiam deterrere à peccatis, incutere

Digitized by Google

cutere Dei timorem, & quantum in ipſa eſt, peccata omnia impedire.

Talis planè eſt Religio Catholica. hæc enim multis modis omnem peccandi licentiam remouet.

Primò, Per Sacramentum Pœnitentiæ. Valdè enim deterrentur plerique à peccatis, quòd videant ea ſigillatim in confeſſione aperienda, & pro illis pœnitentiam ſubeundã: & ſi quid ſublatum ſit, vel ſi quid damni irrogatum, id omnino compenſandum. Deinde in illo Sacramento requiritur dolor de peccatis, & propoſitum emendandæ vitæ: confertur etiam gratia & auxilium ad id præſtandum. Deniq; dantur ſalutaria monita

Digitized by Google

nita rectè viuendi. Vnde hoc Sacramẽtum mirè licentiam peccandi coërcet.

Secundò, Per doctrinam de ſatisfactione & purgatorio. Docet enim, remiſſa culpa & pœna, remanere plerũque obligationem ingentis pœnæ temporalis; quam niſi in hac vita per bona opera, nimirum per orationem, eleemoſynam, ieiunium, & ſimilia, redemeris, luendam deferes poſt hanc vitam acerrimis tormentis purgatorij. Nullum malum apud Deum manere inultum.

Tertiò, Cùm docet ad æternam damnationem ſatis eſſe vel unum peccatum mortiferum, niſi pœnitentia in hac vita deletum fuerit, nec quid-

quam

quam fidem abſque vera pœnitentia ad peccatorum remiſſionem prodeſſe.

Quartò, Cùm multis modis incutit homini Dei timorē, varijs eius iudicijs propoſitis: cùm numquam vult illum eſſe ſecurum ſuæ ſalutis, ſed ſemper vigilare, ſemper orare, ſemper eſſe ſobrium, ſemper bonis operibus intentum, ne fortè aliquando vel tentationi ſuccumbat, vel fraude diabolica ſupplantetur, vel per inconſiderantiam labatur, vel imparatus morte improuiſa opprimatur. Hinc in bonis Catholicis, qui ſecūdum ſuam Religionem viuere ſtudent, videmus miram ſollicitudinem, ut peccata deuitent; & ſi quæ per fragilitatem

tatem humanam commiſe-rint, continuò ea expient & emendent.

TOLLVNT TIMOREM DIVINVM; ET OMNEM LICENTIAM TRIBVVNT PECCANDI.

Nihil horum præſtant aliæ Religiones, ſed timorem diuinum excutiũt, & magnam ad omnem peccandi licentiam portam aperiunt.

Primò, Quia *tollunt confeſſionis Sacramentum*; quo, uti diximus, homines mirè à peccatis auocantur. Nam dicũt eſſe inuentum humanum, carnificinam conſcientiarũ, & meram ſuperſtitionem. Mirum ſi aliqua ſuperſtitio & figmentum cordis humani poſſit habere vim tantam ad vitæ emendationem & conſcientiæ trãquillitatem! Hãc vim etiam ipſi Lutherani aliquando teſtati ſunt experien-

tia

Digitized by Google

tia docti. Nam ut refert Sotus qui interfuit, cùm Cæſar eſſet in Germania, miſſa eſt ab inclyta ciuitate Norimberga legatio ad ipſum, per quam Senatus petebat, ut Cæſar imperatorio iure confeſſionem auricularem indiceret. Aiebant enim ſe uſu & experientia comperiſſe, Rempublicã ſuam poſt ſublatam confeſſionẽ occultis criminibus contra iuſtitiam aliáſque virtutes ſcatere, quæ illis anteà fuiſsẽt incognita. Riſum tamen, ut inquit Sotus, ea lgatio mouit. Si enim iure diuino ad occulta ſua alicui pandenda homines non tenentur, nec Sacerdos à peccatis abſoluere poteſt, ut ipſi ſentiebãt; quomodo prçcepto humano abs- *In 4.d.18. q.1.a.1.*

que

que fructu remiſſionis ad id cogi poterunt?

Secundò, Quia non ſolùm confeſſionem, ſed etiam *pænitentiæ virtutem tollunt*: quatenus negant eſſe neceſſariam contritionem, ſeu dolorem de præteritis. ut enim habet articulus Lutheri, *contritio facit magis peccatorem*: & * Caluinus, *Quod*, inquit, *Hieronymus ait pænitentiam eſſe ſecundam poſt naufragium tabulam, cùm planè impium ſit, excuſari non poteſt.*

Art. 6.

** Li.4.ca. 19.§.17.*

Tertiò, Quia † negant *Satisfactionis neceſſitatem; & dicunt hanc redũdare in iniuriam ſatisfactionis Chriſti*, quaſi ſi noſtra aliquid valet, Chriſti non ſit ſufficiens.

† Caluin. lib.3.c.4. § 38. Lutherus in Aſſert.ar. 5.& 6.

Quartò, Quia * negant *pur-*

** Luther. epiſt. ad*

gatorium,

gatorium, & omnem caſtigationem temporalem animarum, poſt hanc vitam.

Wald. de Euchar. Calui. lib. 3. c. 5. §. 6.

Quintò, Quia † negant *remanere ullam obligationem pœnæ temporalis remiſſa culpa. Semper enim cum culpa remitti totam pœnam.*

† *Luth. ſuprà, & in Aſſert. ar.* 5. *Caluin. ſup. & lib.* 3. c. 4. §. 30

Sextò, Quia * docent *ſolam fidem ſufficere ad remiſſionem omnis culpæ & pœnæ; nec aliud omnino requiri.*

* *Luth. in Aſſert. ar.* 1. *Calu. li.* 3. c. 11. §. 13 & 14. & ca. 19. §. 2. 47.

Septimò, Quia † tradunt *habenti fidem ſpecialem nullum peccatum imputari.* Hac ratione Lutherus dicebat Decalogũ non magis ad nos pertinere, quã cęremonias Legis veteris, ſed omnem eius obligationẽ pariter eſſe ſublatam per Chriſtum; nimirum quia non magis imputatur credẽ-

† *Luth. de libertate Chriſtia. Calu. lib.* 3. c. 4. §. 28. & li. 2. c. 8. §. 58.

tibus illius violatio, quàm violatio Legis Cæremonialis. Hæc omnia ab illis doceri patet ex locis in margine adſcriptis, & norunt omnes mediocriter in illis ſectis verſati.

His poſitis, clariſſimum eſt, tolli penitus à cordibus hominum omnem Dei timorẽ, & laxari habenas ad omnia genera peccatorum: imò tantam dari licentiam per has Religiones, quantam per Atheiſmum, vel etiam maiorem. Si enim habenti fidem illam ſpecialem, nullum peccatum imputatur ad culpam, vel ad pœnam, cur non auſit quantumuis grauia ſcelera? Quid enim timeat? An gehennam, vel purgatorios ignes? At fides facit, ut quantum-

tumuis in ſe peccatum ſit graue & fœdum, tamen tali homini nullo modo imputetur. An iram diuinam, & gratiæ diuinæ ſubtractionem? At Deus non imputat, & propter Christi ſatisfactionem, non poteſt illi iraſci. An ſatisfactionem temporalem aut cõfeſſionem? At iſta iam ſunt ſublata tamquam ſuperſtitioſa. Quid ergo iſte magis timeat, quàm quiuis Atheus? Aut quomodo non æquè laxam portam habeat ad omnia ſcelera, omnésq; impuritates? Quid Atheiſmus efficiat, teſtatur ſcriptura cùm ait: *Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt Deus; corrupti ſunt, & abominabiles facti ſunt in ſtudijs ſuis; non eſt qui faciat bonum, non eſt* Pſal. 13.

uſq; ad unum. Facit autem hoc Atheiſmus, quatenus aufert timorem diuinæ caſtigationis, quo tãquam fræno mortales à peccatis coërcentur. At iſtæ Religiones non minùs tollunt timorem diuinæ vindictæ & caſtigationis, dum docent nullum peccatum credenti imputari ad culpam vel pœnam, nec unquam pro eo fore puniendũ.

Addo etiam magis hunc ſalutarem timorem per iſtas Religiones, quàm per Atheiſmum tolli. Nam pauci Athei certò ſtatuunt non eſſe ullum Numen, ſed plerique dubitant, & reformidant oppoſitum. itaq; non ſunt absq; metu vindictæ, qui illos in multis compeſcat. At iſtæ

Reli-

Digitized by Google

Religiones certò & indubitanter ſtatuunt peccata credentibus non imputari, ídq; firmiſſimè credi iubent. itaq; nihil formidinis relinquunt, ſed omnem penitus metum & ſuſpicionem vindictæ abſtergunt: ac proinde longè magis habenas mentibus humanis ad omnia flagitia laxant quàm Atheiſmus. Neq; id uno tantùm modo faciunt, ſed quadruplici.

QVATVOR MODIS TOLLVNT OMNEM TIMOREM DEI.

Primò, Dum docent per fidem peccata non imputari: quantumuis ea ſunt multa vel magna. de quo iam ſatis dictum eſt.

Secundò, Cùm dicunt *omnes qui habent veram fidem eſſe prædeſtinatos, & id firmiſſimè debere credere*. Si enim omnes harum

Calu. li. 3. c. 2. §. 6. 7. 11. 12. 15. 16 & 38.

harum Sectarũ cultores ſunt prædeſtinati. & id firmiſſimè credere tenentur; cur ſint ſolliciti, ut vel benè agant, vel opera carnis, quę Apoſtolus enumerat, deuitent? Non enim poſſunt metuere ne ſalute excidant, & in gehẽnam deturbentur. quia prædeſtinatio Dei eſt efficax & immutabilis; & prædeſtinati nullo modo perire poſſunt. Neq; purgatorij pœnas, quas credunt nullas eſſe; neq; huius vitæ flagella, cùm illis peccata â Deo non imputentur.

Luth. in Aſſert. art. 36. Calu. lib. 1. c. 16. §. 8.

Tertiò, Cùm *tollunt libertatem arbitrij, & docent omnia ineuitabili neceſſitate fieri; hominemq; non poſſe vias ſuas bonas facere aut malas.* Si enim nulla eſt

la eſt libertas, nullum eſt propriè peccatum: ſicut leo dum hominem deuorat, etſi malum inferat, non tamen peccat; quia id non liberè ſed impulſu naturæ facit, nec eſt in poteſtate ipſius hunc impulſum moderari. Nemo erit pœna dignus; quia quod neceſſitate agitur, pœnam non meretur: quare nec ullus erit infernus, nec vindicta poſt hanc vitam ulla. Magna enim & intolerabilis eſſet crudelitas homines æternis ſupplicijs afficere propter ea quę ipſi nullo modo vitare poterant. Cur ergo metuant ſequi deſideria cordis ſui, & patrare quidquid animo libitum fuerit?

Quartò, Cùm tradunt *omnia*

Lut. ſuprà Calu. lib. 1. ca. 17. §. 5. & c. 18. §. 1.

hominum opera tam mala quàm bona ab æterno eſſe à Deo prædefinita; & ut in tempore fiant, voluntates hominum ad omnia illa à Deo inclinari, incitari, impelli, determinari. Si enim Deus æquè mala ac bona operatur in nobis, non eſt quòd conemur mala deuitare, neq; cur timeamus eorum ultionem. Deus enim non eſt ultor eius, cuius eſt auctor; nec punire poteſt, quod ipſe à nobis fieri vult, & facit ut faciamus. Hæc enim eſſet pluſquam tyrannica immanitas, quam cõſtat longè abeſſe à Deo.

Ex his luce meridiana clarius eſt, Religiones illas quatuor modis omnem diuini numinis timorem ex animis hominum tollere, & tantam

omnium

Digitized by Google

omnium ſcelerum tribuere licentiam, quãtam ullus umquam Atheiſmus: ídque eò pernicioſiùs, quòd non ſub aperta impietatis forma, ſed ſub ſpecie Religionis & honoris diuini, nimirum ſub ſpecioſis titulis fidei ſpecialis, ſatisfactionis Chriſti, libertatis noui Teſtaméti, prouidentiæ prædeſtinationiſq; diuinæ. Sub his tegitur & propinatur tantũ venenum, quod mentes moréſq; hominum penitus corrumpit. Quis ergo, cui vel ſcintilla ſit recti iudicij, credat huiuſmodi Religiones eſſe à Deo?

Tertia Conſideratio, ex ſanctitate cultorum.

Digitized by Google

ILla Religio præferenda in qua plurimi ſanctitate conſpicui : fieri enim nequit, ut praua Religio ad ſanctitatem perducat , aut ut vera ſanctitas cum praua Religione conſiſtat. At Religio Catholica plurimos omnibus ſæculis habuit, qui communi omnium Chriſtianorum cõfeſſione ſanctiſſimi fuère. E quorum numero, ut alios innumeros omittam , eſt magnus Antonius , Hilarion, Gregorius Thaumaturgus , Nicolaus Myræ Epiſcopus, Athanaſius, Gregorius Nazianzenus , Baſilius , Simeon Stylites, Cyprianus, Hilarius, Martinus, Ambroſius, Hieronymus, Auguſtinus, Benedictus, Gregorius Magnus, Vedaſtus,

Digitized by Google

daſtus, Amandus, Winocus, Bertinus, Rumoldus, Willebrordus, Bonifacius, Bruno, Bernard⁹, Romualdus, Nortbertus, Dominicus, Franciſcus, Thomas Aquinas, Bonauentura, Franciſcus à Paula, & multi noſtro ſęculo. Quòd enim hi omnes Catholicam Religionem ſectati ſint, dubitari non poteſt; tum quia Romanæ Eccleſiæ adhæſerunt, eiúſque fidem profeſſi ſunt, & etiam gnauiter propagarunt: tum quia ferè omnes iſti Monachi fuere, & votis obſtricti monaſticam vitam coluere. Imò omnes regulæ & profeſſiones monaſticæ ab illis fluxere. Eos ſanctiſſimos fuiſſe, eſt communis confeſſio totius populi Chriſtiani

Digitized by Google

ſtiani per tot ſæcula, quot à ſingulorum ætate fluxere. Nec umquam ea de re fuit dubitatum. Id ipſum de pleriſq; iſtorum, & in primis de Bernardo, Dominico, Franciſco, fatentur etiam hæretici. Magna eſſet impudentia ea negare, vel in dubium reuocare, in quæ conſenſus orbis conſpirat.

Si iſti ſancti fuere, & Catholici, ſicut toti orbi perſuaſum eſt, neceſſe eſt Catholicam & Romanam Religionem, quã ipſi tenuere, veram eſſe, & à Spiritu ſancto profectam.

Primò, Quia impoſſibile eſt, ut Religio falſa ad ſanctitatem veram perducat. Religio enim eſt ſanctitatis fundamentum. Non poteſt illud

lud cæleſte ædificium extrui ſuper re vana, ſuper mendacio pernicioſo, & ſacrilego, quale eſt omne mendacium in Religione. Fieri nequit ut Religio falſa animum à terrenis auocet, & ad cæleſtia traducat; ut diuino amore mentem accendat, & ad proximorum ſalutem per tot labores & ſudores curandam impellat. Hæc tamen omnia Religio quam ſequebantur, in ipſis perfecit. Itaq; fieri nequit, ut ipſorum Religio falſa fuerit.

Secundò, Sine vera Religione impoſſibile eſt placere Deo. At omnium conſenſu illi placuerunt Deo, & magni eius amici fuere: ergo vera fuit eorum Religio. quo- *Ad Hebr. 11.*

Digitized by Google

modo enim per falſam Religionem placeant Deo, qui eſt veritas?

Tertiò, Si eorum Religio vera non fuit, ergo fuit à diabolo. Hic enim mendax eſt ab initio, & mendacij pater: hic veram Religionem ſuis mẽdacijs & fraudibꝰ ſemper ſtuduit corrumpere, ut animas perderet. Si fuit à diabolo, quomodo potuit illos ad ſanctitatem perducere; diaboli aduerſarios, & Dei ami-
2. Cor: 6. cos efficere? *Quæ enim communicatio luci ad tenebras? quæ cõuentio Chriſti ad Belial?*

Quartò, Prorſus incredibile eſt, Deum viros tam innocentes, tam ſui & rerum terrenarum deſpicientes, tam ſtudioſos diuinæ gloriæ, &

arden-

ardentes Dei amatores, tot ſæculis permiſiſſe decipi in re tanta, nimirum in negotio Religionis, & fundamento totius pietatis. Quis tam impiè de diuina bonitate ſentiat? Nihil illi ex parte ſua prętermiſerę, quò Deo placere poſſent, eiúſque gloriam promouere, maximis laboribus pro ea ſuſceptis, & tota vita illi conſecrata & impenſa. Quînam fieri poteſt, ut illa bonitas infinita, illa lux verà, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mũdum, tam eximijs ſeruis & amatoribus ſuis veritatem & lucem ſuam non oſtenderit, eóſq; in tenebris & peſtiferis erroribus reliquerit? Falſum eſt ergo illud quod Dominus
toties
Digitized by Google

toties ingeminâs & repetens
Math. 7. promiſit: *Petite & accipietis,*
Luc. 11. *quærite & inuenietis, pulſate &*
aperietur vobis. Omnis enim qui
petit accipit, & qui quærit inue-
nit, & pulſanti aperietur. Fran-
ciſcus enim, Dominicus, Ber-
nardus, Benedictus, & ſimilia
orbis lumina ac miracula,
per totam vitam ſummo ſtu-
dio petierunt, quæſiuerunt,
& pulſarunt, ut ſaluti neceſ-
ſaria à Domino impetrarent,
& volũtatem ipſius in omni-
bus cognoſcerent, & implere
poſſent; & tamen nihil ſunt
conſecuti. Falſum erit & il-
Luc. 11. lud: *Si vos cùm ſitis mali, noſtis*
bona data dare filijs veſtris, quan-
to magis Pater veſter dabit ſpiri-
tum bonum petentibus ſe? Hi
enim aſſiduè hunc ſpiritum
flagi-

flagitarunt, & tamen non obtinuerunt. Spiritus enim bonus absq; bona Religione eſſe non poteſt. Omitto alia quæ in hanc ſententiam poſſent adferri.

Quòd ſi blaſphemum eſt dicere diuinas promiſſiones falſas eſſe; neceſſe eſt fateri viros iſtos veram fidem & Religionem à Domino accepiſſe. Quare cùm conſtet eos tenuiſſe Religionem Catholicam, & Eccleſiæ Romanæ fuiſſe addictiſſimos, & omnē fidem ſeu Religionem huic aduerſantem fuiſſe deteſtatos, dubitari non poteſt, quin Catholica & Romana ſit vera & diuinitus inſpirata Religio, reliquæ verò omnes falſæ, & à Diabolo inuentæ.

Digitized by Google

Deniq; ſi Religio illorum vera non fuit, ſed aduerſariorum aliqua vera eſt; neceſſe eſt fateri ſupradictos omnes, quos orbis ſemper ut ſanctos ſuſpexit, non ſolùm nō fuiſſe ſanctos, aut Dei amicos, ſed fuiſſe impios & Dei inimicos, ac proinde damnatos & æternis ſupplicijs addictos. Nam ſine vera Religione impoſſibile eſt placere Deo. Neq; dici poteſt fuiſſe excuſatos per ignorantiam: quia ignorantia non excuſat niſi in quibuſdam ſecundarijs & minùs neceſſarijs, quæ ſolùm ratione alicuius præcepti poſitiui neceſſaria ſunt; non autem in fundamentis & primarijs capitibus. Alioqui poſſit quis ſine omni notitia Dei aut Chriſti

Chriſti ſalutem conſequi, quod uniuerſæ Scripturæ repugnat. At illi ſi errarunt (ut volunt aduerſarij) errarunt in primis capitibus.

Primò, Quia non agnouerunt fidem ſpecialem, per quam ſolam iuſtificámur, & ſumus participes redemptionis & iuſtitiæ Chriſti, & peccata non imputantur, ut auctores aliarum Religionum docent. Itaq; permanſerunt in peccatis, exortes iuſtitiæ Chriſti, & conſequenter filij gehennæ. Secundò, Quia eorum iudicio fuerunt extra Eccleſiam Chriſti (extra quã omnium conſenſu non eſt ſalus) & adhæſerunt *meretrici Babylonicæ* (ſic enim vocant illi Eccleſiam *Romanam*) & fuerunt

runt miniſtri & inſtrumenta primaria Antichriſti.

Tertiò, Quia fuerunt idololatræ, colentes creaturam pro creatore, nimirum panē & vinum loco Chriſti in Euchariſtia, honorantes Sanctos & eorum imagines, &c. Nulla eſt ignorantia qua valeant iſta excuſari. Fuerunt ergo omnes iſti impij, & ſunt gehennæ tormentis addicti. At hęc omnia quàm ſunt improbabilia, quàm incredibilia, & contra communem ſenſum omnium Chriſtianorum, qui hactenus extitere? Quòd autem in alijs Religionibus nulli extiterint eximiæ ſanctitatis, quorum vita mundo fuerit admirationi, ſatis conſtat. Neminem enim nomi-

nare

Digitized by Google

nare poſſunt: nam etiam primi Auctores terrenis addicti, & voluptatum ſectatores fuere, nihil ſupra vulgum in vita habuere; quinimò maximis vitijs fuere obnoxij. Sed de hac re plura inferiùs dicemus.

Quarta Conſideratio, ex miraculis cultorum.

ILla Religio, in qua plurima miracula omnibus ſæculis edita, eſt præferenda alijs, quæ miraculis ſunt deſtitutæ. Miracula enim ſunt velut ſigilla quędam & teſtimonia diuina, quibus Religio comprobatur. Cùm enim pleraq; in Religione ſint ſupra naturam & captum men-

Digitized by Google

tis humanæ, non poſſunt rationibus naturalibus perſuaderi; ſed opus eſt quibuſdam argumẽtis ſupernaturalibus, quibus mentes hominum cõuincantur. Hæc autem ſunt miracula. At ſola Religio Catholica miraculorum gloria fulget; ſola ergo eſt vera Religio, omnibus præferenda, utpote ſola à Deo teſtimonium habens. Quòd autem in illa iam inde à temporibus Apoſtolorum miracula plurima ſæculis ſingulis ſint edita, & etiamnum edantur, omnibus Chriſtianis eſt perſuaſiſſimum, & ex varijs hiſtorijs, ex Annalibus regnorum, & ex vitis rebúsq; geſtis Sanctorum conſtat.

Sed inquiunt aduerſarij,

Digitized by Google

hæc miracula non eſſe vera, ſed partim confiɛta, partim diabolica. Verùm id omni ſpecie probabilitatis caret. Eſt enim contra iudicium orbis, & tot ſæculorum. Omnes enim gentes iaminde à tot annorum centurijs ea abſq; ulla dubitatione pro veris miraculis habuere. Quis enim umquam dubitauit de miraculis Gregorij Thaumaturgi, Antonij Magni, Hilarionis, Martini, Nicolai, Benedicti, Malachiæ, Bernardi, Dominici, Franciſci Aſſiſij, Franciſci à Paula; Franciſci Xauerij, ut alios innumeros omittam?

Caluinus præfat. in Inſtitut.

MIRACVLA NON ESSE CONFICTA.

Præterea non eſſe confiɛta multis rationibus conuinci poteſt. Primò, Quia à grauiſſimis

uiſſimis Auctoribus conſcripta ſunt. Nam miracula Gregorij, qui ideircò Thaumaturgus (hoc eſt miraculorum patrator) dictus eſt, conſcripta ſunt à Gregorio Nyſſeno in illius vita, & Baſilio lib. de Spiritu ſancto c. 29. Antonij, ab Athanaſio & Hieronymo; Martini, à Seuero Sulpitio; Nicolai, â varijs Scriptoribus Græcis; Benedicti, à Gregorio Magno & alijs; Malachię, à Bernardo; Bernardi, à diuerſis auctoribus grauiſſimis illius ætatis; Franciſci, à Bonauentura; Dominici, ab ijs qui ea à fide dignis acceperāt; Franciſci à Paula recēſentur in diplomate canonizationis; Franciſci Xauerij; poſt ſummam inquiſitionem & teſtes

Digitized by Google

teſtes iuratos, comprobata ſunt publico teſtimonio Proregis Indiæ. Quis credat iſtos viros ſanctitate, doctrina, auctoritate illuſtres, voluiſſe in perniciem animæ, & æternum ſui nominis probrum, iſta confingere, & mundo imponere? Nam mendacium in ijs quæ ad Religionem pertinent, eſt pernicioſum & grauiſſimum peccatum. Deinde ſi eſſent conficta, facilè potuiſſent conuinci vanitatis ab illius cui hominibus, apud quos ſcribuntur patrata. At nemo umquam illa reiecit, niſi paganus, vel Iudæus, vel hæreticus. Accedit, quòd plurima ex illis, publicis teſtimonijs Epiſcoporum vel Magiſtratuum, & præuia cau-

ſæ cognitione ſunt confirmata. Deniq; dicere illa eſſe conficta, eſt tollere omnem fidem hiſtoriarum, & euertere omnem notitiam ſuperiorum temporum. De omnibus enim geſtis antiquis dici poterit, eſſe cõficta; cùm, niſi ex ſcriptis auctorum, probari non poſſint.

NON ESSE DIABOLICA.

Pari modo non eſſe ope dæmonum perfecta, conſtat multis modis. Primò, Quia edita à viris ſanctiſſimis, Deóque addictiſſimis. Quis credat Franciſcum, Dominicum Bernardum, Benedictum, Martinum, & ſimiles commercium cum diabolo habuiſſe? Deinde, quia opera illa longè diaboli vim ſuperabant. Non enim poteſt diabolus

bolus illuminare cæcos, corrigere claudos, excitare mortuos, ſubitò roborare paralyticos, ſiderata aridáq; repentè vegetare membra, & ſimilia, quæ omnem naturæ vim excedunt, præſtare. Vnde nec magi talia umquam ope dæmonum efficere potuère. Talia tamen plurima & pænè innumerabilia noſtri Sancti perfecerunt, ídq; repẽté ad ſolum contactum, ad ſignum crucis, ad breues preces, & ſæpè ad ſolum imperium. Tertiò, Quia ea, quæ dæmonum artificio fiunt, vel parum durant, tãquam præſtigiæ & deluſiones oculorũ, ut conſtat ex ijs quæ faciunt magi: vel ſi durant, fiunt per cauſas naturales, earúmque

ſpicitur ipſum factum, an naturæ viribus, an ope dæmonum fieri poſſit; conſiderantur omnes circumſtantiæ, quo modo, quo ordine, qua occaſione, quo loco & tempore, quo fine, coram quibus, & circa quos miraculum patratum. Et ſæpè non deſunt æmuli, qui libenter rem eleuarent, vel ſuſpectam redderent, ſi poſſent; & idcirco nihil intentatum aut indiſcuſſum prętermittunt. Itaque impoſſibile eſt diu latere fraudem, ſi qua ſubſit; & ad diuinam prouidentiam pertinet non permittere homines tam miſerè deludi, pręſertim poſt tantam diligentiam ab illis adhibitam, ad veritatem rei indagandam. Quinto,

Digitized by Google

Si miracula Eccleſiæ fiunt à diabolo ad retinendos homines in falſa Religione; cur non facit ſimilia in alijs falſis Religionibus: nimirum inter Turcas, Arianos, Anabaptiſtas, Libertinos, & ſimiles? Cur has omnes miraculis ſuis deſtituit, & ſolam Catholicam illuſtrat? An fortè hæc illi magis eſt cordi quàm reliquæ omnes? At nõ debebat etiam alias negligere, ex quibus illi tam ampli prouentus. Delectatur varietate falſi cultûs, ut omnium ſe ingenijs & affectibus accommodet. Itaq; cum ſola Religio Catholica miracula habeat, nulla autem Religio falſa; perſpicuũ id ſignum eſt, miracula Eccleſiæ Catholicæ à diabo-

diabolo non eſſe. Denique quænam ſubeſt ratio, cur dicantur conficta, vel dæmonis ope patrata? An quia fieri non poterant? At Deus eſt omnipotens; & ipſe ſimilia multa per Apoſtolos fecit, ut ex Scripturis conſtat. An quia Scripturis repugnant? At Dominus apertè promiſit hanc miraculorum & ſanitatum gratiam, cùm ait: *Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet: quia ego ad Patrem vado, & quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio.* Quibus verbis inſinuat ſemper in Eccleſia, gratiam miraculorum futuram; nec ſolos Apoſtolos, ſed etiã Ioan. 14.

Digitized by Google

multos Apoſtolicos & eximiæ ſanctitatis viros, pro loco & tempore miracula patraturos. hanc ergo Domini promiſſionem videmus impleri dum ſancti viri miracula faciunt. An quia teſte carent? Præter Scriptores fide digniſſimos, habemus fidem & conſenſum populorum; habemus in multis teſtimonia Epiſcoporum vel Magiſtratuum, poſt accuratum rei examen & iuratos teſtes confecta. Deniq; plurima publicè in multorum præſentia ſunt geſta. Nullæ ſunt hiſtoriæ antiquæ, (præter eas quæ S. Scriptura continẽtur) quæ tot ac tantos teſtes habeant. Accedit quòd ſingulis ętatibus, imò ſingulis ferè an-

nis,

nis, in diuerſis locis miracula ingentia per Sanctos cũ Chriſto regnantes, & maximè per beatiſſimam Virginem fiant; quæ locis illis ſunt omnibus manifeſta, & ab omnibus cerni oculis, & manibus palpari poſſunt: quæ etiam poſt magnam diſcuſſionem teſtibus iuratis & publicis teſtimonijs ſunt confirmata.

Sed inquiunt aduerſarij: Vera miracula confirmant Euangelium, Marci ultimo. Iſta autem euertunt Euangelium & ſtatuunt idololatriã, hoc eſt cultum reliquiarum & imaginum, inuocationem Sanctorum, Miſſam, & ſimilia: ergo ſunt à diabolo. Verùm hîc eſt manifeſtum ſophiſma, quod vocatur Petitio *Calu. præfat. in Inſtitut.*

principij. Sumitur enim ut certum id quod erat probandum, & de quo eſt controuerſia. Supponitur enim ut certum & indubitatum, Religionem Catholicã eſſè falſam; & ex eo colligitur, miracula, quibus illa confirmatur, falſa eſſe, & diaboli præſtigias. Simili modo Scribæ & Phariſæi ſupponebant, doctrinam Chriſti falſam eſſe, & Moyſi aduerſariã; & inde colligebãt miracula ipſius falſa eſſe, & i-
Math.12. pſũ in Beelzebub principe dęmoniorũ eijcere dęmonia. Sic quoq; Pagani calumniabantur miracula Martyrum, artibus magicis ea tribuentes; & Ariani, Eunomiani, ac Vigilantiani, miracula Catholicorum; ut teſtatur Victor Vticenſis

cenſis lib. 2. de perſecut. Wandal. & Ambroſius ſermone de SS. Geruaſio & Protaſio; Hieronymus contra Vigilantium. At nos contrà ex veritate miraculorum, quæ ab omnibus perſpicuè cognoſci, oculis cerni, & manibus palpari poteſt, colligimus veritatem Religionis Catholicæ, de qua eſt controuerſia. Numquam enim ad confirmationē falſæ doctrinæ miracula facta legimus; qualia Sancti plurima fecerunt. Nūquam mortui ab hæreticis excitati, aut cæci illuminati, aut claudi erecti, aut paralytici curati, aut dæmones è corporibus hominū fugati. Numquam talia à Luthero, vel Caluino, vel horum ſectato-

ribus perfecta. Tentauit Lutherus aliquando de quadam ſua diſcipula diabolum eijcere, ſed periculum adijt, ne ipſe ab eo necaretur; ut ſcripſit Fredericus Staphylus, qui interfuit. Rurſus tentauit quemdam Neſenum in Albi ſubmerſum quibuſdam immurmurationibus in vitam reuocare; ſed irrito conatu. Tentauit ſimiliter Caluinus, volẽs excitare ad vitam eum, qui ipſius ſuaſu ſe ſimularat mortuum; ſed eo ſucceſſu, ut ex viuo fecerit mortuum. Nam iuſto Dei iudicio ſimulatori illi vita ſubtracta eſt, cùm illum Caluinus ad vitã reuocare conatur. Hiſtoriam luculentè cùm ſuis adiunctis narrat Hieronymus Bolſecus.

Cochl. in Actis Lutheri anno 1523.

In vita Caluini cap. 13.

ſecus. Quare cùm neq; vera neque ſimulata miracula eis ſuccedant, conantur hoc firmamentum miraculorum, quod ſanè potētiſſimum eſt, & mentem omnino conuincit, Eccleſiæ Catholicæ ſubtrahere; ſed nulla probabilitate, ut oſtenſum eſt.

Sicut igitur qui miracula Domini vel Apoſtolorum conſiderabant, & animo trāquillo, ſemoto odio, aliiſque prauis affectibus perpendebant, dubitare non poterant, quin doctrina ipſorum eſſet à Deo, qui eis tam illuſtribus ſignis ſuffragabatur: ita qui modò, depoſito parumper odio & paſſionibus, diligenter conſiderant miracula, quæ in Eccleſia à ſanctis hominibus

Digitized by Google

Si miracula Eccleſiæ fiunt à diabolo ad retinendos homines in falſa Religione; cur non facit ſimilia in alijs falſis Religionibus: nimirum inter Turcas, Arianos, Anabaptiſtas, Libertinos, & ſimiles? Cur has omnes miraculis ſuis deſtituit, & ſolam Catholicam illuſtrat? An fortè hæc illi magis eſt cordi quàm reliquæ omnes? At nõ debebat etiam alias negligere, ex quibus illi tam ampli prouentus. Delectatur varietate falſi cultûs, ut omnium ſe ingenijs & affectibus accommodet. Itaq; cum ſola Religio Catholica miracula habeat, nulla autem Religio falſa; perſpicuũ id ſignum eſt, miracula Eccleſiæ Catholicæ à diabo-

diabolo non eſſe. Denique quænam ſubeſt ratio, cur dicantur conficta, vel dæmonis ope patrata? An quia fieri non poterant? At Deus eſt omnipotens; & ipſe ſimilia multa per Apoſtolos fecit, ut ex Scripturis conſtat. An quia Scripturis repugnant? At Dominus apertè promiſit hanc miraculorum & ſanitatum gratiam, cùm ait: *Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet: quia ego ad Patrem vado, & quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio.* Quibus verbis inſinuat ſemper in Eccleſia, gratiam miraculorum futuram; nec ſolos Apoſtolos, ſed etiã multos *Ioan. 14.*

multos Apoſtolicos & eximiæ ſanctitatis viros, pro loco & tempore miracula patraturos. hanc ergo Domini promiſſionem videmus impleri dum ſancti viri miracula faciunt. An quia teſte carent? Præter Scriptores fide digniſſimos, habemus fidem & conſenſum populorum; habemus in multis teſtimonia Epiſcoporum vel Magiſtratuum, poſt accuratum rei examen & iuratos teſtes confecta. Deniq; plurima publicè in multorum præſentia ſunt geſta. Nullæ ſunt hiſtoriæ antiquæ, (præter eas quæ S. Scriptura continētur) quæ tot ac tantos teſtes habeant. Accedit quòd ſingulis ętatibus, imò ſingulis ferè annis,

nis, in diuerſis locis miracula ingentia per Sanctos cũ Christo regnantes, & maximè per beatiſſimam Virginem fiant; quæ locis illis ſunt omnibus manifeſta, & ab omnibus cerni oculis, & manibus palpari poſſunt: quæ etiam poſt magnam diſcuſſionem teſtibus iuratis & publicis teſtimonijs ſunt confirmata.

Sed inquiunt aduerſarij: Vera miracula confirmant Euangelium, Marci ultimo. Iſta autem euertunt Euangelium & ſtatuunt idololatriã, hoc eſt cultum reliquiarum & imaginum, inuocationem Sanctorum, Miſſam, & ſimilia: ergo ſunt à diabolo. Verùm hîc eſt manifeſtum ſophiſma, quod vocatur Petitio *Calu. præfat. in Inſtitut.*

 princi-

cenſis lib. 2. de perſecut. Wandal. & Ambroſius ſermone de SS. Geruaſio & Protaſio; Hieronymus contra Vigilantium. At nos contrà ex veritate miraculorum, quæ ab omnibus perſpicuè cognoſci, oculis cerni, & manibus palpari poteſt, colligimus veritatem Religionis Catholicæ, de qua eſt controuerſia. Numquam enim ad confirmationẽ falſæ doctrinæ miracula facta legimus; qualia Sancti plurima fecerunt. Nũquam mortui ab hæreticis excitati, aut cæci illuminati, aut claudi erecti, aut paralytici curati, aut dæmones è corporibus hominũ fugati. Numquam talia à Luthero, vel Caluino, vel horum ſectato-

ribus perfecta. Tentauit Lutherus aliquando de quadam ſua diſcipula diabolum eijcere, ſed periculum adijt, ne ipſe ab eo necaretur; ut ſcribit Fredericus Scaphylus, qui interfuit. Rurſus tentauit quemdam Neſenum in Albi ſubmerſum quibuſdam immurmurationibus in vitam reuocare; ſed irrito conatu. Tentauit ſimiliter Caluinus, volēs excitare ad vitam eum, qui ipſius ſuaſu ſe ſimularat mortuum; ſed eo ſucceſſu, ut ex viuo fecerit mortuum. Nam iuſto Dei iudicio ſimulatori illi vita ſubtracta eſt, cùm illum Caluinus ad vitā reuocare conatur. Hiſtoriam luculentè cùm ſuis adiunctis narrat Hieronymus Bol-

Cochl. in Actis Lutheri anno 1523.

In vita Caluini cap. 13.

ſecus.

ſecus. Quare cùm neq; vera neque ſimulata miracula eis ſuccedant, conantur hoc firmamentum miraculorum, quod ſanè potẽtiſſimum eſt, & mentem omnino conuincit, Eccleſiæ Catholicæ ſubtrahere; ſed nulla probabilitate, ut oſtenſum eſt.

Sicut igitur qui miracula Domini vel Apoſtolorum conſiderabant, & animo trãquillo, ſemoto odio, aliiſque prauis affectibus perpendebant, dubitare non poterant, quin doctrina ipſorum eſſet â Deo, qui eis tam illuſtribus ſignis ſuffragabatur: ita qui modò, depoſito parumper odio & paſſionibus, diligenter conſiderant miracula, quæ in Eccleſia à ſanctis hominibus

vel adhuc viuentibus vel vita functis ſingulis ſæculis fiunt, dubitare nequeunt, quin illorum doctrina & Religio à Deo ſit, & Eccleſia, cui adhærent, ſit vera Dei Eccleſia.

Quinta, Conſideratio, ex Gentium conuerſione.

ILla cẽſenda eſt vera Chriſti Religio, ac proinde amplectenda, ad quam ſemper facta eſt Gentium conuerſio. Domin⁹ enim paſſim in Scripturis hanc Gentium ad fidẽ & verum Dei cultum conuerſionẽ promiſit: quæ promiſſio debet impleri. Atqui Religio ad quam Gentes omnibus ſæculis ſunt conuerſæ, & etiamnum hoc ſæculo cõuertuntur, eſt Religio Catho-

Pſal. 1. & 21. Oſee 1. Math. Marci & Luc. ult.

lica

lica & Romana: nullum ergo dubium eſſe debet, quin hæc ſit vera Chriſti Religio.

Quòd autem illa Religio, ad quam ſemper facta eſt, & etiamnum fit Gentium conuerſio, ſit Religio Catholica & Romana; perſpicuum eſt ex ijs, quæ tum hoc ſæculo, tum ſuperioribus geſta ſunt. Hoc ſæculo innumerabiles conuerſi ſunt, & aſſiduè conuertuntur, in India Orientali, in Iaponia, in maximo Chinarum regno, & in inſulis plurimis Indici maris. Similiter in nouo orbe, ubi plurima & ãpliſſima regna. Hi omnes ad Catholicam Religionem tranſeunt, & Eccleſiæ Romanæ adiunguntur; ídq; per religioſos viros au-

ctori-

Digitized by Google

ctoritate Romani Pontificis ad hoc miſſos.

Sæculo 14. Vnus S. Vincẽtius Ferrerius ordinis Prædicatorum conuertit ad fidem Catholicã ad vigintiquinq; millia, partim Iudęos, partim Saracenos; ut teſtatur D. Antonin⁹ eiuſdẽ ætatis ſcriptor, 3. p. Hiſtor. tit. 23. c. 8. §. 4.

Sæculo 13. plurimi in Tartaria fuêre conuerſi ad Religionem Catholicam per duos Dominicanos à Summo Pontifice miſſos, petente id illorum Imperatore, quem Magnum Cam vocant; ſicut ſcribit Paulus Venetus, cuius opera ille Imperator in ea re eſt uſus.

Sæculo. 12. conuerſi fuêre Noruegi per Adrianũ Quartum,

tum, priuſquam Pontifex eſſet, ut ſcribit Platina in vita Adriani Quarti.

Sæculo 11. conuerſi magna ex parte Hungari, & Epiſcopi illis à Romano Pontifice dati, petente id eorum Rege S. Stephano Hungarorum Rege nuper conuerſo: ita ſcribunt Centuriatores cent. 11. cap. 2.

Sæculo 10. conuerſa multa regna opera Henrici 1. Imperatoris, & Adalberti Boëmorum, & Methodij Morauorum Archipræſulum; ut ſcribunt Centuriatores cent. 10. cap. 2.

Sæculo 9. conuerſi Wandali, Bulgari, Sclaui, Poloni, Dani, Moraui, & Eccleſię Romanæ adiũcti; ita cent. 9. c. 2.

Sæcu-

Sæculo 8. conuerſa eſt magna ex parte Germania per S. Bonifacium à Gregorio Secundo ad hoc miſſum; cẽt. 8. cap. 2.

Sæculo 7. conuerſi Francones à S. Kiliano, quem ad hoc Romanus Pontifex miſerat; cent. 7. cap. 2.

Sæculo 6. conuerſi ad fidem Angli per Monachos à S. Gregorio ad hoc deſtinatos; cent. 6. cap. 2.

Deniq: Brabanti, Flandri, Hollandi, Friſij, Weſtphali, Franci, & reliquæ gentes vicinæ à quibus conuerſi? Nónne à filijs Eccleſiæ Romanæ? nimirum à Seruatio, Eligio, Rumoldo, Amando, Vedaſto, Liuino, Remigio, Willebrordo, Svitberto, Wulfrano, &

no, & alijs, qui omnes Eccleſiæ Romanæ fuêre addictiſſimi? Ex quibus cõſtat, omnes gentes quę ex Paganiſmo vel Iudaiſmo à mille retrò annis ad Chriſtum conuerſæ ſunt, conuerſas eſſe ad fidem Catholicam Romanam, & adiunctas Eccleſiæ Romanæ.

Quòd etiam præter cetera apertè indicant ſacerdotes, altaria, ſacrificium Miſſæ, cultus reliquiarum & imaginum, peregrinationes, inuocatio Sanctorum, monaſteria, monachi, obedientia Summi Pontificis, & alia Catholicæ Religionis propria. quæ poſt conuerſionem apud omnes illas gentes viguerunt; donec nuperrimè per nouitias iſtas Religiones fuêre ſublata.

Digitized by Google

ta. Quis hæc conſiderans dubitare queat, quin Religio Catholica ſit vera Chriſti Religio? In hac enim videt impleri illam de gentium conuerſione diuinam promiſſionem: ad hanc, relictis idolis, relicta vitæ impuritate, uxorum multitudine, morum feritate & barbarie, abdicata priſtina viuēdi licentia, conuolare tot populos, tot nationes remotiſſimas, tot regna potentiſſima; & in ea manſueſcere ſub iugo Chriſti, imbibere timorem Dei, formari ad omnem vitæ honeſtatem, accendi ad cōtemptum temporalium, & amorem cœleſtium. Qui fieri poteſt, ut ea Religio falſa & impia ſit, quę tantam in animis barbarorū

efficit

Digitized by Google

efficit mutationem? Denique quî fieri poteſt, ut diuina prouidentia, tot iam ſæculis omnes gentes, cùm idololatriam deſerere, veritatē totis animis amplecti, & ad Eccleſiam Chriſti ſe aggregare voluerunt, permiſerit decipi, & in alios errores funeſtos nouámq; idololatriam impelli; ídq; per eos, qui in Eccleſia habebantur ab omnibus legitimi miniſtri; qui ſanctitate vitæ, ſapientia & miraculis clari? Abſit ut de diuina bonitate, eiúſq; prouidētia, qua ſaluti hominum conſulit, ita ſentiamus.

Porrò ad Lutheranam, Caluiniſticam, & Anabaptiſticam, nulla eſt umquam facta Gentium conuerſio, nulla Pa-

la Paganorum regnorum acceſſio; ſed eorum dumtaxat, qui Chriſtianum nomen prę-ferentes, priſtinæ Religionis & diſciplinæ pertæſi, libertatem carnis & nouitatem ſectabantur, defectio: quod eſt perſpicuum hæreſeos argumentum. Hæreſis enim nihil eſt aliud quàm Catholicæ doctrinæ corruptio, & Chriſtianorum à priſtina Religione, retento nomine Chriſtiano, defectio. Et hęreticorum doctorum ſtudium eſt, non conuertere Ethnicos, ſed peruertere Chriſtianos. Vnde rectè Tertullianus lib. de Pręſcriptionibus. *De verbi adminiſtratione quid dicam? Cùm hoc ſit negotium illis, non Ethnicos conuertendi, ſed noſtros euertendi:*

Digitized by Google

tendi: hanc magis gloriam captant, ſi ſtantibus ruinam, non ſi iacentibus eleuationem operẽtur; quoniam & ipſum opus eorum non de ſuo proprio ædificio venit, ſed de veritatis deſtructione. Noſtra ſuffodiunt, ut ſua ædificent. Ita ſit ut ruinas faciliùs operentur ſtantium ædificiorum, quàm extructiones iacentium ruinarum.

Sexta Conſideratio, ex nomine CATHOLICA *& re ipſa hoc nomine ſignata.*

RVRSVS illa Religio cenſenda eſt vera Chriſti Religio, quæ ſemper habita & dicta fuit *Catholica*: iuxta illud ſymboli Apoſtolici: *Credo*

Digitized by Google

Credo ſanctam Eccleſiam Catholicam. Atqui ſola Romana dicta eſt *Catholica*, eiúsq; cultores *Catholici*: ergo ſola Religio Romana eſt vera Chriſti Religio. Hanc ſolam *Catholicam* nuncupari, & ſemper ita nuncupatam eſſe, Primò ex ipſo uſu per orbem receptu conſtat. Vnde etiam ſępè hæretici in ſuis ſcriptis illam Catholicam vocant, & eius ſectatores Catholicos: nec umquam ulla ſecta hoc nomen meruit. Numquam enim vel Marcionitæ, vel Montaniſtæ, vel Manichæi, vel Donatiſtæ, vel Pelagiani, vel Vigilantiani, vel Waldenſes, vel Lutherani, vel Caluiniſtæ, vel Anabaptiſtę Catholici paſſim vocati ſunt, aut

Vide Pacianū epiſt. de nomine Catholicū, *& D. Aug. ca. 4. cont. epiſt. fundamēti*

Digitized by Google

eorum doctrina Religio Catholica. Sola Eccleſia Romana, eiq; adhęrens multitudo, Eccleſia Catholica; & huius Eccleſię Religio, fides, doctrina, Religio Catholica, fides Catholica, & doctrina Catholica dicitur: & eius ſectatores Catholici.

Secũdo; Quia Catholicum idem eſt quod uniuerſale, latiſſimè patens & ad omnia ſe extendens. Talis autem eſt Religio Romana; quia per totum orbem diffuſa extendit ſe ad omnes gentes, & ad omnia regna. Nullum enim regnum, nulla gens nobis cognita, quæ hanc Religionem vel non habeat adhuc, vel aliquando non habuerit, vel modò non incipiat habere.

CATHOLICA AD OMNES NATIONES SE EXTENDIT.

Digitized by Google

Imò hoc tempore pænè apud omnes gentes eſt publica Religionis noſtræ profeſſio. Nimirum, apud Iapones, Chinas, Indos, Perſas, Tartaros, Turcas, Afros, Braſilios, Perũanos, Mexicanos, &c. Omnibus enim his locis reperiuntur Catholici, reperiuntur tẽpla, altaria, imagines Chriſti & Sanctorum: celebratur Miſſa, adminiſtrantur noſtra Sacramenta, ſeruantur feſta & ieiunia; denique ſeruatur publicè Religio Romana.

Cui dubium eſſe poſſit, eam eſſe veram Religionem, & veram ſalutis viam, quã Dominus omnibus regnis proponi & prędicari voluit; quã in omnibus regnis tempore congruo creſcere, & fructificare

care fecit; & quam etiãnum ubiq; aliquo modò cõſeruat, efficiens ut Catholici per totum orbem ſint diſperſi, ut infideles per illos ad ueræ Religionis notitiam peruenire poſſint.

Extẽdit etiam ſe ad omnia tempora, quæ quidem ab Apoſtolorum æuo fluxêre. Nulla enim ætas, nullum ſæculum ab eo tempore aſſignari poteſt, quo hæc Religio non fuerit. Omnibus ſæculis celebrata Miſſa pro viuis & defunctis, celebrata feſta, ſeruata ieiunia, frequentata vota monaſtica, inuocati Sancti, honoratæ Sanctorum reliquiæ, & alia noſtræ Religioni propria in uſu fuêre; ut ex omnium ætatum ſcriptoribus cõſtat. AD OMNIA TEMPORA.

Digitized by Google

NVLLA SECTA VOCATA PASSIM RELIGIO CATHOLICA.

E contrario ſi ſectas omnes conſideremus , nulla ex his umquam *Catholica* Religio nuncupata eſt, aut ſectatores earum *Catholici*, ut dictum eſt; ſed à ſuis auctoribus nomen accepêre : ut Simoniani, Valentiniani, Pelagiani, Lutherani, Caluiniſtæ, &c. Nulla toto orbe diffuſa eſt. Olim cùm Religio Catholica mundo illuxit, breui tempore per totum orbem diffuſa eſt, & in omnibus pænè regnis fructificare & creſcere cœpit, ut ex Apoſtolo conſtat. At Religio Lutherana, Caluiniſtica, & Anabaptiſtica, iam poſt 70 vel 80. annos anguſtis adhuc finibus continentur, & magis deficiunt in alias ſectas abeundo, vel ad Catholicam Religio-

NVLLA DIFFVSA TOTO ORBE.

Ad Rom. 10. & ad Coloſſ. 1.

Digitized by Google

ligionem redeundo, quàm proficiunt. Nulla etiam ex his iam inde à temporibus Apoſtolorum durauit; ſed omnes à 70. vel 80. annis inuentæ ſunt. Itaq; neq; ratione temporis, neq; ratione locorum, neq; ratione nationum Catholicæ dici poſſunt. Addo Catholicam Religionem unicam eſſe, & eamdem ubique. At illæ Religiones ſunt inter ſe diuerſæ admodum, & in primarijs capitibus diſcrepantes; & altera alteram hereſeos damnat. Quomodo ergo Catholicæ dici poſſunt?

Septima Conſideratio, ex Succeſſione.

Digitized by Google

PRÆTEREA illa Religio vera Chriſti Religio cenſenda eſt, cuius miniſtri omnes ab Apoſtolis deſcendunt, ſúntq; Apoſtolorum ſucceſſores, vel ab eorum ſucceſſoribus ordinationem & auctoritatem acceperunt. Hac enim ratione conſtabit Religionem illam, & Eccleſiam quæ illam Religionem colit, Apoſtolicam eſſe. Atqui talis eſt Religio Catholica: ergo, &c.

Miniſtros omnes Catholicæ Religionis ab Apoſtolis deſcendere, ſiue poteſtatem Ordinis ſpectes, ſiue Iuriſdictionis, perſpicuum eſt. Omnes enim inferiores miniſtri, præſertim Presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi, ordinantur

ab Epi-

ab Epiſcopis. Epiſcopi ſuum Ordinem ab alijs Epiſcopis acceperunt : & hi rurſus ab alijs , & ſic deinceps ſurſum verſus uſq; ad Apoſtolos, qui hanc poteſtatem proximè à Chriſto accepêre. Sicut ergo omnes homines , ſecundum vitam & potentiam naturalem , longo generationũ tractu deſcendunt ab Adamo : ita omnes Eccleſiæ miniſtri, ſecundum poteſtatem ſupernaturalem , longa ordinationum & ſanctificationum ſerie deſcendunt à Chriſto Domino, qui eſt ſecũdus Adam. Nullus itaque eſt miniſter in Eccleſia , qui poteſtatem ſuã qua conſecrat, qua ſacrificat, qua abſoluit à peccatis, & alia Sacramenta conficit, & popu-

Digitized by Google

lum Chriſtianum ſanctificat, non poſſit ad Chriſtum tamquam primum fontem & auctorem reducere. Vnde etiam omnia illa opera, quæ per hanc poteſtatem perficit, tribuuntur Chriſto tamquam primario auctori, qui hãc poteſtatem inſtituit, eíq; inuiſibiliter prçſidet, & aſſiſtit: cuius homo ſolùm eſt inſtrumẽtum, per quod ipſe omnia illa facit; ut optimè D. Auguſtinus & alij Patres docẽt.

Tract.1.in Ioan. Chryſoſt. homil. 60. ad populum. Ambr. lib. 4. de Sacr. c.4. & 5.

Pari modo omnis poteſtas Iuriſdictionis miniſtrorum, qua populum Chriſtianum regere, verbum Dei prædicare, & omnia munia paſtoralia obire poſſunt, à Chriſto deſcendit, & ad ipſum perſpicuè reduci poteſt. Parochi enim

enim habent ſuam Iuriſdicti-
onem ab Epiſcopis, Epiſcopi
à Summo Põtifice; Summus
Pontifex, cùm B. Petri in eã-
dem cathedram & in idem
munus regendæ Eccleſiæ Ca-
tholicæ ſit ſucceſſor, neceſſa-
riò quoq; ſuccedit in eamdẽ
Iuriſdictionem, quæ immedi-
atè à Domino, Beato Petro,
& in ipſo omnibus eius legi-
timis ſucceſſoribus collata
eſt. Qui autem in Eccleſia
non habent poteſtatem ordi-
nariam, ſed delegatam tan-
tùm, eam à Parochis, vel Epi-
ſcopis, vel Summo Pontifice
acceperunt. Itaq; nullus eſt
miniſter in Eccleſia Catholi-
ca, nullus concionator verbi
Dei, aut Catechiſta, qui ſuam
miſſionem perſpicuè oſten-

Digitized by Google

dere non poſſit, & demõſtrare eam à Chriſto deriuari. Et ſanè niſi id poſſent, nõ eſſent ullo modo audiendi, ſed ſuſpecti habendi tamquam lupi, cùm non per oſtium in ouile intrent, ſed aliunde occultè irrepant.

Hoc argumentum ſemper maximi fecêre * Patres antiqui, ad omnes hæreſes conuincendas. Nam per illud oſtenditur continuatio Religionis noſtræ per ſingula ſæcula, uſq; ad tempora Apoſtolorum. *Tenet me*, inquit S. Auguſtinus, † *in Eccleſia, ab ipſa Sede Petri Apoſtoli, cui paſcẽdas oues ſuas Dominus commendauit, uſq; ad præſentem Epiſcopatum ſucceſſio Sacerdotum.* His ſimilia D. Hieronymus dialogo

*Iren. lib. 3. c. 3. Tertull. de præſcript. Auguſt. Epiſt. 165. Optat. li. 2. contra Parmen. Cap. 4.

† cõtra epi. fundam.

logo contra Luciferianos, quæ mox dabo.

Nullus ex nouarum Religionum miniſtris id oſtendere poteſt. Et quidem poteſtatem Ordinis, qua Sacramẽta conficiant, & populum ſanctificent, ad Apoſtolos & Chriſtum reducere nequeũt: quia omnem illam ſuſtulerunt. Nec ullus inter eos eſt aut Epiſcopali aut Sacerdotali ordine ſeu gradu inſignitus (niſi fortè Apoſtata à Religione Catholica, cui gradus ille ad nihil ampliùs apud eos ſeruit) cùm tamen Chriſti Ecclesia ſemper hos gradus habuerit, & ab illis gubernata fuerit. Similiter nec poteſtatẽ Iuriſdictionis, qua verbum Dei tamquam veri pa-

ſtores prædicent, Baptiſmum adminiſtrent, & populum in ſpiritalibus cultúque diuino regant. Quæro enim à quo Lutherus, à quo Caluinus hanc poteſtatem habuit? A quo miſſus eſt uterq; ad prædicandum nouum Euangelium, & populum reformandum? Non enim fuerũt miſſi ab Ordinarijs Eccleſiæ Paſtoribus, ut ſatis conſtat; ex ſe ergo venerunt, à nullo miſſi. At quod poteſt eſſe certius ſignum non eſſe audiendos ſed cauendos? * *Quomodo enim prædicabunt, niſi mittantur?* † *Qui enim non intrat per oſtium in ouile ouium, ſed adſcendit aliunde, ille fur eſt & latro: qui autem intrat per oſtium, paſtor eſt ouium.* Per *oſtium* non intrant, quicumq;

* *Ad Rom.* 10.
† *Ioan.* 10.

cumque abſque ordinaria vel legitima auctoritate officium paſtoris uſurpant.

Sed fortè dicent ſe à Chriſto miſſos, & auctoritatem reformandi Eccleſiam accepiſſe. Verùm non ſatis eſt id dicere; omnes enim hæreſiarchæ id de ſe affirmant. Vnde oportet ut proferant patentes, quibus fidem faciant, & nos conuincant ſe à Chriſto miſſos eſſe; ſicut Apoſtoli maximis miraculis ſuam miſſionem confirmabant. Alioquin non debebimus eorum reformationem acceptare; imò tenebimur eos tamquã impoſtores reijcere. Deinde quomodo miſſi à Chriſto, cùm tam diuerſa & inter ſe pugnantia tradant? Si Lu-

SECTARII AN A CHRISTO MISSI.

therus miſſus à Chriſto, non poteſt ab eodem miſſus eſſe Caluinus, qui eius doctrinam in multis ſubuertit, & tamquam hæreticam damnat. Et è cõtrario, ſi Caluinus à Chriſto miſſus, non poteſt ab eodem miſſus eſſe Lutherus. Deus enim ſibi non eſt contrarius, neq; ſpiritus Prophetarum ſe mutuò deſtruunt. Omitto alia, quæ in hanc ſententiam dici poſſent.

Octaua Conſideratio, ex conſenſu Doctorũ veterum, & controuerſiarum deciſione: & quia extrà nulla ſoliditas.

Illa

Digitized by Google

ILLA Religio eſt Chriſto imputanda, & ceteris omnibus præferenda, in qua eſt ſumma Doctorum omnis ætatis & regionis circa fidei capita conſenſio, in qua controuerſiarum omnium facilis terminatio; à qua ſi receſſeris, nihil certi habeas, quò te conferas. Atqui talis eſt ſola Religio Catholica: ergo hæc ſola eſt vera Chriſti Religio.

Ac primùm de conſenſione DD. circa capita noſtræ Religionis, conſtat ex eorum ſcriptis. Quotquot enim antiqui Doctores ſcripſerunt in Græcia, in Aſia, in Ægypto, in Africa, in Hiſpania, in Italia, in Gallia, in Germania, in Anglia de myſterijs noſtræ

Religionis, omnes conſentiunt circa libertatem arbitrij, circa merita bonorum operum, circa ſacrificium Miſſæ pro viuis & defunctis, circa vota monaſtica, ieiunia, feſta, inuocationem Sanctorum, & ſimilia, quæ à nouis iſtis Religionibus improbantur; nec diffitentur Lutherani & Caluiniſtæ. Sed dicunt, iſtos eſſe næuos antiquorum, iam ad ſuperſtitionem & humanas traditiones inclinantium. Vnde ipſi ad verbũ Dei prouocant, ipſorum nempe ſenſu intellectũ. Verùm, quàm hoc eſt improbabile, veteres omnes, tam diuerſis locis de ijſdem rebus ſcribentes tanto conſenſu, potuiſſe errare? Cõſenſus enim plurimorũ, præſertim

Caluinus l.2.c.2.3.14.& 16. lib.3.c.4.& 5. Lib.4.c.12. Centuriatores cent.2.3.4.5. cap. 4.

ſertim qui antè inter ſe non communicarunt,in idem dogma , eſt maximum ſignum veritatis,mentes diuinitus illuſtratas ad ſe trahentis, & in unitatem colligentis. Veritatis enim , cùm unica ſit , eſt congregare in conſenſum ; falſitatis,quia multiplex, diſſipare in varias ſententias & errores. Vnde hæretici diuerſis locis de eadem re ſcribentes vix umquam conſentiunt,ſed in plurimas ſententias diſtrahuntur ; quia ſemel à veritate receſſerunt. Deinde nullum eſt dogma Religionis Catholicæ , de quo oſtendi poſſit, eſſe de nouo introductum ab aliquo in Eccleſia : quod eſt ſignum manifeſtum illud ſemper in Ec-
cleſia

Digitized by Google

cleſia extitiſſe, & ab Apoſtolis deſcendere. Si enim de nouo poſt Apoſtolos contra doctrinam Apoſtolicam eſſet introductum, oſtendi poſſet quo ſæculo, qua ætate id factum eſſet, quo loco & auctore; quinam ſe huic nouo dogmati oppoſuerint. Nullum enim nouum dogma ſine magna commotione & contradictione introduci poteſt. Sic enim de ſingulis hæreſibus oſtendere poſſumus, quo tempore & loco, & quo auctore introductæ primùm ſint: quinam ſe illis oppoſuerint: quas commotiones concitarint; deniq; à quo Pontifice & Concilio ſint condemnatæ. Quòd ſi de ſingulis hæreſibus id oſtendi poteſt,

quan-

Digitized by Google

quantò magis id oſtendi poſſet de maximis Religionis capitibus, ſi aliqua innouatio in illis eſſet facta? Perſpicuũ igitur eſt, Religionem Catholicam noſtram, non ſolùm miniſtrorum ſucceſſione, ſed etiam doctrinæ conſanguinitate, ut Tertullianus loquitur, cum antiqua & Apoſtolica congruere, & continuari. *Lib. de Præſcript.*

Quod autẽ nouarum Relegionum dogmata cum veteribus non conſentiant, & ipſimet ſatis fatentur; cùm in ſupradictis capitibus veteres reprehendant ſuperſtitionis, & affirment eos ab errore excuſari non poſſe; & infrâ fuſiùs oſtendemus.

Secundo: De controuerſijs quæ in Eccleſia interdum ſubori-

CONTROVERSIÆ FACILE IN ECCLESIA CATHOLICA SOPIVNTVR

IVDEX CONTROVERSIARVM.

ſuboriuntur, has facilè expediri teſtatur perpetuus Eccleſiæ uſus. Habet enim Eccleſia Catholica infallibilem iudicem cõtrouerſiarum, ſummum Pontificem cum Concilio; quo iudice hactenus facilè omnes controuerſiæ diremptæ: omnes hæreſes varijs ſæculis exortæ ſunt profligatæ, & populus Catholicus in una fide, in unà Religione & doctrina per totum orbem retentus. Hoc modo damnata hæreſis Ariana per Nicenam ſynodum ſub Silueſtro: Macedoniana per Conſtantinopolitanam primam ſub Damaſo: Neſtoriana per Epheſinam ſub Cæleſtino: Eutychiana per Chalcedonéſem ſub Leone I. Ico-

noma-

Digitized by Google

nomachorum à Nicena ſecũda ſub Adriano I. Et ut alias omittam, Berengariana de Euchariſtia per ſynodum Romanam & Vercellenſem ſub Leone IX. per Turonenſem ſub Victore II. per Romanã ſub Nicolao II. deniq; per aliam Romanam ſub Gregorio VII.

Omnis enim ratio poſtulat ut cauſa Religionis, cùm ſit communis toti Eccleſiæ, non iudicetur à priuatis, qui nullam in Eccleſia dignitatem obtinent: ſed ab ipſo uniuerſalis Eccleſiæ paſtore, unà cùm alijs particularium præſidibus, quibus regimen Eccleſiæ eſt cõmiſſum, & ipſam Eccleſiam uniuerſalem, ut capita, uniti repræſentant. Sic con-

CONTROVERSIÆ FACILE IN ECCLESIA CATHOLICA SOPIVNTVR

ſuboriuntur, has facilè expediri teſtatur perpetuus Eccleſiæ uſus. Habet enim Eccleſia Catholica infallibilem iudicem cõtrouerſiarum, ſummum Pontificem cum Concilio; quo iudice hactenus facilè omnes controuerſiæ diremptæ: omnes hæreſes varijs ſæculis exortæ ſunt profligatæ, & populus Catholicus in una fide, in una Religione & doctrina per totum orbem retentus. Hoc modo damnata hæreſis Ariana per Nicenam ſynodum ſub Silueſtro: Macedoniana per Conſtantinopolitanam primam ſub Damaſo: Neſtoriana per Epheſinam ſub Cæleſtino: Eutychiana per Chalcedonẽſem ſub Leone I. Iconoma-

IVDEX CONTROVERSIARVM.

nomachorum à Nicena ſecũda ſub Adriano I. Et ut alias omittam, Berengariana de Euchariſtia per ſynodum Romanam & Vercellenſem ſub Leonę IX. per Turonenſem ſub Victore II. per Romanã ſub Nicolao II. deniq; per aliam Romanam ſub Gregorio VII.

Omnis enim ratio poſtulat ut cauſa Religionis, cùm ſit communis toti Eccleſiæ, non iudicetur à priuatis, qui nullam in Eccleſia dignitatem obtinent: ſed ab ipſo uniuerſalis Eccl eſiæ paſtore, unà cùm alijs particularium præſidibus, quibus regimen Eccleſiæ eſt cõmiſſum, & ipſam Eccleſiam uniuerſalem, ut capita, uniti repræſentant. Sic con-

Digitized by Google

controuerſiæ de legibus & priuilegijs regni, non ab alio quàm à Rege, & Regni primoribus, qui totum Regnum repræſentant, ſunt decidendæ. Quorum enim eſt regere aliquam communitatem, ſiue in temporalibus, ſiue in ſpiritalibus, eorumdem eſt ſopire lites; & controuerſias circa materiam proprij regiminis incidentes decidere, omni in poſterum contradictione ſublata. Et ſanè niſi Eccleſia hanc poteſtatem haberet, valdè eſſet imperfecta & mutilè inſtituta, & miſerabilior quouis regno temporali, quauis republica politica. Nullus enim umquam contentionum de maximis fidei capitibus eſſet finis, nullus diſſen-

diſſenſionum & contradicti-onum terminus; & neceſſariò breui illam in mille ſectas oporteret diſſcindi; ſicut hęreticorum conuenticulis euenire videmus.

Hinc fit ut in Eccleſia Catholica omnia fidei capita ſint certa & definita, nulláq; circa ea fiat variatio, & ſummus in illa ſit omnium conſenſus. Ex quibus cōſequens eſt tertium, ſi à Catholica Religione receſſeris, nihil certi reſtare quò te conferas, cuíq; tutò ſalutem tuam poſſis cōmittere. Quam enim Religionem in tanta varietate capeſſas? An Lutheranam? Cur non Caluiniſticam, aut Anabaptiſticam? Cur Lutheranam ceteris præfers? Non enim

NIHIL CERTI EXTRA CATHOLICAM.

nim minùs Caluiniſtæ & Anabaptiſtæ Scripturam à ſe ſtare affirmant, quàm Lutherani. Rurſus ſi Lutheranam amplecti velis, utram quæſo eliges, Mollem an Rigidam? Puram illam quam tradidit propheta Germanicus Lutherus; an eam quam Philippus Melanchthon interpolauit? Sed & hæc multiplex eſt: nam ſæpiùs Auguſtana confeſſio eſt mutata. Si Caluiniſticam; cur non Lutheranam, cùm Lutherus ſit omnium parens, & primus orbi hanc lucem noui Euangelij extulerit? Rurſus, ſi Caluiniſticam; utram tandem, Puritanam an Proteſtantium? Hæ enim non parum diſſident, ut Angli probè norũt. Omitto plu-

to plurimas differentias, in quas ſingulæ hæ ſectæ ſunt diſſectæ; ſicut & Anabaptiſtæ. Nulla ſubeſt ratio ſolida, cur unam ex his, ceteris omnibus ut certam præferas. Omnes enim, æquè fortiter affirmant verbum Dei à ſe ſtare, ſe ſpiritum Dei habere; Scripturæ ſenſum pro ſua doctrina eſſe perſpicuum: contraria omnia falſa eſſe, & Scripturis manifeſtè aduerſari. Nec aliter id probant, quàm hoc eſſe manifeſtum habenti ſpiritum. Itaq; omnes eamdem ſuæ doctrinæ rationem adferunt, eodemq; fundamẽto nituntur. Omnes ergo amplecti oportet, vel nullam.

Longè aliter Religio Catholica ſua dogmata probat:

nimirum ex S. Scriptura ſecundum intellectum communem Patrum expoſita: ex omnium ſæculorum doctoribus, ex ſanctitate, miraculis, ſpiritu prophetico eorum, qui hanc Religionem coluerunt: ex conſtantia & uniformitate doctrinæ per tot ætates, ex puritate vitæ, quam hæc doctrina inducit, ex gentium ad hanc doctrinam conuerſione, &c.

Nona Conſideratio, ex varijs cauſis ob quas nouæ ſint ſuſpectæ, & declinandæ.

OMNES aliæ Religiones præter Catholicam, & nomi-

Digitized by Google

nominatim Lutherana, Caluiniana, & Anabaptiſtica (de quibus hîc nobis potiſſimùm eſt ſermo) meritò ſuſpectæ haberi debent, & tamquam ſectæ hęreticę ſunt repudiandæ, ob multas cauſas, quas hîc breuiter commemorabo & expendam.

Prima RATIO, *ex nouitate.*

Omnis nouitas & καινοτομία, ut Gregorius Nazianzenus loquitur, in omni Republica, ſed maximè in negotio Religionis vitanda. Religio Chriſtiana eſt res antiqua, ſolida, immutabilis, duratura uſq; ad finem ſæculi. eſt enim Eccleſiæ Chriſti for-

Digitized by Google

ma, vigor, & veluti anima. Nam ſicut per animam caro animatur in hominem viuentem: ita per Religionem cœtus hominum, qui alioquin per ſe totus eſt caro, formatur in Chriſti Eccleſiam, in ſpiritale regnum. Sicut ergo Eccleſia & regnum Chriſti eſt res antiqua & inexterminabilis, aduerſus quam portæ inferorum non præualebūt, & cui Chriſtus promiſit ſe adfuturum uſq; ad conſummationem ſæculi: ita etiam Religio, per quam Eccleſia & regnum Chriſti ſubſiſtit. Nouitas ergo repugnat Chriſti Religioni.

Math.16.

Math.ult.

Nouas autem eſſe iſtas Religiones conſtat Primo, Quia poſſumus aſſignare earum primos

primos auctores, & locum, & tempus, & modum, quo ſunt introductæ; & oſtendere quinam ſe illis oppoſuerint; quãtæ propter illas ubiq; commotiones & turbæ ſint excitatæ: deniq; quomodo & â quibus damnatæ. At quæ poſſunt eſſe clariora ſigna nouitatis? Eodem modo omnes hæreſes nouitatis contra doctrinam Apoſtolicam introductæ cõuincuntur: quia de ſingulis oſtendere poſſumus, quo tẽpore inceperint, quo loco, quo auctore, quibus ſe opponentibus, & à quibus condemnatæ.

Secundo, Ante annum Domini 1517. Religio Lutherana non erat in mundo; ſimiliter nec Caluiniana, nec Anaba-

nabaptiſtica, quæ duę ſunt ſoboles Lutheranæ. Conſtat enim ex Scriptoribus eo tempore, quo Lutherus caput extulit, prętcr Iudaicam, Mahometicam, & Paganam, non fuiſſe niſi Catholicam & Huſſiticam.

Tertio, Si dicas illarum aliquam, v.g. Lutheranam, ſemper fuiſſe, ſed latuiſſe; peto, in quo loco fuerit, in quibus regnis & oppidis: qui fuerint eius defenſores? Deinde, unde noſti illam anteà extitiſſe, cum id non niſi ex Scriptoribus conſtare poſſit, qui nihil tale inſinuant, ſed contrarium? Prætereà cùm ubiq; fuerint Inquiſitores hæreticæ prauitatis, quo pacto ita latere potuit hæc Religio per tot centu-

centurias annorum, ut numquam detegeretur: numquã aliquis eius ſectator incideret in illorum manus, & caſtigaretur? Numquam aliqua ſecta hæretica ita ſe occulere potuit, quin ſæpiùs deprehenderetur & in examen ac quæſtionem publicè vocaretur. Ad hæc, ſi ante Lutherum illa Religio erat in mundo, quomodo eius cultores, qui hactenus latuerant, Luthero prædicante non ſe prodiderunt, agnoſcentes ſuæ fidei Doctorem, & ſuæ Religionis conteſſerationem? Quomodo tunc non emerſerunt in publicum, complectentes ſocium & patronum, qui Religionem ipſorum iam antè oppreſſam vindicabat in liberta-

bertatem? At nulli tales comparuerunt, qui iam antè illa Religione eſſent imbuti; ſed omnes, qui Luthero ſe adiunxêre, anteà Catholicam Religionem fuerant profeſſi: ſicut & ipſe Lutherus anteà Catholicus & monachus fuerat, & Miſſas per 15. annos celebrarat ſeriò & deuotè, ut ipſemet fatetur.

Lib. de Miſſa angulari & lib. 2. cōtr. Syvingliū.

Ex quibus luce meridiana clarius eſt, Lutheri Religionem nouam omnino eſſe, & ante illius tempora mundo incognitam: neq; ullum hominum cœtum, aut etiam fortè perſonam particularē ante illum extitiſſe, qui eamdem Religionem, hoc eſt, eadem fidei capita omnia, idem corpus doctrinæ fidei tenuerit.

rit. Etſi enim aliqua dogmata à veteribus hæreticis acceperit, non tamen idcirco eadem eſt Religio Lutherana & veterum hæreticorum, niſi ſecundum partem. Nam Religio eſt complexio omnium capitum, quæ ad fidem pertinere ſtatuuntur. At nemo ante ipſum eamdem dogmatum complexionem docuit.

Idem conuincitur alia ratione. Nam conſtat veteres Patres & Doctores, qui ſingulis ſæculis floruerunt, Lutheranæ Religionis non fuiſſe. Confitētur enim libertatem arbitrij, & neceſſitatem bonorum operum, & merita vitæ ęternæ, & legis diuinæ poſſibilitatem: probant inuoca-

Digitized by Google

tionem Sanctorum, cultum reliquiarum & imaginum, ſacrificium Miſſæ pro viuis & defunctis, ordinationem miniſtrorum, votorum monaſticorum Euangelica conſilia, Quadrageſimalis ieiunij uſum, & ſimilia; quæ illa Religio tamquam ſuperſtitioſa, Deo iniurioſa & impia reijcit. Quòd autem veteres omnia illa fateantur & probent, perſpicuum eſt ex eorũ ſcriptis, nec ipſi Lutherani & Caluiniſtæ negare poſſunt: ſed dicunt hæc eſſe veterum næuos. Pulchri ſanè næui, ſuperſtitio, idololatria, impietas. Quòd ſi ſuperiorum ſæculorum Doctores hanc Religionem non tenuerunt, ſed eius placita paſſim im-

probarunt; perſpicuum eſt eam non eſſe antiquam, ſed nouam. Nam in Eccleſia non fuit aliqua Religio habita pro vera Chriſti Religione, præter eam quam Patres & Eccleſiæ Doctores tenuerunt.

Ex his clarè ſequitur Lutheranam Religionem non eſſe Religionem Chriſti. Chriſti enim Religio non eſt noua, ſed antiqua: at Lutheri Religio eſt noua, ut oſtenſum eſt, non antiqua. Chriſti Religio iam inde à temporibus Apoſtolorum ſemper fuit in mundo: at Lutheri Religio non ſemper fuit, ſed cœpit iam ab annis 90. Ante annos 90. non erat, ut oſtenſum eſt. Rurſus, Si Lutheri Religio eſt vera Chriſti Reli-

Digitized by Google

gio, cœtus hominum eam tenentium eſt vera Chriſti Eccleſia; ergo Chriſti Eccleſia ante Lutherum nõ fuit: quia nec Religio Lutherana, quæ Eccleſiam cõſtituit, ante Lutherum fuit, ut oſtenſum eſt. Si dicas eam fuiſſe temporibus Apoſtolorum, & prioribus aliquot ſæculis; probandum tibi eſt, aliquos tunc fuiſſe, qui illam dogmatum cõplexionem tenuerint. Nos certè contrarium facilè probamus. Nam conſtat ſacrificium Miſſæ pro viuis & defunctis, ordinationes miniſtrorum, vota monaſtica, & ſimilia, quę Lutheranæ Religioni repugnant, temporibus Apoſtolorum, & proximis ſæculis in Eccleſia fuiſſe.

Deinde,

Deinde, Eſto, temporibus Apoſtolorum, & aliquamdiu poſteà fuerit, tamen tertio ſaltem & quarto ſæculo cœpit omnino deficere. Quod etiam ipſi Lutherani Doctores fatentur, ut patet ex opere centuriarum ab ipſis edito, centuria 2.3.4.5.6.7.8.9.10. cap. 4. Ergo ſaltem per 1300. annos Eccleſia Chriſti collapſa eſt & intercidit. Nam ut minimum tam diu conſtat Lutheranam Religionem nõ fuiſſe, ſed huic planè contrariam viguiſſe. Extincta itaque fuit tot ſæculis vera Religio, obſcuratum Euangelium, euerſa Chriſti Eccleſia: donec Propheta Germanicus Lutherus emerſit, qui funeſtas tenebras depelleret, orbi

lucem Euangelij inferret, & Eccleſiæ ruinas inſtauraret. Indicant hoc paſſim Lutherani in quibuſdam Germaniç oppidis, cùm prægrandibus litteris in frontiſpicijs domorum ſcribunt in hæc vel ſimilia verba: *Anno tali illuxit huic urbi lumen verũ Euangelij Chriſti, ſuperſtitione depulſa;*&c. At ſi Eccleſia Chriſti tot ſæculis intercidit; quomodo verum eſt ipſam ædificatam eſſe ſupra petram, & non potiùs ſuper arenã? Quomodo * portæ inferi aduerſus eam non præualuêre? Quomodo ipſa eſt domus Dei, † firmamentum & columna veritatis? Quomodo * regnum Chriſti (quod eſt Eccleſia) eſt ſtabile, firmum, æternũ, quod numquam diſſipabitur? Si

*Math. 16.

†1. Tim. 3.

*Daniel 2.

Si dicas Eccleſiam & Religionem Lutheranam omnibus retrò ſæculis uſq; ad Apoſtolorum tempora fuiſſe, ſed occultam; præterquam quòd id abſq; auctore aſſeritur, omni probabilitate caret, ut oſtenſum eſt. Sed demus, occultam fuiſſe: ergo illa nō erat Eccleſia Chriſti. Hæc enim eſt * ciuitas ſupra montem poſita, quę abſcondi non poteſt: hęc eſt † mons domus Domini præparatus in vertice montium, & eleuatus ſuper colles, omnibus conſpicuus, ad quem fluent omnes gentes: hæc eſt regnum Chriſti diffuſum à * mari uſque ad mare, & à flumine uſq; ad terminos terræ: hæc eſt † mons ille magnus replens uniuerſam

ECCLESIA CHRISTI NON POTEST ESSE OCCULTA.

* *Math.* 5.

† *Iſaiæ* 2.

* *Pſal.* 71.

† *Daniel* 2

ſam terram.] Eccleſia enim Chriſti mundo debet eſſe cõſpicua, tum ut ſuo cultu & decore, ſuiſq; moribus, & externa ſpecie gentes ad ſe alliciat; tum ut qui volunt fieri Chriſtiani, ſciant quò ſe debeant conferre, quos adire, à quibus inſtructionem petere. Similiter eius doctrina & fides manifeſta eſſe debet; alioquin mundo eſſet inutilis, nec poſſet gentes conuertere. Vnde etiam in maximis perſecutionibus numquam ita latuit, quin paſſim cognoſceretur; ut ex Hiſtorijs Eccleſiaſticis cõſtat. hinc tanta Martyrum multitudo. Deinde ſi tot ſæculis latuit, indigna prorſus fuit hoc nomine. Quomodo enim dici poteſt
Eccle-

Eccleſia Chriſti, quæ Chriſti ſinceram doctrinam non audet confiteri? quę tam puſilli eſt animi, & ita mortē timet, ut ſe abdat in tenebras, & tot ſæculis non audeat prodire in lucem? Deniq; quæ tot ſæculis non ſolûm ſe occuluit, & ſinceram fidei profeſſionē ſuppreſſit, ſed etiam profeſſa eſt fidem falſam, nempe Papiſticam, adorauit idola, contaminauit ſe mille ſuperſtitionibus & ſacrilegijs? Nam ante Lutherum omnes Chriſtiani exteriùs in omnibus gerere ſe debebant ut Catholici; alioquin mox ab Inquiſitoribus & Epiſcopis deprehenſi fuiſſent, & tamquam hæretici puniti. Miſerabilior itaq; & deformior fuiſſet Eccleſia Chri-

Chriſti ruinis ſynagogæ, ſeu ſecta Iudaica, quæ ſemper ſuas ſynagogas, & liberam ſuæ Religionis profeſſionem quibuſdam locis habuit; nec coacta eſt, ſaltem generatim, ad idolorum cultum. Miſerabilior & deterior ſectis omnibus hæreticis. Nulla enim umquam ſecta fuit alicuius nominis, quæ non ſua templa vel domos religioſas, ſuos conuentus, ſuos Epiſcopos, ſuæ Religionis formam & profeſſionem habuerit, ita ut paſſim cognoſci poſſet.

Ex his perſpicuum eſt nihil abſurdius dici poſſe, quã Eccleſiam Chriſti tot ſæculis latuiſſe. Itaq; concludo hoc dilemmate: Vel Religio Lutherana & Caluiniſtica ante

ſuos auctores extitit, vel non extitit: ſi non extitit, ergo eſt planè nouitia, ac proinde nō poteſt eſſe Religio Chriſti, quæ eſt antiqua: ſi extitit, ergo fuit occulta; ac proinde non potuit eſſe Chriſti Religio, quæ ſemper fuit manifeſta. Quæ de Lutherana Religione in iſto diſcurſu dicta & probata ſunt, eadem probata intellige de Caluiniſtica & Anabaptiſtica. Nam eadem harum trium eſt nouitas, eadem ratio: ſed claritatis cauſa, & ne ſæpiùs tria illa nomina faſtidiosè repetātur, unam tantùm nominauimus.

Concludo itaq; verbis ſancti Hieronymi, qui ſic ſcribit: *Breuem tibi apertamq́; animi mei ſententiam proferam; in illa Eccleſia* *Dialog. contra Lucifer. in fine.*

cleſia

cleſia eſſe permanendum, quæ a Apoſtolis fundata, uſq; ad diem hanc durat. Sicubi audieris eos qui dicuntur Chriſti, non à Domino Ieſu Chriſto, ſed à quopiam alio nuncupari, ut puta Marcionitas, Valentinianos, Montenſes, ſiue Campitas, ſcito non Eccleſiam Chriſti, ſed Antichriſti eſſe ſynagogam. Ex hoc enim ipſo quòd poſteà inſtituti ſunt, eos ſe eſſe iudicãt, quos futuros Apoſtolus prænunciauit. Nec ſibi blandiantur ſi de Scripturarum capitulis videntur ſibi affirmare quod dicunt: cùm & diabolus de Scripturis aliqua ſit locutus; & Scripturæ non in legendo conſiſtãt, ſed inintelligendo. Nouitas itaq; eſt ſignum hæreſeos ab Apoſtolo prænuntiatę: appellatio ſignum nouitatis: uſurpatio

Scripturæ diabolo & omnibus hæreſibus communis.

Secunda RATIO, *ex defectu ſucceſſionis.*

ALtera ratio, cur illę Religiones non ſint probandæ, eſt, quia carent ſucceſſione miniſtrorum ab Apoſtolis continuato ordine deducta: quæ ſucceſſio eſt neceſſaria ut aliqua Religio vel Eccleſia cenſeatur Apoſtolica. Nam ſine hac ſucceſſione non poteſt cum Apoſtolica continuari. Vnde paſſim docent Patres eos, qui apud ſe veram Chriſti Eccleſiam eſſe dicunt, debere ſucceſſionem ſuorum Epiſcoporum oſtendere, eámque ſurſum

CARENT SVCCESSIONE.

Digitized by Google

ſum verſus uſq; ad Apoſto-lum aliquem continuata ſe-rie reducere. Quod ſi non poſſunt efficere, clarè con-uinci, veram Chriſti Eccleſi-am apud eos non eſſe. Sic Optatus Mileuitanus libro 2. contra Parmenianum volens conuincere Donatiſtas, apud eos Eccleſiam non eſſe, ait: *Veſtræ cathedræ originem oſten-dite, qui vobis vultis ſanctam Ec-cleſiam vendicare.* Tertullia-nus de Præſcript. aduerſus hæreticos: *Cedant hæretici ori-gines Eccleſiarum ſuarum, euol-uãt ordinem Epiſcoporum ſuorum, ita per ſucceſſionem ab initio de-currentem, ut primus ille Epiſco-pus aliquem ex Apoſtolis, vel A-poſtolicis viris, habuerit auctorem & anteceſſorem.* Eodem argu-

mento

mento utuntur paſſim alij Patres, * Ireneus, † Epiphanius, * Hieronymus, † Auguſtinus, &c.

Lib. 3. c. 3
† Hære. 27
** Contra Luciferi.*
† Cap. 4. cõtra epiſt. fundamẽ.

Conſtat autem nec Lutheranos, nec Caluiniſtas, nec Anabaptiſtas id vel in ſpeciem facere poſſe. Cui enim obſecro Lutherus, qui harum Religionum maxima ex parte eſt auctor & parens, ſucceſſit? Cuius cathedram & auctoritatem occupauit? Quis ante eum Lutheranæ Religionis antiſtes fuit? Quis ante Caluinum vel Svvingliũ Caluinianæ? Quòd ſi nemo aſſignari poteſt, perſpicuum eſt eas carere illa ſucceſſione, quam Patres requirunt, ut Eccleſia aliqua cum Apoſtolis copuletur.

CARENT ORDINATIONE.

Rurſus, Non ſolùm carent ſucceſſione cathedræ & auctoritatis, ſed etiam ordinatione gradus, ab Apoſtolis deſcendente. Duplex enim in miniſtris Eccleſiæ poteſtas ſemper fuit requiſita, utraq; ab Apoſtolis continuato ordine deriuanda, ut ſuprà Cõſideratione ſeptima dictum eſt: nimirum *poteſtas Ordinis*, per quam offertur ſacrificiũ, & conficiuntur Sacramenta ad ſanctificandos fideles; & *poteſtas Iuriſdictionis*, per quam datur ius regendi & paſcendi Eccleſiam verbo Dei, &c. At neutram ipſi ad Apoſtolos referre poſſunt. Non enim *poteſtatem Iuriſdictionis*; cùm careant ſucceſſione, ut oſtenſum eſt. Neq; etiam *Ordinis*.

Quis enim ordinauit Lutherum vel Caluinum Epiſcopũ Eccleſiæ ſuæ? Si dicant ordinationem non requiri; contradicunt toti antiquitati, & perpetuo Eccleſiæ uſui. Nũquam enim in Eccleſia habitus fuit Epiſcopus, ita ut munia omnia Epiſcopalia obire poſſet, niſi ab alio Epiſcopo ordinatus; cui ex Apoſtolorum conſtitutione duo alij Epiſcopi debent coniungi, ut expreſſè præcipitur can. 1. Apoſtolorum, & can. 4. ſynodi Nicenæ; & inſinuat Apoſtolus ſcribens Epiſcopo Timotheo, & monens: *Noli negligere gratiam, quæ in te eſt, quæ data eſt tibi cum impoſitione manuum presbyterij*: hoc eſt, cœtus Epiſcoporũ, qui ſimul cũ or-

 dinante

dinãte manus ordinando imponebant, ut Patres exponũt.

Ex quibus clare conſtat, Lutheranos & Caluiniſtas neutram poteſtatem ab Apoſtolis habere, ſecundum neutram ab Apoſtolis deſcendere, neutram in Apoſtolos poſſe reducere; ac proinde veram Chriſti Religionem & Eccleſiam non habere. Hæc enim, quoad utramque poteſtatem, ab Apoſtolis deriuari, ipsísq; continuari debet; ut oſtenſum eſt. Omnis enim poteſtas ſpiritalis â Chriſto per Apoſtolos, & eorum ſucceſſores, continua quadam ſucceſſione & communicatione, in reliquos miniſtros deriuari debet; ſicut vita corporalis cõtinua quadam ſucceſſione

ceſſione à primo homine per medios deriuatur ad extremos. Sicut enim in veteri Teſtamento nulli erãt ſacerdotes, niſi qui deſcendebant ex Leui per Aaron: ita in nouo nulli ſunt ſacerdotes vel Epiſcopi, niſi qui gradu Ordinis & Iuriſdictionis poteſtate à Chriſto ſummo ſacerdote per Apoſtolos eorúmq; ſucceſſores deſcendunt. Sicut ergo ſynagoga non poterat eſſe ſine ſacerdotibus, continuata ſerie deſcendentibus ex Aaron: ita Eccleſia Chriſti non poteſt eſſe ſine ſacerdotibus, ſeu Epiſcopis, continuata ſerie deſcendentibus ab Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus. At Lutheranorum & Caluiniſtarum cœtus

numquam tales miniſtros habuerunt; numquam apud eos fuerunt Epiſcopi legitimè ordinati, & Iuriſdictionis poteſtate ab Apoſtolis eorúmq; ſucceſſoribus deſcendentes, qui populo præeſſent. Perſpicuum eſt ergo apud eos Eccleſiam Chriſti non eſſe.

Tertia Ratio, *ex Defectu miſſionis.*

TErtia Ratio: Quia hæ Religiones inductæ ab ijs, qui nulla legitima auctoritate miſſi, ſed à ſeipſis venerunt. Hoc autem meritò illas ſuſpectas reddere debet erroris, & auctores earum, ne fortè ſint lupi & ſeductores. Nemo enim in Eccleſia præ-

diçare poteſt, niſi legitima auctoritate fuerit miſſus, iuxta illud Apoſtoli: *Quomodo prædicabunt niſi mittantur?* Alioqui maxima naſcetur in Eccleſia confuſio. Quiuis enim officium prædicandi, & Eccleſiam regẽdi, ſibi aſſumere poſſet, & quoſuis errores diſſeminare. Si enim in Repub. temporali, & politia humana, nemo ſeipſum poteſt intrudere, & aſſumere magiſtratũ ad regendum populum in rebus terrenis ad hanc vitam dumtaxat pertinentibus, ſed debet à Principe ad hoc conſtitui: quantò minùs in Eccleſia, in regno Chriſti ſpirituali, poteſt quis ſibi arrogare officium Paſtoris ad regendũ populum in ijs quæ ſalutem

Ad Rom. 10.

Digitized by Google

ſpectant æternam; ſed ab Eccleſiæ ſupremo Rectore, & ſacrorum Principe, conſtitui debet? Multò enim magis vitanda eſt confuſio regiminis in Eccleſia quàm in politia; cùm illa in perniciem cedat animarum, hæc ſolùm in damna fortunarum vel corporum.

Ioan. 10. Deinde, *qui non intrat per oſtium in ouile ouium, ſed aſcendit aliunde, ille fur eſt & latro*, inquit Dominus. At is, qui abſque legitima miſſione & auctoritate aſſumit ſibi officiũ Paſtoris in Eccleſia, non intrat per oſtium, ſed aſcendit aliunde, ut Patres paſſim exponunt, & per ſe ſatis conſtat. Quid enim aliud eſt, *intrare per oſtium*, quàm intra-

re legitima via, legitima au-ctoritate? Oſtium enim eſt via ordinaria, ad hoc inſtituta ut per eam intretur in ouile. Vnde deſignat illam auctoritatem, per quam miniſtri debent admitti in ouile Chriſti, ad oues Chriſti regendas & paſcendas.

Rurſus, Dominus apud Ioannem ait: *Qui à ſemetipſo loquitur, gloriam propriam quærit; qui autem quærit gloriam eius qui miſit eum, hic verax eſt, & iniuſtitia in illo non eſt.* Ioan. 7. Quibus verbis ſignificat non eſſe credendum ijs qui legitimè miſſi non ſunt, ſed à ſeipſis veniunt, quia gloriam propriam quærunt: ac proinde non ad veritatem, ſed ad honorem & compendium lo-

Digitized by Google

quuntur, & doctrinam ſuam omnem eò dirigunt.

Deniq; Apoſtolus in Epiſt. ad Hebræos adeò hanc miſſionem neceſſariam ducit, ut etiam in Chriſto Domino eam requirat: *Nec quiſquam ſumit ſibi honorem, ſed qui vocatur à Deo tamquam Aaron. Sic & Chriſtus non ſemetipſum clarificauit ut Pontifex fieret, ſed qui locutus eſt ad eum: Filius meus es tu, ego hodie genui te.* Vnde Dominus toties inculcat Iudæis ſuam miſſionem, nimirum quòd à ſe non venerit, ſed à Patre miſſus; idémq; multis modis confirmat.

Ad Heb. 5.

Ex his clarè deducitur, Lutherum, Caluinum, & ſimiles nouos doctores audiendos nō eſſe, & eorum doctrinam vitan-

vitandam. Quia conſtat eos aliqua legitima auctoritate miſſos non eſſe, ſed à ſeipſis veniſſe: conſtat eos ſibi magiſtratum & officium paſtorum & ius reformandi in Eccleſia uſurpaſſe: conſtat non intraſſe per oſtium, & via legitima, ſed aliunde adſcendiſſe in ouile; ac proinde iuxta Domini ſententiam, pro furibus & latronibus habendos.

Dicent fortè, ſe eſſe miſſos à Chriſto immediatè, ſicut olim Prophetæ mittebantur extra ordinario modo à Deo ad reformandum populum: & ſicut Apoſtoli miſſi fuêre à Chriſto Domino ad mundum conuertendum; & poſt adſcenſionem Domini Paulus, NON MISSI SVNT À CHRISTO

lus , qui non ab hominibus miſſus eſt, nec ab hominibus Euangelium accepit,ſed proximè ab ipſo Domino. Verùm non ſatis eſt hoc dicere & fortiter affirmare , ſed oportet probare, & conuincere eſſe verum , ne legitima cauſa populo & paſtoribus ordinarijs relinquatur, eos tamquam impoſtores reijciendi: ſicut Prophetæ & Apoſtoli non ſolùm dixerunt ſe miſſos à Deo , ſed id etiam abundè ſignis diuinis demõſtrarunt.

2. Deinde omnes hæreſiarchę & omnes pſeudoprophetæ omnibus ſæculis idem dixerunt : nempe ſe à Deo miſſos eſſe,& ſuam auctoritatem ab eo accepiſſe. Vel ergo

omnes acceptandi ſunt, vel nulli. Cur enim potiùs credam, v. g. Caluinum miſſum à Deo, quàm Lutherum, vel Mennonem, vel Munzerum, vel Arium, vel alium hæreſiarcham? cùm ille maiora ſuę miſſionis argumenta, quàm alij, non proferat.

3. Prætereà ſi Caluinus miſſus eſt à Deo, ergo Lutherus à Deo miſſus non eſt; & è contrario. Quia hi duo contraria prophetant, & uterque alterius prophetiam ſeu doctrinam erroris & hæreſis damnat, uterq; alterius Religionem deſtruit: quare ſi uterque à Deo miſſus eſt, ſpiritus Dei ſibi ipſe aduerſatur, ſeipſum pernegat & euertit, deſtruens per alium, quæ per

mittebat, obſeruare ſolet; & ipſi Prophetæ ſtatim initio ſuæ prędicationis hæc omnia explicabant, ut populus intelligeret, à quo miſſi eſſent, quídue illis mandati datum: ut conſtat ex Prophetia Iſaiæ, cap. 1. 6. & plurimis alijs, Ieremiæ cap. 1. 2. 3. & ſequentibus pænè omnibus, Ezechielis 1. & ſequentibus, Danielis 2. & 9. Deniq; omnes Prophetæ iſthæc ante omnia pręmittere conſueuerunt, ut in eorum Prophetijs eſt videre. Similiter notum eſt quo tempore, quibus verbis Dominus Apoſtolos miſerit, quídue illis iniunxerit, &c.

At iſti noui Prophetæ tam parum conſiderati fuêre, ut non aduerterint ſimile quid

eſſe fingendum, ſi à Deo miſſi immediatè volebant videri. Vnde nulla huius rei apud eos mentio. Quod eſt certiſſimum ſignum, mendacium eſſe neceſſitate cogente confictum, cùm dicunt ſe à Deo miſſos. Cui enim dubium eſſe poteſt, ſi minimam huius miſſionis diuinę ſpeciem ſenſiſſent, id eos non fuiſſe in ſuis ſcriptis prætermiſſuros, ſed ſtatim toti mundo patefacturos, expreſſo tempore, loco, modo, præcepto Domini, & ceteris huc pertinentibus circumſtantijs?

5. Accedit, quòd ſi illi miſſi à Deo fuêre, non ſolùm fuiſſe miſſos ut reformatores morum, ſicut Prophetæ mittebantur; ſed ut reformatores

res totius doctrinæ & Religionis. Itaq; maximè neceſſaria erat exacta huius miſſionis deſcriptio; & expreſſio capitum quæ Deus reformari volebat, eáq; verbis ipſius Dei eiúſq; nomine Eccleſiæ erant proponenda, ſicut Prophetæ facere conſueuerũt, cùm nomine Dei populo mandata diuina proponebant. At non ita proceſſerunt iſti noui Prophetæ: ſed caſu, & prout res ferebat, ex uno dogmate in aliud ſunt deuoluti; ſicut in contentionibus, cùm animi magis magíſq; exacerbantur, fieri ſolet; & ſicut experientia diſcebant ſe rebus ſuis maximè poſſe commodare, & ſummi Pontificis auctoritati, qua condemnabantur, incõmoda-

modare. Quod enim pontificijs rebus maximè putabatur obfuturum, vel ipſorum auctoritati profuturum, id ſtatuebatur dogma fidei, & nucleus verbi Dei, ut infrà oſtendemus.

6. In politia humana, ad auctoritatem regendi, non ſatis eſt dicere, ſe à Principe qui procul abſit, & conueniri nō poſſit, ad hoc miſſum; ſed Patentes idoneas exhibere debet, ſigillo Principis munitas, quæ deinde diligenter examinātur, nequa fraus ſubſit: & ſi aliquod indicium impoſturæ deprehenſum fuerit, non admittitur, donec plenam fidem faciat. Idem videmus in Legatis & Nuntijs Apoſtolicis; qui omnes

ſuas Patentes authẽticas, quibus eorum miſſio & cõmiſſio contineatur, oſtendere debent: alioquin non recipiuntur, nec habent auctoritatem. Quænam ergo fatuitas eſt, in Eccleſia & regno Chriſti admittere nouos non ſolùm paſtores, ſed etiam reformatores totius Religionis, qua conſtat Eccleſia, eò ſolo nomine, quòd dicant ſe à Chriſto miſſos: ſe ſpiritum Dei habere, nullis oſtenſis patẽtibus, nullis exhibitis ſignis, quibus id probent?

7. His accedunt alia ſigna certiſſima, miſſos à Chriſto non eſſe; ut praua vita, ſuperbia, contemptus ſanctorum Patrum, errores, & mendacia in quibus deprehenſi, inconſtantia

ſtantia doctrinæ, de quibus ſequẽtibus Rationibus dicetur.

Deniq; docent ipſi nihil eſſe credendum niſi quod habetur in Scripturis. Oſtendant ergo ex Scripturis ſe à Deo ad reformandam Eccleſiam miſſos eſſe : quo loco, quibus verbis Scriptura dicat hanc à Domino auctoritatẽ Luthero vel Caluino eſſe cõceſſam : alioqui vel ipſis iudicibus non poſſumus eis fidem adhibere, nec ut Eccleſiæ reformatores acceptare.

Quarta RATIO, *ex Defectu miraculorum.*

SVſpectæ habendæ Religiones iſtæ nouæ cum auctoribus, quia abſq; ullis miraculis

raculis aut ſignis diuinis introductæ. Hæc tamen maximè erant neceſſaria.

Primo, Vt ſic oſtenderent ſe non eſſe impoſtores, ſed veros paſtores à Deo miſſos, & conuincerent Eccleſiam ſe debere recipi. Cùm enim ex * Scripturis conſtet nouiſſimis tẽporibus multos pſeudoprophetas venturos, qui iactent ſe à Deo miſſos, eóſq; † Dominus attentè cauendos iuſſerit, nemo nouus admittendus eſt qui ſuæ miſſionis πληροφορίαν, & plenam fidem non fecerit, ſed omnes ſuſpecti habendi. Atqui non poſſunt ullo modo hác πληροφορίαν facere niſi diuinis ſignis; ut ſunt miracula, prædictio futurorum, reuelatio abſcon-

MIRACVLA NECESSARIA.

* *Mat. 24. Marci 13. 1. ad Timoth. 4. 2. ad Timoth. 3. 2. Petri 3.*

† *Math. 7. & 24.*

dito-

ditorum,&c. Hæc enim cùm rerum creatarum vim ſuperent, manifeſtum eſt eſſe à Deo. Vnde ſunt veluti Patentes, Dei ſigillo obſignatæ, quibus miſſio diuina probatur. Hinc quotquot à Deo umquam immediatè miſſi ſunt ad populum docēdum, miraculis vel alijs ſupernaturalibus ſignis inſtructi venêre, quibus eorum miſſio populo eſt manifeſtata. Sic Moyſes filios Iſrael educturus ex Ægypto, eíſq; Legem daturus, cum maxima miraculorum poteſtate venit; & innumera vel ipſe fecit, vel Deus circa ipſum, toties ei ſub viſibili ſpecie apparendo, exhibuit. Sic omnes Prophetæ vel miraculis vel occultorū

reuelatione ſuam miſſionem probarunt. Idem fecit ipſe Dominus Prophetarum: qui etſi clarè ex Scripturis conuincere poſſet ſe Meſſiam eſſe, ídq; etiam teſtimonio Ioannis Baptiſtæ ſatis poſſet cõſtare; tamen plurimis miraculis ſtatim initio prædicationis ſe à Patre miſſum ad hominum ſalutem oſtendit; & Phariſæis odio ipſius credere nolẽtibus dixit, ut ſi ipſi propter ſe credere nollent, ſaltem operum magnitudine conuicti crederent. Pari modo omnes Apoſtoli apud Iudæos & Ethnicos multis miraculis ſuam miſſionem probarunt. Deniq; idem fecère variarum gentium primi Doctores, qui illos ex paganiſmo

ſmo ad fidem noſtram tradu-
xére. Quare cùm iſti noui
Prophetę dicant ſe miſſos im-
mediatè à Deo, ſi id miraculis
& ſignis ſupernaturalibus nō
confirment, ſicut omnes alij
proximè à Deo miſſi fecêre,
non ſunt ullo modo audiēdi.

Nec obſtat quòd Ioannes
Baptiſta miracula non fece-
rit: quia Deus circa ipſum
multa mira & ſupernaturalia
operatus eſt, quibus ſatis con-
ſtare poterat de eius miſſio-
ne. Ipſa quoq; vitæ auſteri-
tas, & morum ſanctitas non
paruum miraculum erat. Ita-
que nemo dubitare poterat
ipſum à Deo miſſum.

Secundo, Miracula maxi-
mè erant neceſſaria, ut proba-
rent ſe non tantùm mitti ut
corre-

correctores morum, ſed etiã ut reformatores & correctores totius Religionis, qui Eccleſiam collapſam reædificarent, & regnum Chriſti extinctum ſuſcitarent, nouáque omnia facerent. Quantis opus erat miraculis, ut mundus conuinceretur ſe teneri ad hæc tam mira & paradoxa credenda, eósq; pro talibus acceptandos? Etiamſi mille mortuos excitaſſent, & centena millia claudorum, cęcorum, paralyticorum curaſſent, vix ſatis fuiſſet, ad tantæ rei fidem faciendam. Primo, quia Apoſtolus ait: *Licet nos aut Angelus de cœlo euangelizet vobis præterquam quod euangelizauimus vobis, anathema ſit.* Ad Gal. 1.
Et idem repetens maioris cõfirma-

firmationis cauſa addit: *Sicut prædiximus, & nunc iterùm dico, ſi quis vobis euangelizauerit præter id quod accepiſtis, anathema ſit.* Si Angelo aliquid contrarium receptræ fidei doctrinæ annuntianti non eſſet credendum: quantis miraculis opus eſſet ut homini alicui de rebus tantis certa fides habeatur; nimirum Chriſti Eccleſiam eſſe penitus collapſam, idololatriam inuectam, fidẽ extinctam, omnes eſſe in ſtatu damnationis; maxima Religionis capita eſſe reformanda, & Lutherum vel Caluinum ad hãc reformationem à Deo eſſe miſſum? Nónne dignum erat ut omnia miracula Apoſtolorum & Chriſti Domini in hoc reformatore

reui-

reuiuiſcerent? Deinde, quia Religio Catholica, quæ nunc viget, pluſquam à mille annis eſt in poſſeſſione (quod etiã aduerſarij fatentur) ut à toto mundo habeatur pro vera Christi Religione, & qui ab ea recedunt, habeantur hære-tici. Ergo ſine maximis & euidentiſſimis ſignis diuinis, quibus clarè conſtet poſſeſſionem iniquam fuiſſe, non poteſt deturbari. Debent autem hæc ſigna adeò eſſe perſpicua, & ita cõuincere mentes hominum, ut nullus amplius relinquatur tergiuerſandi locus: alioquin non tenentur credere, ſed potiùs tenentur tam diuturnæ poſſeſſioni fauere, & Religionem Catholicam non deſerere.

Accedit quòd Religio Catholica omnibus illis ſæculis maxima miraculorum gloria, & ſapientia, & ſanctitate ſectatorum fulſerit, & etiamnum fulgeat. Pluribus ergo & maioribus & clarioribus miraculis opus eſt, ut legitimè deturbari & reijci poſſit: maiori item ſapientia & ſanctitate, & horum publica fama in ſectatoribus illarum Religionum nouarum, quàm in ſectatoribus Eccleſiæ umquam fuerit.

Denique quando Religio veteris Teſtamenti apud Iudæos mutanda erat, & ex umbra ad veritatem, ex typo ad exemplar tranſeundum, etſi Dominus clariſſimè ex Scripturis conuinceret illam mu-

tatio-

tationem eſſe faciendam, & ſe à Deo ad hoc eſſe miſſum; tamen idem maximis & plurimis miraculis confirmandum cenſuit, ut nulla relinqueretur illis occaſio tergiuerſandi: quantis ergo opus eſſe putabim⁹ miraculis, cùm agitur de ipſa Religione noui Teſtamenti mutanda, quá Scripturæ clarè pronuntiant numquam ampliùs mutandam, ſed & Deum illi adfuturum uſq; ad ſæculi cõſummationem, & portas inferi aduerſus eam non præualituras? Quis enim prudenter rem tantam, tam nouam, tam paradoxam, tam Scripturis & iudicio Patrum omnium aduerſam, credat ſine maximis miraculis? Imò quæ miracu-

la ad hoc vel probabiliter credendum ſatis eſſe queant?

Ex his patet, meritò nos ab illis miracula exigere; & eos iniquiſſimè nobiſcum agere, cùm ſibi absque miraculis in rebus tantis fidem haberi poſtulant; & niſi omnia credamus, grauiſſimas perſecutiones commouent.

AN SVA PROBENT EX SCRIPTVRIS.

Sed inquiunt, Probamus noſtra ex Scripturis. Ita eſt, ſed ſenſu veſtro, non iuxta conſenſum ſanctorum Patrum, & receptorum Eccleſiæ Doctorum, qui ante noſtras cõtrouerſias extitêre, ac proinde partiales eſſe non poterant, intellectis.

Deinde, Arguméta veſtra facillimè inſtar telæ aranearum à Catholicis Doctoribus diſſol-

diſſoluuntur. Prætereà, tot iam ab 80. vel 90. annis orti ſunt noui reformatores, tot Eccleſiæ collapſæ inſtauratores, tot Religionis extinctæ ſuſcitatores; qui etſi quàm maximè inter ſe ſint contrarij, & ſe mutò euertant, deſtruentes ſinguli quod alius ædificauit: tamen omnes ſua confirmant ex Scripturis, omnes huius ſolius teſtimonio nituntur, omnes Scripturam ſuis ſubſtructionibus fundamentum unicum faciunt. Itaq; vel omnium vel nullius probatio admittenda.

Denique cùm nihil ſit credendum, niſi quod Scriptura dicit; ubinam quæſo dicit te à Deo miſſum ad Religionis & Eccleſię collapſæ inſtaurationem?

 Di-

Digitized by Google

AN SIT MIRACVLVM QVOD MVLTOS HABEANT SECTATORES.

Dicent fortè, ſe miraculis non carere: maximum enim eſſe miraculum, quòd tam breui tẽpore, tam multi hoc nouum Euangelium ſint cõplexi. Fortaſſe id aliquem colorem haberet, ſi illorum Religio eſſet ſeuerior & carni aſperior quâm Religio Catholica. Verùm cùm omnem Catholicæ Religionis ſeueritatem abroget, & carni omnem licentiam tribuat, quid mirum, ſi multi eam ſequantur? Quid mirum ſi grauia amotis impedimentis deorſum ruant, & flumina ſublatis obicibus ad mare properent? Corrupta natura noſtra maximè ad licentiam viuendi propendet, quam in iſtis Religionibus inuenit.

Itaq; eas amplectuntur, non quia, vi rationum perſuaſi, credũt eas eſſe ſanctiores; ſed quia inueniunt in illis quod quærebant; & illo nunc abſque metu, & ſub ſpecie honeſtæ Religionis & pietatis poſſunt frui.

Addo, hoc miraculum ab omnibus iſtis nouis Religionibus adferri poſſe. Nam non ſolùm ad Caluiniſtas, ſed etiam ad Lutheranos & Anabaptiſtas multi confluxêre. Omnes itaq; erunt ſanctæ, & Deo auctore eductæ. Sed Deus ſeipſum negare non poteſt, nec à ſe ſtabilita deſtruere: ac proinde nec tam contrariarum & ſe mutuò damnantium Religionum eſſe auctor.

Digitized by Google

Quinta Ratio, *ex Vitæ & morum cõditione.*

QVinta Ratio: Quia hæ Religiones introductæ ab hominibus malæ vitæ, & infamia notatis, ſuperbia, inuidia, & maledicentia ſingulari; & nihil minus quàm ſpiritum Apoſtolicum prę ſe ferentibus. Nam quod ad Lutheri vitam attinet, ſcimus illum Monachum profeſſum fuiſſe, & quindecim circiter annis ſacerdotem; ac proinde duplici voto continentiæ obſtrictum. Scimus eumdem, relicto monaſterio, habitu & profeſſione ſua, ad vitam ſæcularem reuerſum, & monialem profeſſam è monaſterio abductam ſibi copulaſſe, &

cum

cum ea aſſiduè vixiſſe: qua in re totius orbis Chriſtiani iudicio duplex ſacrilegium commiſit, & toties id repetiuit, quoties eà eſt uſus. Quæ ratio viuendi poteſt eſſe magis ſcandaloſa? Scimus illum adeò fuiſſe ventri & libidini addictum, ut aſſiduè in conuiuijs & compotationib⁹ verſaretur; & * diceret uſum fœminæ magis eſſe neceſſariũ, quàm edere, bibere, dormire: & † licitum eſſe uti ancilla, ſi uxor debitum recuſaret.

Lib. de vita coniug.

†*Sermone de matrimonio.*

Vitam Caluini deſcripſerunt Hieronymus Bolſecus, Iulius Bligerus, & alij, peſſimis facinoribus plenam: nimirum, falſis criminationibus, homicidijs, furtis, impuritatibus. Eadem plures alij

ſcribunt, nec umquam vidi ea à quoquam refutata.

De infamia Lutheri conſtat ex facto memorato toti orbi notiſſimo, cùm Monachus profeſſus & ſacerdos ſanctimonialem profeſſam ſibi copulauit. Hoc enim omnium DD. iudicio infamiam parit. Si enim iure Cæſareo infamis eſt qui in adulterio deprehenſns eſt, l. Palàm. §. Qui in adulterio. π. De ritu nuptiarum: quanto magis qui nuptias bis ſacrilegas contrahit, & ſacrilego concubitu aſſiduè utitur? fœdius enim eſt eſſe adulterum Chriſti, quàm uxoris vel mariti.

De infamia Caluini cõſtat ex actis Iudicialibus Nouio-

duni

duni illum conuictum & per ſententiam damnatum de nefando crimine, & publicè exurendum fuiſſe, niſi ad preces Epiſcopi pœna ignis fuiſſet commutata in ſupplicium virgarum, & ferri candentis in tergo uſtulationem. Vnde patet illum quoq; iure & facto fuiſſe infamem. L. 1. π. De his qui notantur infamia. & L. Quid ergo. §. Ex compromiſſo. π. De his qui notantur infamia.

Bolſecus in vita Caluini ca. 5. Iulius Brigerus pag. 59.

De ſuperbia ac maledicentia Lutheri conſtat Primo. Quia omnis ipſius doctrina hinc exordiũ ſumpſit. Cùm enim quædam Indulgentiæ per Germaniam eſſent promulgandæ; hoc munus, prætermiſſis Auguſtinianis, qui-

Digitized by Google

bus id anteà ſæpiùs commiſſum fuerat, delatum eſt fratribus Dominicanis. Id indigniſſimè ferens Lutherus, primum contra Indulgentias declamare cœpit: qua de re cùm reprehenderetur, ſenſim plura & maiora contra auctoritatem ſummi Pontificis & alia fidei capita adiunxit, & ingentes turbas per totam Germaniam excitauit, ut fuſè ſcribit Ioannes Cochlæus, horum omnium ſpectator, in actis Lutheri anni 1517. Hæc ſuperbia & indignatio fons eſt totius Lutheranæ doctrinæ; absq; illa non fuiſſet Lutherana Religio: quare nec tot aliæ, quarum illa parens.

Secundo, Lutherus in Epi-

ſtola ad Argentinenſes ſcribit ſe libenter negaturum fuiſſe realem præſentiam Chriſti in Euchariſtia, ut Papatui incommodaret, niſi ſcripturæ in contrarium tam eſſent claræ.

Alio loco ſic ait: *Si quod Concilium ſtatueret aut permitteret utramq; ſpeciem, nos nequaquam utraq; uti vellemus; ſed in deſpectum Concilij eiuſq; ſtatuti, aut una aut neutra uti vellemus, maledicturi uniuerſos, qui ex ſtatuto Concilij utraq; uterentur.* *Lib. de formula miſſandi.* Hîc in deſpectum Concilij etiam re ad ſalutem neceſſaria abſtinendum docet: cùm tamen etiam Tyranno licita præcipienti parêre poſſimus, & ſæpè debeamus: unde conſtat quo ſpiritu actus fuerit: quid

quid enim huic furori poſſit comparari? Idem lib. contra Regem Angliæ ſcribit: Reges, Principes, Pontifices non eſſe dignos qui ſoluant ipſius corrigiam calceamenti: ſe pro ſancto viro haberi velle, velint nolint homines. Ibidem ait ſe non magnifacere mille Cyprianos, mille Auguſtinos. Item Principes, Reges, & Imperatores Chriſtianos vocat Tyrannos, moriones, ſtultos, fatuos, feras beſtias, carnifices, lendes capitis, bullas, Dei inimicos, nequiſſimos nebulones; & ſcurrilia cantica in eos comminiſcitur.

De Caluini ſuperbia & maledicentia ſat multa Bolſecus: ſat etiam ex libris Cal-

uini eſt conſpicua: contemnit enim paſſim omnes veteres & ſanctos Patres, & audacter erroris accuſat. Doctores Scholaſticos vocat Sophiſtas. Sæpè pro concione in has voces erumpebat: *Ego propheta ſum: ego Dei ſpiritum habeo: ego ſi erro, tu es Deus qui me propter peccata populi in errorem mittis & decipis*, &c. Litteras & opuſcula quædam ſua, in quibus ſuas laudes, dignitates, & in Eccleſiam merita decantabat, alieno vel emẽtito nomine edebat in lucem; ut Bolſecus & alij ſcribunt. Plurima alia huius generis poſſem adferre, tum cõtra iſtos, tum contra alios nouarum Religionum huius ſeculi auctores & propugnatores;

Li.2.Inſt. c.14.§.3. Lib.3.cap. 4.§.38.& cap.5.§.10 Lib.4.c.12 §.20. & alibi.

Digitized by Google

res; ſed inuitus in hoc genere verſor. Qui plura volet, legat vitam Bezæ per Bolſecum, & Iulij Brigeri flores, Surij commentarios, & alios:

Quis nunc iſtis perpenſis in animum inducat, Deum huiuſmodi hominibus, qui & omni iure & orbis iudicio erant infames, quorum vita turpiſſima, lingua effrænis & maledica, animus tumidus, ambitioſus, iracundus, & inuidia plenus, ad reformationem Eccleſiæ ſuæ uti voluiſſe? Quis umquam huiuſmodi mores vel in Apoſtolis, vel Prophetis notauit? Erant quidem Apoſtoli pleriq; conditione humiles; nulli tamen ob flagitia infames. Et quamuis eſſent indocti & ſimpli-

ces, repentè tamen facti ſunt ſapientia, vitæ ſanctitate, & miraculorum gloria admirabiles. Mira in illis animi demiſſio, mira manſuetudo, mirus gloriæ, rerum terrenarũ & voluptatum huius vitæ cõtemptus, mira in proximum charitas, mira in verbis modeſtia & circumſpectio. Similes mores cernimus in omnibus quibus Deus uſus eſt, vel ad Gentium conuerſionem, vel ad morum populi Chriſtiani reformationem, v. g. in S. Auguſtino Anglorum Apoſtolo, in S. Bonifacio Germanorum, in SS. Adalberto, Othone, Willebrordo, Eligio, & in alijs aliarum gentium: in S. Benedicto, Bernardo, Romualdo, Domini-

Digitized by Google

co, Franciſco, & alijs, quorum exemplo & doctrina plurimi ad contemptum terrenorum & amorem cœleſtium ſunt excitati.

Si ad alicuius prouinciæ conuerſionem, ſi ad morum nonnullam in populo correctionem, Deus talibus viris, quorum vita mundo erat admirabilis, uſus eſt, qui tamen non immediatè à Deo, ſed à ſummo Pontifice ſuam miſſionem accepère; quales obſecro par erat eſſe eos, qui mittebantur immediatè à Deo, ídq; ad reformationem præcipuorum capitum Religionis, imò ad totius Eccleſiæ, & regni Chriſti collapſi inſtaurationem? Etiamſi tota ſanctitas & excellentia, omnes

virtu-

virtutes,& omnia dona ſpiritalia quæ fuerunt in S. Ioanne Baptiſta, & in omnibus Apoſtolis, ſimul in unum conflata ipſis infuſa fuiſſent; hoc tamen totum haud ſatis fuiſſet ad ſufficientem illis auctoritatem tantæ molitionis conciliandam. Et nos tam fungi erimus, ut credamus diuinam ſapientiam, ad rem adeò ſtupendam, uſam fuiſſe hominibus non ſolùm nulla vitæ ſanctitate commendatis, ſed etiam infamibus, impuris, ambitioſis, vindictæ cupidis, & maledicis? Quid enim hoc aliud erat, quàm omnibus micam prudentię habentibus iuſtam dare occaſionem eos non admittendi, ſed ut impoſtores auerſandi?

Digitized by Google

Nam qui per infamiã nõ poſſunt admitti ad ullã dignitatẽ, ad ullũ officiũ, ſiue eccleſiaſticum, ſiue ſæculare, imò nec ad accuſandum, nec ad poſtulandum: quomodo admittentur ut reformatores Religionis, ut architecti Eccleſiæ, ut Iudices Epiſcoporum, Pontificum & Conciliorum Oecumenicorum?

Cap. Infamibus. li. 6 L. Qui accuſare π. de accuſat. L. 1. π. de poſtulando

Sexta Ratio, *ab Erroribus, & inconſtantia doctrinæ.*

SExta Ratio: Quia auctores harum Religionum apertos habent errores, & ſunt in ſua doctrina valdè inconſtantes: quod eſt clarum ſignum eos infallibilem Spiri-

tus ſancti directionem non habere; ac proinde à Deo immediatè miſſos non eſſe, nec eis fidem adhibendam.

Nam quotquot à Deo fuêre miſſi ad populum docendum, ita ab eo regebantur, ut in ſua prædicatione, ſuíſque ſcriptis, falli nullà in re poſſent. Vnde nullus umquã vel minimus error in doctrina Prophetarum aut Apoſtolorum repertus eſt: quod etiam inſinuat Dominus cùm ait: *Iota unum aut unus apex non præteribit à lege donec omnia fiant.* Idem fuſè docet D. Auguſt. Epiſt. ad Hieronymum: ubi dicit: ſi in aliquo Scriptore ſacro vel unum mendacium inueniretur, ruituram totam illius Scriptoris auctoritatem.

Math. 5.

Epiſt. 19.

tatem. Qui enim in uno deceptus eſt, in alijs quoq; decipi potuit; unde firmiter eo niti non poſſumus. Idem multis locis docet Lutherus, cuius hæc ſunt verba: * *Si ſemel deprehenderer ita mentitus, falſus & craſſè ſtolidus, iam tota mea doctrina & honor & fidelitas finem penitus haberet; unusquisq; me pro nequam & infami nebulone (ut æquum eſt) habiturus eſſet.* Et alibi: † *Qui ſemel mentitur, hic certiſſimè ex Deo non eſt, & ſuſpectus in omnibus habetur.* Quod ſex alijs locis in ſuis operibus inculcat. Imò ipſe Dominus in Scripturis hoc nobis indicium dedit, ut ſi deprehenderimus Prophetam in aliqua re falſum pronuntiaſſe, certò ſciamus illum

Li. cōtra Emſerum.

†*In aſſer. Teuton. art. 25.*

lum à Deo miſſum non eſſe.

Hoc tamquam certiſſimo fundamento poſito, conficio hanc ratiocinationem: Quicumq; vel in uno errat in ſua doctrina, hic non eſt miſſus à Deo; at Caluinus & Lutherus in plurimis errant in ſua doctrina; ergo certum eſt nō eſſe miſſos à Deo. Maior iam ſatis probata eſt, quam & ipſi aduerſarij confitentur. Minor probatur: Vt enim omittā ea quæ falſò Catholicis impont,& quæ falſò affirmant in noſtra doctrina eſſe noua, & veterib⁹ ignota; ut prętercam errores hiſtoricos & chronographicos, adferam duos tantùm maximi momenti utriq; communes. Prior eſt, *Nullam eſſe arbitrij noſtri libertatem*

tatem, ſed omnia ineuitabili neceßitate euenire. Alter eſt, *Deum non minùs eſſe auctorem & impulſorem operum malorum quàm bonorum.*

Iſtos errores eſſe manifeſtarios & exitiales conſtat: quia tollunt omnem politiam, omnes exhortationes, omnes leges & præcepta, omnes Iudices & tribunalia. Hæc enim omnia ſunt vana, ſi non eſt arbitrij libertas: Iniuſta quoq; erit omnis flagitiorum punitio: nam quod non eſt liberum, & quod Deo impulſore agitur, nullam pœnam meretur. Deniq; tollunt infernum, & vitæ futuræ pœnã omnem. Omnium quoque criminum effuſam licentiam ingerunt, ut ſuprà Conſide-

rati-

ratione ſecunda oſtēſum eſt.

Hæc duo dogmata multis occaſionem dedere, ut ex Caluiniſmo ad Turciſmum vel etiam ad Atheiſmum tranſirent. Satius enim eſt nullum habere Deum, quàm habere illum, qui omnium ſcelerum ſit impulſor.

Flores Caluini pag. 69.

Iam verò inconſtantia doctrinæ etiam in rebus maximis eſt incredibilis. A condito orbe non extitit ſcriptor ita inconſtans, ita ſui immemor, ſibi contrarius & ſuæ doctrinæ euerſor, ut Lutherus. Non enim minùs ſibi ipſe, quàm ſanctis Patribus & Concilijs repugnat, ut fuſè oſtendit inter ceteros D. * Cochlæus, ídq; in omnibus pænè fidei capitibus. De ſola com-

* *In opere inſcripto* Lutherꝰ ſepticeps

munione Euchariſtiæ ex ipſius operibus ipſo viuo notatæ ſunt 36. contradictiones à Gaſparo † Querhamerlaico Saxone, & in lucem editæ cum maxima Lutheri confuſione, & auctoritatis ipſius imminutione. Et de communione ſub utraq; ſpecie, notata ſunt à D. Cochlæo contradictoria capita ſeptem. Deniq; totus liber Cochlæi inſcriptus Lutherus ſepticeps, nihil aliud continet quàm eius contradictiones & contrarias de omnibus pænè controuerſis articulis ſententias, ipſius verbis expreſſas. In omni autem contradictione neceſſe eſt alteram partem falſam eſſe.

† In tabula contradictionum Lutheri.

Caluini antilogias refert Coccius

occius ipſius verbis 24. mi-
i ſatis erit duas ponere. De
mnipotentia Dei uno * loco * Ad cap.
icit: *Verbo Dei nulla eſt impoſ-* 1. Lucæ.
bilitas obÿcienda. † Alibi di- † Ad cap.
t: *Illud ſomnium de poteſtate* 23. Iſaiæ.
bſoluta in Deo, quam Scholaſtici
troduxerunt, execranda bla-
hemia eſt. Item: * *Ego de-* * De præ-
ſtor hanc doctrinam qua Papi- deſtinati-
ici Theologi ſibi placent, fingen- one.
s in Deo poteſtatem quamdam
bſolutam. De Chriſti diui-
itate uno loco † ſcribit: *Chri-* † Ad cap. 1.
um eſſe verum Deum, eiuſdem Ioan. v. 1.
m Patre eſſentiæ. Alibi * di- * Contra
t: *Nomen Dei per excellentiam* Gentilem
d ſolum Patrem pertinere: hunc refutatio-
lùm ac propriè cæli ac terræ cre- ne 10.
orem eſſe: imò & Patri ſubie-
um filium etiam ſecundùm di-
initatem. Ibidem: *Impro-*

priam & duram locutionem eſſe Symboli Niceni, Deum de Deo, lumen de lumine. Epiſtola 2. ad Polonos aſſerit *Chriſtum ſecundum naturam etiam diuinam Patre eſſe minorem.* Ecce quò nouitas illa deuoluitur?

His poſitis, quis ſapiens in animum inducat credere iſtos à Deo miſſos ad Eccleſiæ inſtaurationem? Quomodo enim Eccleſiam collapſam inſtaurent, qui propriam doctrinam tam fœdè deſtruunt? Quibus tam parum eſt vel doctrinæ, vel prudentiæ & circumſpectionis, ut antilogias in rebus maximis vitare non poſſint? Sanè quicumq; ſibi contrarius eſt, & quæ nunc ſtatuit, mox deſtruit, eum ex ſpiritu Dei non loqui, luce meri-

meridiana clarius eſt. *Si enim quæ deſtruxi,* inquit Apoſtolus *iterùm hæc ædifico, præuaricatorem me conſtituo.* Non poteſt Spiritus Dei ſibi eſſe contrarius, nõ poteſt ſeipſum negare.

Ad Gal. 2.

Accedit, quòd etſi in multis ſibi ipſi contradicant & ſua placita euertant, audeant tamen dicere ſe eſſe certos de ſua doctrina; ſe ſcire ſuam doctrinam eſſe veriſſimam, eſſe ipſiſſimam Chriſti doctrinam? Sic enim ait Lutherus: *Certus ſum quòd doctrinam meam de cœlo habeam.* Item: *Certiſſimus ſum quòd doctrina mea non ſit mea, ſed Chriſti; & quòd doctrina mea non poſſit ſibi eſſe cõtraria, cùm ſit doctrina Chriſti.* Et alio loco dicit, *Se ita eſſe certum, ut doctrinam ſuam à nemi-*

Cõtra Regẽ Angliæ.

Cõtra ſtatum Eccleſiaſticum.

ne, ne ab angelis quidem iudicari velit. &, *Neminem ſaluum eſſe poſſe, qui doctrinam ipſius non receperit.*

Pari modo Caluinus ſæpè pro concione dicebat, *ſe prophetam eſſe; ſe decipi non poſſe, niſi Deus deciperetur*; ut ſuprà in quinta Ratione commemorauimus.

Ex quibus manifeſtè colligas, hos non ſolùm ſpiritu Dei non eſſe locutos, cùm apertos errores & antilogias habeant, ſed etiam impoſtores videri, & populum voluiſſe decipere. Qui enim dicit ſe eſſe certum, doctrinam ſuam, in qua ſunt errores & antilogiæ, eſſe à Deo; præſumitur non agere bona fide, ſed loqui contra mentem, ac proinde

oinde velle imponere po-
lo. Conſtat enim, illum
i talis eſt, nullam internam
aſtrationem habere à Deo,
æ illum de doctrinæ ſuæ
ritate aut Dei teſtimonio
rtum reddat. Nam Deus
ntraria teſtari aut reuelare
n poteſt. Qua fronte ergo
n audacter affirmant ſe
rtos eſſe doctrinam ſuam
è à Deo, eſſe Chriſti doctri-
m? Itaq; non bona fide in
oc negotio verſati ſunt, ſed
nponere mundo voluerũt.

Dicunt aliqui eos erraſſe QVORVM-
binde in principio, cùm nõ- DAM RE-
im ſpiritum Dei plenè ha- SPONSIO.
erent: poſteà vero non er-
aſſe, nec dogmata ſua mutaſ-
e. Sed hoc nullum habet
eri colorem. Quicumq;

ne,ne ab angelis quidem iudicari velit. &, *Neminem ſaluum eſſe poſſe, qui doctrinam ipſius non receperit.*

Pari modo Caluinus ſæpè pro concione dicebat, *ſe prophetam eſſe; ſe decipi non poſſe, niſi Deus deciperetur*; ut ſuprà in quinta Ratione commemorauimus.

Ex quibus manifeſtè colligas, hos non ſolùm ſpiritu Dei non eſſe locutos, cùm apertos errores & antilogias habeant, ſed etiam impoſtores videri, & populum voluiſſe decipere. Qui enim dicit ſe eſſe certum, doctrinam ſuam, in qua ſunt errores & antilogiæ, eſſe à Deo; præſumitur non agere bona fide, ſed loqui contra mentem, ac proinde

proinde velle imponere populo. Conſtat enim, illum qui talis eſt, nullam internam illuſtrationem habere à Deo, quæ illum de doctrinæ ſuæ veritate aut Dei teſtimonio certum reddat. Nam Deus contraria teſtari aut reuelare non poteſt. Qua fronte ergo tam audacter affirmant ſe certos eſſe doctrinam ſuam eſſe à Deo, eſſe Chriſti doctrinam? Itaq; non bona fide in hoc negotio verſati ſunt, ſed imponere mundo voluerũt.

Dicunt aliqui eos erraſſe ſubinde in principio, cùm nõdum ſpiritum Dei plenè haberent: poſteà vero non erraſſe, nec dogmata ſua mutaſſe. Sed hoc nullum habet veri colorem. Quicumq; QVORVMDAM RESPONSIO.

enim à Deo immediatè miſſi fuêre ad populum docendũ, ſtatim ab initio miſſionis ſuæ infallibilem Dei aſſiſtentiam & directionem habuêre, ita ut numquam in doctrina ſua vel minimùm errauerint: ut de Prophetis & Apoſtolis cõſtat. Imò maximè initio opus erat illa directione: quia tunc maximè omnia & ſingula diſcutiuntur, & auctoritas Doctoribus & doctrinæ eſt concilianda. Si enim in aliquo errore vel antilogia fuiſſent deprehenſi, omnis eorum auctoritas perijſſet; & meritò tamquam impoſtores qui ſe finxiſſent à Deo miſſos, repudiari potuiſſent. Pari modo ſi Caluinus & Lutherus miſſi ſunt à Deo ad Eccle-

ſiam reparandam, maximè opus erat ut ſtatim ab initio doctrina eorum eſſet ſolidiſſima, omni carens antilogia, omni errore, ne velut impoſtores meritò repelli poſſent.

Deinde peto, quando tandem hanc plenitudinem ſpiritus aſſecuti ſunt, ut non ampliùs errare potuerint? Quomodo id mundo conſtare potuit, ut homines ſcirent in poſterioribus illis fidem habendam eſſe, in prioribus minimè? Niſi enim id conſtet, meritò præſumentur etiam in poſterũ errare poſſe, quos liquet hactenus erraſſe.

Deniq; tota vita varios fuiſſe, ſuáq; mutaſſe, correxiſſe, & in diuerſis opuſculis, vel eiuſdem operis diuerſis locis

Accedit quòc
tholica omni
maxima mir
ria, & ſapien
ſectatorum f
num fulgeat.
go & maiori
bus miraculi
gitimè detur
ſit: maiori it
ſanctitate, &
fama in ſecta
Religionum
in ſectatoribu
quam fuerit
Denique
veteris Teſta
dæos mutand
bra ad verita
exemplar tr
Dominus cl
pturis conui

falſa;
; rati-
eceſſe
ſpem
& pro-
s Lu-
e mul-
us &
e pro-
ſpecta

onſtat,
s mul-
eos fa-
eorum
. I. *Pa-*
gna, trũ-
a idola;
ripturis
lorum,
neratio-
ua in re
non

FALSA DOGMATA IMPONVNT CATHOLICIS.

munione Euchariſtiæ ex ipſius operibus ipſo viuo notatæ ſunt 36. contradictiones à Gaſparo † Querhamerlaico Saxone, & in lucem editæ cum maxima Lutheri confuſione, & auctoritatis ipſius imminutione. Et de communione ſub utraq; ſpecie, notata ſunt à D. Cochlæo contradictoria capita ſeptem. Deniq; totus liber Cochlæi inſcriptus Lutherus ſepticeps, nihil aliud continet quàm eius contradictiones & contrarias de omnibus pænè controuerſis articulis ſententias, ipſius verbis expreſſas. In omni autem contradictione neceſſe eſt alteram partem falſam eſſe.

† *In tabula contradictionum Lutheri.*

Caluini antilogias refert Coccius

Coccius ipſius verbis 24. mi-
hi ſatis erit duas ponere. De
omnipotentia Dei uno * loco * Ad cap.
dicit: *Verbo Dei nulla eſt impoſ-* 1. Lucæ.
ſibilitas obÿcienda. † Alibi di- † Ad cap.
cit: *Illud ſomnium de poteſtate* 23. Iſaiæ.
abſoluta in Deo, quam Scholaſtici
introduxerunt, execranda bla-
ſphemia eſt. Item: * *Ego de-* * De præ-
teſtor hanc doctrinam quã Papi- deſtinati-
ſtici Theologi ſibi placent, fingen- one.
tes in Deo poteſtatem quamdam
abſolutam. De Chriſti diui-
nitate uno loco † ſcribit: *Chri-* † Ad cap. 1.
ſtum eſſe verum Deum, eiuſdem Ioan. v. 1.
cum Patre eſſentiæ. Alibi * di- * Contra
cit: *Nomen Dei per excellentiam* Gentilem
ad ſolum Patrem pertinere: hunc refutatio-
ſolùm ac propriè cæli ac terræ cre- ne 10.
atorem eſſe: imò & Patri ſubie-
ctum filium etiam ſecundùm di-
uinitatem. Ibidem: *Impro-*

priam & duram locutionem eſſe Symboli Niceni, Deum de Deo, lumen de lumine. Epiſtola 2. ad Polonos aſſerit *Chriſtum ſecundum naturam etiam diuinam Patre eſſe minorem.* Ecce quò nouitas illa deuoluitur?

His poſitis, quis ſapiens in animum inducat credere iſtos à Deo miſſos ad Eccleſiæ inſtaurationem? Quomodo enim Eccleſiam collapſam inſtaurent, qui propriam doctrinam tam fœdè deſtruunt? Quibus tam parum eſt vel doctrinæ, vel prudentiæ & circumſpectionis, ut antilogias in rebus maximis vitare non poſſint? Sanè quicumq; ſibi contrarius eſt, & quæ nunc ſtatuit, mox deſtruit, eum ex ſpiritu Dei non loqui, luce meri-

Digitized by Google

meridiana clarius eſt. *Si enim* *Ad Gal. 2.* *quæ deſtruxi*, inquit Apoſtolus *iterùm hæc ædifico, præuaricatorem me conſtituo.* Non poteſt ſpiritus Dei ſibi eſſe contrarius, nō poteſt ſeipſum negare.

Accedit, quòd etſi in multis ſibi ipſi contradicant & ſua placita euertant, audeant tamen dicere ſe eſſe certos de ſua doctrina; ſe ſcire ſuam doctrinam eſſe veriſſimam, eſſe ipſiſſimam Chriſti doctrinam? Sic enim ait Lutherus: *Certus ſum quòd doctrinam meam de cœlo habeam.* *Cōtra Regē Angliæ.* Item: *Certiſsimus ſum quòd doctrina mea non ſit mea, ſed Chriſti; & quòd doctrina mea non poſsit ſibi eſſe cōtraria, cùm ſit doctrina Chriſti.* Et alio loco dicit, *Se ita eſſe certum, ut doctrinam ſuam à nemine,* *Cōtra ſtatum Eccleſiaſticum.*

ne, ne ab angelis quidem iudicari velit. &, *Neminem ſaluum eſſe poſſe, qui doctrinam ipſius non receperit.*

Pari modo Caluinus ſæpè pro concione dicebat, *ſe prophetam eſſe; ſe decipi non poſſe, niſi Deus deciperetur*; ut ſuprà in quinta Ratione commemorauimus.

Ex quibus manifeſtè colligas, hos non ſolùm ſpiritu Dei non eſſe locutos, cùm apertos errores & antilogias habeant, ſed etiam impoſtores videri, & populum voluiſſe decipere. Qui enim dicit ſe eſſe certum, doctrinam ſuam, in qua ſunt errores & antilogiæ, eſſe à Deo; præſumitur non agere bona fide, ſed loqui contra mentem, ac

proinde velle imponere populo. Conſtat enim, illum qui talis eſt, nullam internam illuſtrationem habere à Deo, quæ illum de doctrinæ ſuæ veritate aut Dei teſtimonio certum reddat. Nam Deus contraria teſtari aut reuelare non poteſt. Qua fronte ergo tam audacter affirmant ſe certos eſſe doctrinam ſuam eſſe à Deo, eſſe Chriſti doctrinam? Itaq; non bona fide in hoc negotio verſati ſunt, ſed imponere mundo voluerũt.

Dicunt aliqui eos erraſſe ſubinde in principio, cùm nõdum ſpiritum Dei plenè haberent: poſteà vero non erraſſe, nec dogmata ſua mutaſſe. Sed hoc nullum habet veri colorem. Quicumq; QVORVNDAM RESPONSIO.

 enim

enim à Deo immediatè miſſi fuêre ad populum docendũ, ſtatim ab initio miſſionis ſuæ infallibilem Dei aſſiſtentiam & directionem habuêre, ita ut numquam in doctrina ſua vel minimùm errauerint: ut de Prophetis & Apoſtolis cõſtat. Imò maximè initio opus erat illa directione: quia tunc maximè omnia & ſingula diſcutiuntur, & auctoritas Doctoribus & doctrinæ eſt concilianda. Si enim in aliquo errore vel antilogia fuiſſent deprehenſi, omnis eorum auctoritas perijſſet; & meritò tamquam impoſtores qui ſe finxiſſent à Deo miſſos, repudiari potuiſſent. Pari modo ſi Caluinus & Lutherus miſſi ſunt à Deo ad Eccle-
ſiam

Digitized by Google

ſiam reparandam, maximè opus erat ut ſtatim ab initio doctrina eorum eſſet ſolidiſſima, omni carens antilogia, omni errore, ne velut impoſtores meritò repelli poſſent.

Deinde peto, quando tandem hanc plenitudinem ſpiritus aſſecuti ſunt; ut non ampliùs errare potuerint? Quomodo id mundo conſtare potuit, ut homines ſcirent in poſterioribus illis fidem habendam eſſe, in prioribus minimè? Niſi enim id conſtet, meritò præſumentur etiam in poſterũ errare poſſe, quos liquet hactenus erraſſe.

Deniq; tota vita varios fuiſſe, ſuáq; mutaſſe, correxiſſe, & in diuerſis opuſculis, vel eiuſdem operis diuerſis locis

Digitized by Google

contraria ſcripſiſſe, perſpicuum eſt ex paucis illis quæ ſuprà adduximus, & ex plurimis quæ Cochlæus, Coccius, & alij verbis illorum commemorant. Quò enim progreſſi fuére longiùs, eò ferè acerbiores euaſerunt; & quæ initio mitiùs erant dicta, vel exaſperarunt, vel in contrarium mutarunt.

Septima RATIO, *ex Dolo malo, & fraudibus, quibus utuntur.*

EA Religio ſuſpecta habenda, cuius auctores & propugnatores utuntur dolo malo, fraudibus & mendacijs ad eam propagandam. Vera enim Religio huiuſmodi ſubſi-

ſubſidijs non eget, ſed falſa; quæ cùm veris ſolidíſq; rationibus ſit deſtituta, neceſſe eſt ut ponat mēdacium ſpem ſuam. Atqui auctores & propugnatores Religionis Lutheranæ & Caluiniſticæ multùm utuntur fraudibus & mendacijs ad ſuæ ſectæ propagationem: ergo ſuſpecta meritò habenda eſt.

Fraudibus eos uti conſtat, Primò, Quia Catholicis multa falſò imponunt, ut eos faciliùs oppugnent, & eorum Religionem infament. 1. *Papiſtas adorare ſtatuas, ligna, trūcos, ſaxa, ſicut Ethnici ſua idola;* ſicq; quidquid in Scripturis eſt contra cultum idolorum. adducunt contra venerationem imaginum. Qua in re non FALSA DOGMATA IMPONVNT CATHOLICIS.

non agunt bona fide. Norunt enim, vel facilè noſſe poſſunt ſi velint, numquam in Eccleſia adoratas ſtatuas Sanctorum tamquam Deos, aut cultu ſoli Deo debito; ſicut ab Ethnicis coluntur idola: neque eo modo ut cultus ſiſtat in imaginibus, quaſi illis aliquid excellentiæ inſit; ſed ita ut tranſeat ad prototypũ, ſeu ad ipſos Sãctos cum Chriſto regnantes. Nam illa externa adorationis nota, quæ fit coram imagine, eſt veneratio prototypi. Sicut erigere ſtatuam Regi, vel illi ſtatuæ caput aperire, non eſt honor ſtatuæ niſi materialiter, ſed eſt honor ipſius Regis.

Quòd autem honor iſte, qui Sanctis defertur, non ſit cultus

cus latriæ, qui Deo proprius, perſpicuum eſt: quia non colimus aliquem Sanctum ut ſupremum Dominum & auctorem rerum; ſed ſolùm ut amicum eius qui ſupremus eſt Dominus. Tanti enim facimus Deum, ut etiam eos quos ipſe ſublimes fecit, dignos aliquo honore putemus. Quod ſanè non in iniuriam, ſed in honorem Dei cedit: ſicut in honorem Regis cedit, quòd aulici eius honorentur propter reſpectum quem habent ad Regem: nimirum quia ſunt eius domeſtici, eius miniſtri, eius amici, &c. Hæc dixerim, quia hîc multi ſimplices impingunt.

2. Papiſtas adorare panem

Digitized by Google

tamquam Deum, ac proinde eſſe ἀρτολάτρους, quaſi dicas, *panicolas*. quo modo ſæpè Caluinus Catholicos vocat. Verùm & hîc mala fide utuntur. Nam ſciunt Catholicos credere non remanere panem in Euchariſtia, ſed eſſe ibi verè, realiter, & ſubſtãtialiter corpus Chriſti, unà cum anima & diuinitate: & ſic non velle adorare panem, ſed totum Chriſtum ibi præſentem.

3. Papiſtas ſuam fiduciam ponere non in Chriſti meritis, ſed in ſuis meritis, & in Sanctis.

4. Papiſtas docere hominem iuſtificari non per fidem Chriſti, ſed proprijs meritis: & his ſimilia; quæ nihil ſunt aliud quàm meræ impoſturæ, ad in-

Digitized by Google

ad infamandam doctrinam Catholicam excogitatæ. Poſſem adferre huiuſmodi pluſquam centum capita, falſò vel toti Eccleſiæ vel Catholicis Doctoribus impoſita. Quis dicat in huiuſmodi hominibus eſſe ſpiritum Chriſti, aut eos ſincerè in hoc negotio procedere, & veritatem ſtabilire velle?

Secundô, non ſolùm dogmata, ſed etiam crimina falſa imponunt, præſertim ijs quos maximè putant ſuis ſucceſſibus obſtare, nimirum cędes, proditiones Principum, & varia turpitudinum genera. Quot, Deus bone, ſuperioribus annis libelli à Caluiniſtis & Lutheranis prodiere, & quotannis adhuc prodeunt

FALSA CRIMINA.

Digitized by Google

unt in vulgus, quibus ſceleratiſſima & turpiſſima facta viris religioſis, ab huiuſmodi ſceleribus alieniſſimis, impinguntur? Sed facilè detectæ ſunt hæ ſtrophæ. Partim enim litteris publicis Magiſtratuum teſtimonium innocentiæ redditum, & falſitas patefacta eſt: partim ex ipſa narrationis ſerie & circumſtantijs clariſſimè ſunt refutatæ. In quibuſdam enim ſupra 50. aperta mendacia notata ſunt, in alijs ad 12. 15. 20. &c. Adeò enim cæcum eſt ferues odium, ut non curet qua probabilitate fingat, modò ſe poſſe nocere ſperet. Sed momentaneum eſt hoc nocumẽtum, & paullò poſt detecta calumniæ impudentia in ma-
gnam

gnam cedit commendationẽ eorum qui calumniam paſſi, & in deteſtationem eorum qui eius architecti fuêre.

CORRVMPVNT SENTENTIAS AVCTORVM.

Deniq; dolo malo utuntur in ſuis dogmatibus confirmãdis; Scripturarum & Patrum ſententijs aliquid addendo, vel detrahendo, vel immutando, vel omiſſis perſpicuis proferendo quaſdam obſcuras, ut illorum doctrinæ fauere exiſtimentur. Lutherus enim ut ſuam, de iuſtificatione per ſolam fidem, ſtabiliret ſententiam, ad Rom. 3. ubi Apoſtolus ait: *Arbitramur hominem iuſtificari per fidem*, addidit *ſolam*. Cúmq; rogaretur cur id feciſſet, reſpondit in hæc verba: *Si tuus Papiſta moroſum & difficilem ſe præbere volet de*

Epiſt. ad amicum de voce SOLA

let de voce (ſola) ſtatim dic; Papiſta & aſinus eadem res eſt: ſic volo, ſic iubeo, ſit pro ratione voluntas. Nolumus enim Papiſtarum eſſe diſcipuli, ſed præceptores. Semel enim ſuperbiendo gloriabimur aduerſus huiuſmodi aſinos. Et infrà: *Rogo te, ne quid aliud huiuſmodi aſellis reſpondeas de voce (ſola) ſed tantùm dicas: Lutherus ſic vult, ille Doctor eſt omnium Doctorũ in Papatu,*&c. En modeſtiam huius Prophetæ in fraude illa excuſanda.

Idem Lutherus 2. Pet. 1. vertens illam ſententiam: *Quapropter fratres magis ſatagite ut per bona opera certam veſtram vocationem & electionem faciatis.* Omittit illa verba, *per bona opera*, quia apertè obſtabant eius ſententiæ, qua bona

bona opera nihil ad ſalutem conferre cenſebat.

Pſal. 75. ver. 12. *Vouete & reddite Domino Deo veſtro:* Lutherus in margine apponit hoc gloſſema triplicem fraudem continens: *Quod pro Deo veſtro illum habere velitis, quemadmodum requirit primum præceptum: & nolite vouere Sanctis vel alia vota.* Prouerbior. 31. *Mulierem fortem quis inueniet!* Lutherus rythmum amatorium Germanicè apponit ad marginem, hoc ſenſu: Nihil amabilius in terra mulierum amore, cui is obtingere poteſt.

1. Corinth. 9. *Numquid non habemus poteſtatem mulierem ſororem circumducendi?* Lutherus de ſuo addit *in uxorem.*

Quaſi-

Quaſi Apoſtoli circumduxerint ſuas uxores, ídq; ad opus coniugale.

Zvvinglius loco illorum verborum, *Hoc eſt corpus meum*; contra omnium exemplarium Græcorum & Latinorum fidem, in editione Germanica poſuit: *Hoc ſignificat corpus meum.*

Actorum 2. v. 27. *Non derelinques animam meam in inferno*; Græcè, Οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου, Beza vertit: *Non relinques cadauer meum in ſepulchro.* ψυχὴν *animam* vertit in *cadauer*, & ᾅδην *orcum*, in *ſepulchrum.* An non hoc eſt corrumpere Scripturas?

Caluinus omnia pęnè Scripturæ loca, ex quibus ſancti Patres probant Trinitatem perſo-

perſonarum, diuinitatem Filij aut Spiritus ſancti, ita exponit, ut omnem eorum vim elidat: qua in re non parum Iudæis, Sabellianis, Arianis, & Macedonianis gratificatur.

Totũ caput 53. Iſaiæ, quod de Chriſti paſſione, morte, & ſatisfactione manifeſtè loquitur, exponit metaphoricè de moleſtijs quas populus Iadaicus peccando exhibuit Deo. Quid violentius aut abſurdius dici poteſt? quid Iudaicæ perfidiæ accomodatius?

Matth. 19. v. 17. *Si vis ad vitam ingredi, ſerua mandata.* Caluinus vult hoc dictum ironicè.

Ad Hebr. 5. v. 7. *Exauditus eſt pro ſua reuerentia*; Græcè, Εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας: Cal-

uinus

uinus ἐυλάζεσθαι, exponit metũ & dubitationem; dicítq; ſignificari Chriſtum adeò terribili mortis terrore concuſſum, ut quaſi in deſperationẽm incideret ſalutis æternæ. Omitto alia plurima.

D. de Pleſſis Caluiniſta, in quodam ſuo libro de cœna Domini, pluſquam centum teſtimonia Patrum & Doctorum, partim mutilando, partim addendo, corrupit; & quædam argumenta quæ à Doctoribus contra veritatem adferuntur, ut poſteà ſoluantur (ſicut D. Thomæ, & alijs Doctoribus Scholaſticis familiare eſt) tamquam ex propria illorum ſententia ſcripta eſſent, produxit. Qua de re publicè conuictus fuit coram

ram, Rege Chriſtianiſſimo à D. d'Eureux, qui nunc Illuſtriſſ. Cardinalis. Nota ſunt iſta toti Galliæ. Eodem artificio utuntur omnes illorũ ſcriptores, cùm ex Patribus aliquid ſuorum dogmatum probandum ſuſcepere.

Præterea omiſſis locis perſpicuis, ubi Scripturæ vel Patres apertè & de induſtria rē explicant, mentémq; ſuam aperiunt, captant obſcuros, ubi obiter & aliud agẽtes rem attingunt. Quo modo plurima teſtimonia adferuntur non ſolùm contra præſentiam realem corporis Chriſti in Euchariſtia, ſed etiam contra alios fidei Catholicæ articulos apertiſſimos, ut contra arbitrij libertatem, contra iu-

Captant loca obſcura.

ſtitiam

ſtitiam internam, contra merita bonorum operum, contra auctoritatem Conciliorum, &c. Nihil enim eſt adeò perſpicuum in fide noſtra, quod non locis aliquibus obſcuris Scripturæ vel Patrum, in ſpeciem oppugnari poſſit; nihil adeò abſurdum, quod non defendi. Quid enim abſurdius dici poſſit, quàm Chriſti corpus eſſe ubiq; ſicut & diuinitas? Et tamen hoc plurimis teſtimonijs Scripturarum & Patrum confirmare nituntur. Quid abſurdius, quàm Deum eſſe auctorem omnium malorum? hominem non eſſe liberi arbitrij? Et tamen multa loca obſcura ex Scripturis & Patribus ad hæc ſtabiliẽda adducunt. Si ve-

Digitized by Google

Si veritas quęritur, cur omiſſis locis perſpicuis confugiunt ad obſcura, & in his explicandis non acquieſcunt iudicio Patrum & veterum Doctorum, qui ante noſtra tempora fuère, ſed ſuo ſenſu dũtaxat niti volunt? Cùm aliqua Patrum obſcura dicta in ſpeciem fauent, ea ſedulò producunt, & ſuam doctrinã Patrum auctoritate communire nituntur. Cùm verò Catholici contrà ex Patribus adferunt, quæ illorum doctrinam clarè euertunt; reſpondent, Patres fuiſſe homines errori obnoxios, ſe niti verbo Dei, quod errare nequeat.

Si dicas etiam Patres verbo Dei niti: reſpondent Patres

REIICIVNT PATRES.

mentem verbi diuini non eſſe aſſecutos, ac proinde decepτos. Si petas, quomodo ſciant ipſi, Patres non eſſe aſſecutos verum ſenſum verbi Dei, ſe verò eſſe aſſecutos? reſpondent id eſſe euidens ex verbo Dei. At quomodo euidens, cùm tam diuerſæ ſint interpretationes, & omnes Patres aliter interpretentur quàm ipſi; & Lutherani aliter quàm Caluiniſtæ, vel Anabaptiſtæ? Euidens, inquiunt, eſt habenti ſpiritum, alijs non eſt euidens. Sic ſingularum ſectarum patroni reſpondent; & ultimum iudicium de ſingulis dogmatibus in ſpiritum priuatũ reducũt.

VLTIMVM IVDICIVM REFERVNT AD SPIRITVM PRIVATVM.

Dicunt igitur Caluiniſtæ, omnes Patres, omnes Docto-

res

res Eccleſiæ, omnia Concilia Oecumenica caruiſſe ſpiritu intelligendi Scripturas; eodem carere Lutheranos & Anabaptiſtas: ſed ſe hunc poſſidere, ſolísq; Caluiniſtis hũc diuinitus conceſſum, & idcircò ſibi manifeſtum eſſe, quidquid docent eſſe purum putum verbum Dei. Idem dicunt Lutherani de Concilijs, Patribus, & Doctoribus Catholicis, & de Caluiniſtis ac Anabaptiſtis, nimirum eos carere ſpiritu; ſibi verò ſolis hunc datum: & idcircò ſibi manifeſtum eſſe, ſuam doctrinam verbo Dei eſſe conſentaneam. Deniq; Anabaptiſtæ hunc ſpiritum ceteris omnibus abrogant, & ſibi ſolis vendicant proprium.

Digitized by Google

Verùm quàm hæc omnia ſunt abſurda, & ab omni ratione aliena? Quàm incredibile eſt, omnes Doctores Catholicos & Patres caruiſſe ſpiritu intelligendi Scripturas; & hunc ſpiritum ſolis Caluiniſtis datum, vel ſolis Lutheranis, aut Anabaptiſtis? Quàm vanum & friuolum eſt, ut quæq; ſecta hunc ſpiritum ſolis ſuis cultoribus proprium aſſerat, nec id aliter probet, quàm id eſſe manifeſtum habenti ſpiritum, & eum, cui id manifeſtum non ſit, non habere ſpiritum? Nónne hoc eſt ambulare in circuitu, & principium petere, & omnem controuerſiam in id quod maximè obſcurum eſt, & nemini alteri conſtare poteſt,

reſoluere? Vnde enim ſciam te habere ſpiritum? Quando umquam Doctores Eccleſiæ Catholicæ hoc modo ſua dogmata probarunt? Omnis enim probatio debet fieri per id quod aduerſario eſt manifeſtius, & faciliùs ab eo conceditur. At illa probatio, ſuper qua omnia illorum dogmata ſunt fundata, procedit ex eo quod maximè eſt obſcurum, & ſolo nititur teſtimonio priuati hominis, qui in cauſa eſt pars & accuſator. Non enim potes mihi probare te habere illum ſpiritum, niſi ſolo tuo teſtimonio, quod de reipſo perhibes. At qui de ſeipſo teſtimonium perhibet, teſtimonium eius non eſt verum, hoc eſt, non *Ioan. 8.*

Digitized by Google

eſt habendum verum, niſi alijs modis probetur. At illi, v. g. Caluiniſtæ, alijs modis probare non poſſunt ſe hunc ſpiritum priuatum habere, ſed volunt ſibi credi ad nudam ſuam aſſeuerationem, qua dicunt id ſe certò ſcire. Itaq; nulla ratio eſt, cur illis fides ſit adhibenda; quin potiùs maxima ratio ſuppeditat, cur omnibus fides ſit abroganda. Spiritus enim Dei non poteſt ſibi eſſe contrarius; illi autem & inter ſe, & ſibi ipſis contrarij ſunt: ergo ſpiritu Dei non reguntur.

His adde, & hoc quoq; ad fraudem & doloſam machinationem pertinere. Receſſerunt illi à fide auita, quæ tot ſæculis viguit, & nouitias

Religiones ſunt amplexi. Principes, iuxta morem Eccleſiæ, iam inde à Conſtantini temporibus receptum, eos compellere volunt, ut ad antiquam Religionem, quam profeſſi aliquando fuêre, redeant, & nouitates illas deſerant: quam ob cauſam conqueruntur ipſi de Principibus Catholicis, eóſq; tyrannidis accuſant, & inimicos Euãgelij vocant, totóq; orbe illis inuidiam concitant, tamquã qui conſcientijs contra ſalutem æternam vim inferant: deniq; prætextu huius libertatis bella & ſeditiones aduerſus eos concitant. At verò cùm ipſi, Deo ob peccata noſtra permittente, rerum potiti fuerint, nullam liber-

tatem Catholicis concedunt, ſed aſperrimas perſecutiones aduerſus eos excitant, & cogunt varijs tormentis, & bonorum confiſcatione deſerere Religionem antiquam, & capeſſere nouam, quam ipſi numquam didicêre, cui numquam nomen dedêre, cui nihil omnino debent, quam nullis idoneis argumentis confirmatam vident, quam maximis & grauiſſimis rationibus ab Eccleſia in toto orbe Chriſtiano vidēt damnatam. Hoccine eſt agere bona fide, animo ſincero, æquo iure? Nónne hæc eſt ſocietas leonina, cui omne ius in armis & potentia, quæ figit & refigit leges pro ſuo commodo? Et quænam poſſit eſſe maior tyrannis

rannis in conſcientias, quàm iſta?

Numquam in Eccleſia coacti ad fidem Catholicam, niſi qui illam aliquando profeſſi fuerant; ídq; non niſi poſt idoneam & plenam probationem, cui reſpondere deſertores non poterant. At iſti noſtri Nouatores cogunt eos, qui numquam ipſorum nouitates fuêre profeſſi; ídq; priuſquàm eos coniuncant erroris. Qua in re etiam contra ſuam doctrinam faciunt. Docent enim hominem non eſſe liberi arbitrij, ſed omnia decreto & impulſu diuino agere, cui reſiſtere nequeat, & Deum ſolis electis ſuis fidem infundere. Quo iure ergo Catholicos ad fidem cogunt,

quæ non eſt in ipſorum poteſtate ? Deinde cùm tota credendi ratio iuxta eorum placita ad ſpiritus interni teſtimonium reuocetur, iniquè faciunt compellendo Catholicos ut credant, non ſolùm contra teſtimonium ſpiritus interni priuati, ſed etiam cõtra teſtimonium publicum ſpiritus Eccleſiæ uniuerſalis. Certum enim eſt ex Scripturis, Eccleſiam ſpiritu Dei regi, & ideò errare non poſſe: hoc tamen non eſt ullo modo certum de priuatis hominibus.

Octaua RATIO, *ex Euerſione bonorum operum.*

Illa

ILla Religio quę omne ſtudium bonorum operum tollit, Chriſto non eſt deputanda, qui ubiq; bona opera, & obſeruationem mandatorum Dei commendat: atqui Religio Lutherana & Caluiniſtica omne ſtudium bonorum operũ tollit; ergo neutra cenſenda eſt Chriſti Religio. Quòd illæ duæ Religiones tollant ſtudium bonorum operum, conſtat. Primò, Quia utraq; docet hominem omnibus ſuis operibus bonis nihilo fieri iuſtiorem coram Deo, nihil promereri mercedis ęternæ, nihil minus vel amplius in cœlo habiturum præmij, ſiue pauca, ſiue plurima, ſiue nulla bona opera fecerit: ſolam enim fidem

Digitized by Google

æſtimari apud Deum; ſola fide omnem iuſtitiam contineri. Sic enim ait Lutherus: *Ego pro meritis ſancti Petri ne unum quidem obolum darem, ut me adiuuaret; quia ſeipſum iuuare non poteſt, ſed quidquid habet, à Deo habet per fidem in Chriſtũ.* Hîc apertè docet S. Petrum propter ſua opera non fuiſſe iuſtiorem, aut plus accepiſſe boni in cœlis; ſed ſolam fidem eius coronatam. Et alibi: *Ita vides quàm diues ſit homo Chriſtianus, ſiue baptizatus, qui etiam volens non poteſt perdere ſalutem ſuam quãtiscumq; peccatis, niſi nolit credere. Nulla enim peccata poſſunt eum damnare niſi ſola incredulitas: cetera omnia, ſi redeat vel ſtet fides in promiſſionem diuinam, in momento abſor-*

De x. præceptis c. 1.

De captiuitate Babyl. cap. de Baptiſmo.

Digitized by Google

abſorbentur per eamdem fidem. Rurſus alio loco: *Opus bonum non poteſt doceri, niſi lædas fidem, cùm fides & opera in re iuſtificationis extremè aduerſentur; ita fit ut doctrina operum neceſſariò ſit doctrina dæmoniorum, & diſceſſio à fide.* *De votis monaſticis*

Eadem eſt ſententia Caluini, ut patet ex Inſtitut. ubi dicit, *cum iuſtitia fidei nullo modo ſociari poſſe operum iuſtitiam: nec ſolùm opera quæ fiunt ſolis naturæ viribus, ſed omnia alia, quouis ornentur titulo, excludi per iuſtitiam fidei.* Idem docet multis alijs locis. *Lib. 3. c. 11. §. 13.* *Lib. 3. c. 15. §. 2. & ſeq. & cap. 19. §. 2. 4. & 7*

Si nihil eſt meriti in operibus bonis; ſi illa non reddũt nos Deo gratiores, nec propter illa aliquid præmij in cœlis capiemus; cur nos in il-

Digitized by Google

lis fatigemus? cur fortunas noſtras in opera miſericordiæ, in ſubuentiones pauperum expendamus? cur orationi inſiſtamus? cur ieiunemus, aut corpus affligamus? Stultum eſt in ijs ſe fatigare, & de illis eſſe ſolicitum, quæ nullum fructum nobis parient. Quis non videat per hanc doctrinam omne ſtudium bonorum operum extingui?

Secundò, Quia utraq; Religio docet omnia noſtra bona opera, non ſolùm nihil boni mereri apud Deum, ſed etiam eſſe peccata, & quidem per ſe mortifera, etſi ob fidē non imputentur credētibus. Multis locis hoc docet Lutherus: * *Iuſtus*, inquit, *in omni bono opere peccat.* Rurſus:

** In reſol. cōtra Eckium. & in aſſer. a. 31.*

Opus

† *Opus bonum optimè factum ve-niale peccatum eſt ſecundum mi-ſericordiam Dei, ſed mortale pec-catum ſecundum iudicium.* Rur-ſus alio loco: * *Optimum opus noſtrum, quo à Deo gratiam, au-xilium & conſolationem obtinere nitimur, nobis in peccatum repu-tatum eſt, ſicut ait Propheta Pſal. 108. Et oratio eius fiat in pecca-tum.* Idem multis alijs locis inculcat.

† In aſſert. art. 32.

* In aſſert. art. 29.

Eamdem doctrinã tradit Caluinus. nam l. 3. Inſtitut. ait: † *Omnia opera hominum ſi ſua dignitate cenſeantur, nihil niſi inquinamenta & ſordes ſunt; nec ullum à ſanctis exire poteſt opus, quod non mereatur iuſtam opprobrij mercedem.* Idem do-cet c. 14. & alibi:

† Lib. 3. ca. 12. §. 4.

Lib. 3. c. 14 §. 9.

Si omnia opera noſtra bo-

na

na ſunt verè peccata, ſunt inquinamenta & ſordes, quæ iram diuinam mereãtur, quis non videat multò ſatius eſſe ijs abſtinere, quàm facere? Abſtinendo enim non peccamus, faciendo peccamus: ſatius autem eſt non peccare quàm peccare. Abſtinendum itaq; ab eleemoſynis, aliiſq; miſericordiæ operibus, imò ab omni oratione. quia hæc omnia, ut à nobis fiunt, peccata ſunt. Qua ratione efficaciùs poſſit omne ſtudium bonorum operum euerti, quâm ſi doceatur, ea non ſolùm nihilo nos facere iuſtiores aut meliores corã Deo, ſed etiam eſſe ſordes, inquinamenta, peccata?

Nec refert quòd ſubinde

dicant

Digitized by Google

dicant Deum requirere bona opera in teſtimonium fidei, ſeu ut fidei ſigna; id enim dicunt, ne populo videantur omnia bona opera penitùs è medio tollere. Sed fruſtrà hoc colore utuntur. Nam quomodo Deus ea requirit ſi ſunt peccata; quæ ipſe niſi miſericorditer non imputaret, æterna pœna vindicare deberet? An requirit ut in fidei ſignum & teſtimonium peccemus? Quomodo requirit in fidei teſtimonium ea quæ potiùs teſtantur fidei defectum? Nam qui de bonis operibus ſunt ſolliciti, eo ipſo teſtantur fidem non ſufficere. Si enim fides ſufficit, ut illi volunt, & bona opera nihil iuuant; quomodo bona

BONA OPERA AN REQVIRANTVR VT FIDEI SIGNA.

Digitized by Google

na opera ſunt ſignum fidei? Itaq; ſtudium bonorum operum non eſt ſignum fidei ſpecialis, de qua ipſi loquuntur, & cui ipſi omnia tribuunt; ſed fidei Catholicæ, qua credimus fidem non ſufficere, ſed inſuper requiri opera, quæ vitæ æternæ ſint meritoria: quam fidem ipſi reijciũt.

Ex his clariſſimum eſt per illas Religiones omne ſtudium bonorum operum elidi.

Nona Ratio, *ex Licentia vitæ quam tribuunt.*

Illæ Religiones non ſunt Chriſto auctore aſſignandæ, quæ mentibus hominum timorem Dei penitus eximunt,

munt, & latiſſimam portam ad omnia ſcelera omnémq; vitæ impuritatem aperiunt. Vbiq; enim Scriptura nobis timorem diuinum inijcit, nec quidquam eſt quod magis ingeminet & commendet, cùm inde omnis vitæ probitas potiſſimum pendeat. Atqui Religio Lutherana & Caluiniſtica timorem Dei mentibus hominum penitus excutiunt, & non minùs omnem ſcelerum licentiam præbent quàm Atheiſmus: ergo non ſunt auctore Chriſto natæ.
Quòd iſtæ hoc faciant, & quidem quatuor diuerſis modis, clariſſimê oſtenſum eſt ſuprà Conſideratione ſecunda. Idem nunc breuiter oſtendo his rationibus. Primò, Quia

Digitized by Google

Lutherana Religio docet Decalogum non pertinere ad fideles Chriſti, ſicut nec leges cæremoniales & iudiciales. Sic enim ait Sermone de Moyſe: *Ex textu clarè patet quòd etiam decem præcepta ad nos non pertineant; non enim nos, ſed ſolùm Iudæos Dominus ex Aegypto eduxit. In nouo Teſtamento Moſes non tenetur: ſi eum in uno articulo obſeruarem, debitor fierem uniuerſæ legis obſeruandæ.* Idem fuſè docet in cap. 4. Epiſt. ad Gal. & in c. 20. Exodi. Si Decalogus non magis nos obligat quàm leges cærimoniales, ut expreſſè docet in cap. 4. Epiſt. ad Gal. ergo ſicut non teneor ſeruare legẽ cærimonialem, v. g. circumcidere carnem, comedere a-

gnum

gnum paſchalē, ſeruare ſabbata, &c. ita nec moralem ſeu Decalogum. Si ſolutus ſum Decalogo, quid mihi non liceat? poſſum itaq; idola exteriùs colere, parentes & magiſtratus contemnere, cōmittere homicidia, adulteria, furta, falſa teſtimonia, & ſimilia quæ Decalogo vetantur: ſicut poſſum facere ea quæ legi cærimoniali repugnant.

Et quamuis Caluinus eamdem doctrinam de Decalogo non apertè tradat, occultè tamen eam ſatis inſinuat. Primò, cùm docet *legem Dei etiā Sanctis eſſe impoſſibilem.* Si eſt impoſſibilis, ergo non obligat: nemo enim obligat ad impoſſibile. Nullus umquam Tyrannus ſubditos ſuos ad impoſſi-

Lib. 2. Inſtit. c. 7. § 5

Digitized by Google

impoſſibilia obſtrinxit; & Deus id faceret? Abſit ab eo tam barbara immanitas. Hoc ergo ipſo quo Decalogus cœpit eſſe impoſſibilis, deſijt eius obligatio: ac proinde nihil ad nos pertinet. Deinde quia Caluinus docet, omnia opera noſtra eſſe inquinamenta, ſordes, & peccata, coram Deo: at nemo poteſt obligari ad peccatum: ergo nõ obligamur, ut vel conemur quidem Decalogum vel aliquam eius partem implere. Idem alijs rationibus poſſem confirmare, ſed hæ ſufficiant. Ex quibus conſtat, etiam iuxta Caluini placita, Decalogum nihil ad nos pertinere.

Secundo, Hæ duæ Religiones nullum faciunt diſcri-

mē operum bonorum & malorum coram Deo,ſed ſolùm coram hominibus. Sicut enim opera,quæ dicuntur mala,apertam malitiam habent; ita operibus bonis iuſtorum tribuunt malitiam occultam propter concupiſcentiam internam,ratione cuius malitię volunt hæc eſſe peccata mortifera coram Deo. Si ita eſt, cur potiùs incumbam operibus bonis cum naturæ afflictione, & diſpendio fortunarũ, quàm prauis, quibus magna voluptas & utilitas ſæpè eſt coniuncta? Cùm enim utraque ſint mala coram Deo,cur non potiùs præferam illa in quibus voluptas vel utilitas temporalis, ijs in quibus moleſtia,fatigatio,diſpendium?

Tertio,

Digitized by Google

Tertiò, Quia utraq; Religio docet hominem per ſolã fidem ſpecialem eſſe iuſtum coram Deo abſq; ullis bonis operibus: & illi qui fidem hanc habet, nullum peccatum imputari. Ita docet Lutherus plurimis locis, ut ſuprà oſtenſum eſt. Ex qua doctrina infert * *ſolam incredulitatem eſſe peccatum, & ſolos incredulos damnandos: eum autem qui fidem retineat, damnari non poſſe.* Idem docet Caluinus, cum ait: † *Omnia peccata ſunt mortalia infidelibus, fidelibus omnia venialia. Venialia* vocat; quia Deus ea illis non imputat, ſed hoc ipſo quo fiunt condonat, & veniam tribuit. Quæ doctrina clarè ſequitur ex illo principio, quo ipſi ſtatuunt

** Lib. de libert. Christiana, & de captiui. Babyl.*

† Lib. 2. Inſtit. c. 8. §. 58. & lib. 3. c. 4. §. 28.

tuunt ſolam fidem ſpecialem eſſe cauſam iuſtificationis, hoc eſt, hominem eſſe iuſtum coram Deo, eo ſolo quo firmiter credit Chriſtum plenè ſatisfeciſſe pro ipſius peccatis: per hanc enim fidem applicari ipſi Chriſti ſatisfactionem, & fieri ipſi quaſi propriam, ita ut per eam iuſtus reputetur coram Deo, etiamſi voluntas interiùs non mutetur. Itaq; manente hac fide, nullum peccatum ipſi nocere poteſt; quia manet in iuſtitia Chriſti, eámq; per fidem retinet firmiter. Qua doctrina poſita, non eſt quòd vereamur, quoduis ſcelus patrare. Nulla enim idcircò punitio, nulla vindicta à Deo metuenda eſt, cùm Deus illud non

imputet ad culpam, ob ſatisfactionem Chriſti nobis per fidem communicatam.

Potéſtne Atheiſmus maiorem licentiam ad omne flagitium, omnémq; vitæ turpitudinem, præbere? Fatentur id ſatis miniſtri quidam Caluiniſtæ in Anglia, qui ex illa de iuſtificatione fidei Caluini ſententia, inter ceteras has deducunt & tuentur concluſiones. 1. *Omnes illi errant, qui putant ſe ſaluandos, cùm multa bona opera fecerint.* 2. *Non eſt neceſſe laborare quò bonis operibus vitam cõſequamur æternam; iam nunc enim eam tenemus.* 3. *Eſt hic unus ex præcipuis erroribus qui verſantur in orbe Chriſtiano, arbitrari quòd bona opera quidquam proſint ad ſalutem.*

Refert ex Foxo Guil. Reginaldus l. 4. pa. 1020.

4. *Pecca-*

4. Peccata noſtra nihil minuunt de gloria Dei, totum damnum peccati poſitum eſt in ſcandalo proximi. 5. Chriſtus ſuo ſanguine redemit & liberauit nos ab omnibus peccatis & legibus, ut deinceps nulla lex nos obliget in conſcientia. Hîc apertè liberamur à Decalogo, & ab omnibus pręceptis Sacramentorum.

6. Nihil debes Deo, niſi fidem, ut confitearis Chriſtum Ieſum, & credas eum ſurrexiſſe à mortuis; ſic enim ſaluus eris; in reliquis omnibus Deus liberum tibi facit ut ſequaris voluntatem tuam. Omnia enim facere potes absq; ſcrupulo conſcientiæ. Neq; enim perire vel damnari potes quidquid externè vel feceris vel infectum reliqueris. Hæc omnia illi deducunt (& quidem re-

ctiſſimè)ex illo de Iuſtificatione per fidem ſpecialem fundamento à Luthero & Caluino poſito: in quorum etiam ſcriptis pænè hæc omnia expreſſè habentur. Quis maiorem licentiam optare vel fingere poſſit ad omne flagitium?

His adde quæ ſuprà Conſideratione ſecunda dicta ſunt; ubi tres alios modos poſuimus, quibus hæc licentia conceditur. Omitto etiam feneſtram illam quam Caluinus aperuit, cùm docuit lib. 3. cap. 25. §. 12. *Pœnam damnatorum nihil eſſe aliud, quàm ſentire Deum aduerſum, & ab eo terreri, etſi nobis per res corporeas ea pœna figuretur; ut per tenebras, fletum, ſtridorem dentium, ignem inex-*

ſtingui-

tinguibilem. Quibus verbis ſatis apertè indicat infernum nihil aliud eſſe quàm vanos terrores. Si enim Deus nihil mali infert, ſed ſolùm terret damnatos; profectò vanus eſt ille terror ac ridiculus, vanæ inferorum pœnæ, ac nihili pendendæ.

Decima RATIO, *ex eo quòd Hæreſes antiquas renouent.*

OMnis Religio vitanda, quæ continet hæreſes olim ab Eccleſia Catholica damnatas, quæ ſemper pro hæreſibus habitæ fuêre. Atqui Religiones iſtæ nouæ continent tales hæreſes; imò nihil videntur eſſe aliud, quàm diuerſa-

Digitized by Google

uerſarum hæreſum à diuerſis hæreſiarchis diuerſis ſæculis traditarum, & olim per Eccleſiam Catholicam proſcriptarum colluuies: ergo ſunt vitandæ. Minor nobis probanda. Conſideremus ergo pręcipua harum Religionum dogmata.

1. Vterq;, nimirum Lutherus & Caluinus, docet *nullam eſſe arbitrij libertatem*. Et Lutherus ar. 36. affirmat hoc eſſe præcipuum ſuæ Religionis fundamentum. At illa fuit olim hæreſis Simonis * Magi & Valentini, teſte Auguſtino hæreſi 11. & † Manichæorum, & * Wiclefi, &c.

*Clem. li. 3. recogni. † Auguſt. hæreſi 46. Hieron. in Prologo cõt. Pelag. * In Conc. Cõſt. ſeſſ. 8.*

2. Vterq; docet, Deum *eſſe impulſorem omnium ſcelerum, & omnia mala fieri ex vi decreti divini.*

uini. At olim fuit iſta hæreſis Simonis † Magi, &* Florini. † *Vincentius Lirin.*

3. Vterq; docet *non eſſe neceſſaria ad ſalutem bona opera, ſed ſufficere fidem.* At hæc fuit olim hæreſis Simonis † Magi, &* Eunomianorum circa annum Domini 360. * *Euſebius l.5.c.20.* † *Irenæus l.1. c.20.* * *Auguſt. hæreſi 54.*

4. Vterq; docet *habenti fidem nihil obeſſe peccata quantumlibet multa & magna; horum enim malitiam non imputari credenti.* Quæ olim etiã fuit hæreſis †Eunomianorum; &Baſilidis & Carpocratis, teſte Irenæo lib.1.c.23.& 24. † *Auguſt. hæreſi 54.*

5. Caluinus *negat preſentiam realem corporis Chriſti in Euchariſtia.* At hæc olim fuit hæreſis Berengarij circa annum Domini 1051. Vbi notandum

Digitized by Google

Primo, Etſi aliqui priuatim ante Berengarium ea de re dubitauerint, & quæſtionem mouerint, neminem tamen fuiſſe auſum, hoc publicè profiteri, ut teſtantur Hugo Lingonenſis & Adelmannus Brixienſis in Epiſtolis ſuis ad Berengarium, & Paſchaſius lib. de verbis inſtitut. huius Sacramenti. Itaq; fuit hæc conſtans Eccleſiæ doctrina, omnibus hæreſiarchis intacta uſq; ad tempora Berengarij.

Secundo, Sententiam Berengarij ipſo viuo fuiſſe in quinq; Concilijs damnatam, & ipſum Berengarium ter ſuam ſententiam abiuraſſe, & tãdem in fide Catholica cum magna pœnitẽtia mortuum. Quo mortuo extincta fuit illa hæ-

la hæreſis ferè per ducentos annos uſq; ad Lollardos, qui eam renouarunt, ut colligitur ex Trithemio in Chronico Hirſaugienſi ad annum 1315. Eamdem poſteà tenuit Wiclef; ut patet ex art. eius 3. Quo mortuo rurſus extincta fuit per centum circiter annos, uſq; dum Svvinglius eam reſtituit, quem Caluinus & aliquot alij ſunt ſecuti. Ex quo manifeſtè apparet hanc ſententiam ſemper in Eccleſia pro manifeſta hæreſi habitam. Itaq; vel Eccleſia ſemper in primario fidei articulo errauit; & ſic numquam Eccleſia Chriſti fuit; vel ſententia illa, quæ realem corporis Chriſti præſentiam Euchariſtiæ abrogat, reuerà hæreſis eſt.

6. Vterq; *tollit omnes traditiones, & ſolis Scripturis omnia vult contineri.* Eadem fuit hæreſis Arianorum; ut conſtat ex D. Auguſtino: item Neſtorij, Dioſcori, & Eutychetis: ut habetur in ſeptima Synodo act. 1.

Lib. 1. contra Maximium cap. 2. & ult.

7. Vterq; negat *Sacramentum Pœnitentiæ & Confirmationis.* Eamdem hæreſim olim docuêre Nouatiani, teſte *Cypriano, & † Theodoreto.

** Lib. 4. epiſt. 2.*

† Lib. 3. hæretic. fabular.

8. Vterq; *docet Eccleſiam ſolis bonis conſtare: & Eccleſiam olim viſibilem, multis ſæculis periſſe: hoc verò tempore in ſuo tantùm cœtu exiſtere.* Similis planè fuit hęreſis Donatiſtarum; ut teſtatur D. Auguſt. lib. de unitate Eccleſiæ cap. 12.

9. Vterq; *docet non eſſe orandum*

dum pro defunctis: non eſſe ſeruandum ieiunium Quadrageſimæ, aut alia ſtata ieiunia: ſed cùm cuiq; viſum fuerit, ieiunandum. Idem olim docuêre Aëriani, teſte Epiphanio hæreſi 75. & Auguſtino lib. de hæreſibus cap. 33.

10. Vterq; negat *venerationem ſacrarum Reliquiarum, imaginum Chriſti ac Sanctorum; & vocat idololatriam.* Idem olim fecit Vigilantius, teſte Hieronymo: fecêre & Iconomachi, teſte Zonara, Cedreno, Nicephoro, de Iconomachis.

Ex his luce meridiana clarius eſt, præcipua dogmata, quibus Lutherana & Caluiniſtica Religiones conſtant, eſſe hæreſes antiquas, iam olim ab Eccleſia damnatas;

eáq; ſemper pro hæreſibus in Eccleſia habita fuiſſe. Idem facilè de ceteris* oſtendi poteſt. Vnde ſequitur has Religiones nihil eſſe aliud, quã veterum & iam olim profligatarũ hæreſum colluuiem.

*Vide Bellarminum de notis Eccleſiæ c. 9. & Cocciũ de ſignis Eccleſ. lib. 8. art. 3.

Vndecima Ratio, *ex Defectu regulæ credendi.*

ISTæ Religiones nouæ nullam habent certam credẽdi regulam, quam ſequantur: ergo non ſunt admittendæ. Capita enim Religionis debent eſſe definita, certa & immutabilia.

Quòd nullam certam credendi regulam habeant, ex qua ſtatui poſſit, quid ſit ne-

ceſſariò credendum, quid minimè; conſtat Primò: Quia neq; traditiones Eccleſiæ, neque Conciliorum Oecumenicorum auctoritatem, neq; veterum Eccleſiæ Doctorum & eorum qui ante noſtras lites extiterunt, iudicium admittunt.

Traditiones omnes reijcit Lutherus in cap. 1. ad Galatas, & Caluinus lib. 4. Inſtitut. docéntque nihil credendum, nihil recipiendũ, quod in Scriptura ſacra non contineatur.

Lib. 4. c. 8. §. 6. 7. 8. & in ãtidoto ad 4. ſeſſ. Cõc. Trid.

Concilia Oecumenica, quę hactènus in Eccleſia ſummã auctoritatem habuêre (ſunt enim veluti comitia principum & magnatum in regno Chriſti) *ita contemnit* Luthe-

Digitized by Google

In art. 115. & ſequentibus. rus, *ut quidquid illa definierint, id omne cuiuſuis priuati hominis iudicio ſubiectum eſſe velit.* Imò dicit *eſſe rem inſanam, quòd Concilia concludere velint, quid ſit credendum.* Ibidem docet, *quid credendum ſit, quid non, id relinquendum iudicio cuiuſuis viri ſpiritalis.*

Lib. 1. c. 7. §. 1. 2. 4. Idem inſinuat Caluinus, cùm ait, *non eſſe Eccleſiæ iudicare qui libri ſint Canonici, ſed hoc ad ſpiritum internum pertinere.*

Lib. contra Regẽ Angl. Deniq; quod ad Patres attinet, Lutherus *non curat mille Auguſtinos, mille Cyprianos.* Caluinus etiam plurimis locis *eos contemnit, & erraſſe affirmat.*

Nihil igitur horum eſt illis credendi regula.

Sed inquiunt: Ipſa Scriptura

ptura eſt nobis regula credẽdi: hæc enim errare non poteſt. Verùm facile eſt oſtendere hanc regulam non ſufficere. Primò, Quia per hanc regulam, non poſſumus iudicare de ipſamet Scriptura; & ita ipſa regula nobis incerta manebit, quæ tamen ante omnia debebat eſſe certiſſima. Ex Scriptura enim conſtare non poteſt hunc librum eſſe verè Scripturam, non eſſe ſuppoſititium, non eſſe confictum ab aliquo impoſtore: hanc vel illam ſententiam non eſſe peruerſam, non eſſe inſertã: deniq; nihil eſſe additum vel detractum quod ad doctrinæ ſubſtantiam pertineat. Hoc totum

AN S. SCRIPTVRA SIT SVFFICIENS REGVLA FIDEI.

totum ex Scriptura conſtare non poteſt, ſed ſolùm coniecturis quibuſdam humanis parum firmis probari, ſemota Eccleſiæ traditione: & ſic totum fidei noſtræ fundamẽtum coniecturis incertis nititur. Deinde Scripturæ vis non conſiſtit in ſono verborum, ſed in ſenſu, qui eſt vita & anima Scripturæ. At poſſunt eſſe mille controuerſiæ de ſenſu; quæ etiam ex ipſa Scriptura, ſemota traditione & Patrum expoſitione, non poſſunt decidi, ut experientia cõſtat. Nam de ſenſu illorum verborum, *Hoc eſt corpus meum*, & multorum aliorum, acerrimè diſputatur inter Lutheranos & Caluiniſtas, &c.

Si di-

Si dicas cum Caluino iudicium de Scripturis & earum ſenſu pertinere ad ſpiritum internum, hoc nihil eſt aliud quàm dictamẽ ſpiritus interni, id eſt iudicium priuatum cuiuſq;, primam credendi regulam conſtituere. Quiſque enim dicere poteſt ſe ſpiritum habere, & huius inſpiratione iudicare hanc partem eſſe S. Scripturam, nõ illam: hunc eſſe ſenſum, non illum. Sic Lutheranus ex ſuo ſpiritu iudicat Epiſtolam Iacobi eſſe ſtramineam, & Apocalypſim Ioannis dubiæ auctoritatis: Caluiniſta verò ex ſuo ſpiritu iudicat utrumq; eſſe verbum Dei. Sic Lutherus ex ſuo ſpiritu iudicat *abolendam eſſe falſam opinionem, quòd ſint*

AN IVDICIVM DE SCRIPTVRIS AD SPIRITVM INTERNVM PERTINEAT.

In prologo noui Teſtamenti.

ſint quatuor Euangelia. nam Euangelium Ioannis eſſe unicum, pulchrum, verum, ac principale, alijsq́ tribus longè & longè anteponendum. Similiter Pauli Epoſtolæ ac Petri longè præcedunt, inquit, *tria Euangelia, Matthæi, Marci, Lucæ.* Libenter illa reiecisset; quia apertè ſtatuunt meritum, & neceſſitatem bonorum operum, & obſeruationis mandatorum, & cõmendant caſtitatem & paupertatem: ſed cùm non auderet prorſus reijcere, voluit eleuare auctoritatem, & inſinuare non eſſe ſpiritu diuino conſcripta.

Pari modo Caluinus ex ſuo ſenſu iudicat illa verba, *Hoc eſt corpus meum*, hunc habere ſenſum; Hic panis eſt figura corpo-

corporis mei. Lutherus verò; Hic panis eſt verè corpus meum. Omitto alia innumera. Ex quibus patet iudicium priuatum cuiuſq; conſtitui Regulam credendi; vel quod idem eſt, ipſam Scripturam ſecundum priuatum cuiuſq; iudicium expoſitam.

Secundo, Illa non eſt idonea credendi regula quæ cõtrarijs dogmatibus æquè accommodatur. Atqui Scriptura contrarijs Religionibus & dogmatibus accommodatur. Omnes enim ſectæ huius temporis, etſi in plurimis & maximis capitibus hoſtiliter diſſideant, hanc ſibi regulam adoptant, eámque ſuis placitis accommodant. Lutherani enim dicunt

cunt ſe Scriptura niti: ſimiliter Caluiniſtæ: tantumdem & Anabaptiſtæ. Neque mirum, quia ſinguli Scripturam accipiunt non iuxta communem intellectum Eccleſiæ, aut Patrum communem expoſitionem, ſicut Catholici; ſed ſecundum priuati ſpiritus cuiuſq; ſenſum. Quo modo facilè omnibus hæreſibus accommodari poteſt. Vnde liquet hanc regulam ſic acceptam eſſe nullius momenti, & totam reduci in iudicium priuatum cuiuſq;.

Tertio, Si eſſet aliquis Iudex qui ita ferret ſentētiam, in quauis lite, ut non poſſet liquidò conſtare utri parti cauſam adiudicaret; ſed utraque pars contenderet eam ſibi ad-

bi adiudicatam, & ſentẽtiam Iudicis clarè à ſe ſtare; ille omnium mortalium iudicio nõ eſſet idoneus Iudex: nam nulla lis poſſet terminari per eius ſententiam. Tanta enim poſt ſententiam eſſet cõtrouerſia de ipſa ſententia, utri faueat, quanta fuerat antè de iure partium. Atqui talis Iudex eſt ſacra Scriptura, ſepoſita Eccleſiæ & Patrum expoſitione. Semper enim ita fert ſententiam, ut non poſſit liquidò conſtare utriq; parti, utri faueat; ſed utraq; pertinaciter affirmat perſpicuum eſſe eam à ſe ſtare. Hinc fit ut numquam finiantur controuerſiæ. Ridiculum itaq; eſt ſolam Scripturam conſtituere iudicem. Ta-

lis enim in omni controuerſia debet conſtitui Iudex, qui ita poſſit ferre ſententiam, ut omnibus, & maximè utrique parti clarè conſtet utri faueat. alioquin numquam illa controuerſia finiri poterit. Qui ergo Scripturam ſolam Iudicem faciunt, eo ipſo apertè indicant ſe nullum Iudicem, quo cauſa poſſit decidi, admittere, præter iudicium ſuum priuatum. Perinde enim faciunt, atq; ſi Titius & Caius litem ciuilem habentes, nollent alium Iudicem quàm Codicem Iuſtiniani cum Pandectis, ſepoſita Doctorum interpretatione; & Titius pro ſuo iure producta aliqua lege affirmaret per eam manifeſtè cauſam ſibi adiudicari,

Caius verò negaret: ſimiliter Caius allegata alia lege diceret clarum eſſe eam legem ſibi fauere, Titius verò negaret: & ita ambo cauſa indeciſa diſcederent: nónne res eſſet ridicula, & omnes dicerent, neutrum velle cauſam definiri? neutrum admittere alium Iudicem quàm proprium iudicium? Simili planè modo, hoc ipſo, quo illi nolunt alium Iudicem quàm Scripturam, & quiſq; ſuo ſpiritui reſeruat eius interpretationem, oſtendunt ſe nolle cauſam legitimo modo definiri, nec alium Iudicẽ quàm proprium Iudicium admittere.

Quarto, Quàm non ſufficiat iſta credendi regula, indicat

cat ipſa experientia. Nam videmus nullum apud eos eſſe finem controuerſiarum etiam de grauiſſimis fidei capitibus. Diſſentiunt enim Lutherani, Caluiniſtæ, Anabaptiſtæ in multis hoc tempore acerbiſſimè; & ſe mutuò damnant hæreſeos. Diſſentiunt ipſi Lutherani tum inter ſe in plurimis, tum à Luthero parente & Apoſtolo ſuo: adeò ut hoc tempore numerentur tredecim præcipuæ Lutheranorum ſectæ, nominibus & dogmatibus quibuſdam diſcrepantes. Diſſentiunt inter ſe Caluiniſtæ maximè in articulo de capite Eccleſiæ. Magna enim illorum pars hanc poteſtatem tribuit Principi ſæculari, etſi mulier

ſit:

Digitized by Google

ſit: vocantur hi Proteſtantes: Alij id nefas ducunt & blaſphemiam: hos vocant Puritanos. Diſſentiunt inter ſe Anabaptiſtæ in plurimis, ita ut 14. eorum ſectæ diuerſæ numerentur, nominibus & dogmatibus diſtinctæ.

Deniq; nunc eò ventum, ut cùm ſe quiſq; hanc regulam ſequi, eáq; niti putat, tot pænè ſint hæreſes, quot hæretici. Pleriq; enim, præſertim ſimpliciores, dicunt ſe parum curare quid docuerit Lutherus vel Caluinus, ſe enim adhærere S. Scripturæ, & verbo Dei, in quo nullus error eſſe poteſt; & ita ſe putant valdè ſecuros. Scripturam autem quiſq; pro ſuo captu & iudicio intelligit. Vnde cùm ſe

putant Scripturam habere regulam credendi, loco Scripturæ habent imaginationē propriam. Quod enim imaginantur ſignificari verbis Scripturæ, pro vero ſenſu Scripturæ accipiunt: ſicqúe, quot ſunt diuerſæ hominum imaginationes, tot ſunt regulæ credendi.

5 Sed unde fit, ut ſua cuique imaginatio, pura veritas, & ipſiſſimus Scripturæ ſenſus videatur? Prouenit hoc partim ex immenſa quadam philautia, & æſtimatione ſui: qui enim ſe magni facit, facilè ſibi perſuadet, omnes ſuas inuentiones, & animi conceptiones præclaras eſſe: partim ex diabolica operatione, qui interiùs phantaſiam hominum

minum peruertit, ut id quod apprehendunt, ſtatim ob leuiſſimam aliquam ratiunculam, perſpicuam veritatem putent. Cùm enim homines tædio Religionis antiquę veritatem auerſantur, & pruriunt auribus ad nouitates, iuſto Dei iudicio ſinuntur decipi à diabolo. Hic ergo dum interiùs in ſenſibus eorum operatur, putant ſe diuino ſpiritu illuſtrari, & omne de fidei dogmatibus iudicium ad hunc ſpiritum referunt. Hinc fit ut cuilibet ſectæ, & ferè cuilibet homini priuato ſua apprehenſio purum putum Dei verbum videatur, nec curet omnes rationes, quæ in contrarium adferuntur. Significat hoc Apoſtolus, cùm

 ait:

Digitized by Google

2.Theſſ.2. ait: *Quia charitatem veritatis non receperunt, ut ſalui fierent: ideò mittet illis Deus operationem erroris, ut credant mendacio. Mittet*, non imperando, ſed diabolo vires laxãdo, ut eos, qui veritatem ſeu antiquam Religionem contempſerunt, poſſit decipere, & in mille errores agere tranſuerſos.

Sed inquiunt pleriq;, præſertim ſimplices: Deus non ſinet decipi eos, qui humili corde ſcrutantur veritatem; ipſe enim promiſit ſe daturum ſpiritum bonum petentibus ſe: ego autem ita facio: Rogo Deum, ut me illuminet, & Scripturarum verum ſenſum aperiat; & ipſas Scripturas aſſiduè perſcrutor.

Magna hæc eſt diaboli il-

luſio.

luſio. Quomodo enim humili corde veritatem inquirunt, qui iudicium Doctorũ Eccleſiæ, iudicium ſanctorum Patrum, & iudicium Conciliorum Oecumenicorum contemnunt? qui via à Domino conſtituta & oſtenſa uti nolunt, ſed reuelationes non neceſſarias poſtulãt? Ab illis enim poſſent veritatem intelligere, & omni ſe errore liberare; ſed nolunt ſe illis ſubmittere, & putant certiùs ſua induſtria, ſuo ingenio, & ſuo ſpiritu ex Scripturis nudis ſe veritatem indagaturos. Quaſi verò ſancti Patres, Eccleſiæ Doctores & Præſules, aut Scripturas ſcrutati non fuerint, aut ſpiritu Dei ſanóq; iudicio fuerint

Digitized by Google

deſtituti, ut non potuerint eas aſſequi. Quæ maior ſuperbia cogitari queat, quàm hominem priuatum, & plerumq; idiotam, omnis antiquitatis, omnis diſciplinæ liberalis ignarum, ſe anteponere tantæ ſapientiæ, tantę auctoritati & ſanctitati, tantæ Doctorum numeroſitati? Non igitur putent ſe, quamdiu hac mente ſunt, aliquid à Domino impetraturos, quia malè petunt, ſuperbè petunt; ſed potiùs à ſpiritu ſuperbiæ & mendacij, cui iuſto Dei iudicio ob tantum crimen traduntur, decipiendos. Hic eſt ſpiritus ille, quem omnes hæretici, etſi dogmatibus maximè contrarij, ſentiunt & iactāt, & à quo veritatem ſibi quiſq; reuelari exi-

ri exiſtimat. Quod certè, qui cæcus non eſt, facilè aduertere poteſt: quia ſpiritus Dei contraria non reuelat.

Accedit, quòd Scriptura ſacra nuſquam homines priuatos in dubijs fidei ad ſcrutandas Scripturas remittat; ſed ad Eccleſiam, & eos qui in Eccleſia præſident. Sic Deuteronomij 17. remittuntur in ambiguis ad ſacerdotes, qui pro tempore præſunt; quibus qui obedire noluerit, iubetur morte plecti. Ideò in Eccleſia poſuit Deus Paſtores & Doctores; ideò voluit illã toti mundo eſſe conſpicuam, columnam & firmamentum veritatis: ut omnes eam facilè conſulere poſſent, & in eius ſententia ſecuriſſimè ac-

Digitized by Google

quieſcere. Non omnibus datur ſpiritus intelligendi Scripturas, ut ex Apoſtolo
1.Cor.12. conſtat: *Non omni ſpiritui cre-*
1. Ioan.4. *dendum; ſed probandi ſpiritus, ſi ex Deo ſunt.* Itaq; etſi ſpiritus tibi aliquid ſuggerat, nõdum es ſecurus: non enim certus es illum â Deo eſſe. Conſtat enim innumerabiles eſſe deceptos: nam omnes hęretici hunc ſpiritum iactant.
2.Cor.11. *Transfigurat ſe frequenter angelus ſatanæ in angelum lucis.* Ex his conſtat ſpiritum priuatũ, regulam credendi eſſe non poſſe.

Duodecima RATIO, *ex Abſurdo.*

SI aliqua ex iſtis nouis, verbi gratia, Caluiniſtica Re-

ligio, eſſet vera Chriſti Religio; prӕter cetera abſurda ſuprà inſinuata, hoc quoque ſequeretur, omnes Catholicos, qui à temporibus Apoſtolorum hactenus extiterunt, damnatos eſſe, & æternis ignibus addictos: quia iuxta huius Religionis primarium dogma caruerunt fide iuſtificãte; ac proinde iuſtitiâ coram Deo. Vnde permanſerunt in peccatis ſuis, & in illis ſunt mortui. Fides enim neceſſaria ad iuſtificationem, ut hæc Religio tradit, eſt illa, qua homo firmiter credit ſe eſſe iuſtum coram Deo propter Chriſti ſatisfactionem, quæ ipſi per hanc fidem applicecetur & imputetur.

Hanc autem fidem conſtat

orbi ignotam uſq; ad Lutheri tempora fuiſſe. Neq; ipſe diffitetur, ſed potiùs gloriatur, quòd veram rationem iuſtificationis, à veteribus obſcuratam, mundo patefecerit. Idem conſtat ex omnium veterum ſcriptis: tum quia prę ter fidem Chriſti requirunt internam voluntatis mutationem, & propoſitum ſeruandi totam legem: tum quia damnant illam ſecuritatem ſalutis, & volunt hominem cum timore & tremore ſalutem ſuam operari, & ſemper eſſe ſollicitum. Vnde fidem illam ſpecialem, qua quis certò credat ſe eſſe iuſtum, omnes reijciunt, ut meram præſumptionem. Etſi enim credendum ſit, Chriſtum ex parte ſua

ce ſua pro nobis pleniſſimè ſatisfeciſſe, non tamen conſtat nobis, utrùm nos fecerimus ea omnia, quæ ex parte noſtra ſunt neceſſària, ut huius ſatisfactionis ſimus participes; & utrùm eà aliquando non excidemus.

Perſpicuum igitur eſt omnes veteres hac fide caruiſſe. Damnati ſunt igitur tot ſancti Patres, tot Martyres, tot Virgines. Damnati Irenæus, Iuſtinus, Gregorius Thaumaturgus, Nazianzenus, Baſilius, Chryſoſtomus, Damaſcenus, Hilarius, Ambroſius, Hieronymus, Auguſtinus, Martinus, Nicolaus, Antonius, Benedictus, Bernardus, Dominicus, Franciſcus. Damnati Laurentius, Vincenti-

2.Theſſ.2. ait: *Quia charitatem veritatis non receperunt, ut ſalui fierent: ideò mittet illis Deus operationem erroris, ut credant mendacio.* *Mittet*, non imperando, ſed diabolo vires laxãdo, ut eos, qui veritatem ſeu antiquam Religionem contempſerunt, poſſit decipere, & in mille errores agere tranſuerſos.

Sed inquiunt pleriq;, præſertim ſimplices: Deus non ſinet decipi eos, qui humili corde ſcrutantur veritatem; ipſe enim promiſit ſe daturum ſpiritum bonum petentibus ſe: ego autem ita facio: Rogo Deum, ut me illuminet, & Scripturarum verum ſenſum aperiat; & ipſas Scripturas aſſiduè perſcrutor.

Magna hæc eſt diaboli illuſio.

luſio. Quomodo enim humili corde veritatem inquirunt, qui iudicium Doctorũ Eccleſiæ, iudicium ſanctorum Patrum, & iudicium Conciliorum Oecumenicorum contemnunt? qui via à Domino conſtituta & oſtenſa uti nolunt, ſed reuelationes non neceſſarias poſtulãt? Ab illis enim poſſent veritatem intelligere, & omni ſe errore liberare; ſed nolunt ſe illis ſubmittere, & putant certiùs ſua induſtria, ſuo ingenio, & ſuo ſpiritu ex Scripturis nudis ſe veritatem indagaturos. Quaſi verò ſancti Patres, Eccleſiæ Doctores & Præſules, aut Scripturas ſcrutati non fuerint, aut ſpiritu Dei ſanóq; iudicio fuerint

Digitized by Google

deſtituti, ut non potuerint eas aſſequi. Quæ maior ſuperbia cogitari queat, quàm hominem priuatum, & plerumq; idiotam, omnis antiquitatis, omnis diſciplinæ liberalis ignarum, ſe anteponere tantæ ſapientiæ, tantę auctoritati & ſanctitati, tantæ Doctorum numeroſitati? Non igitur putent ſe, quamdiu hac mente ſunt, aliquid à Domino impetraturos, quia malè petunt, ſuperbè petunt; ſed potiùs à ſpiritu ſuperbiæ & mendacij, cui iuſto Dei iudicio ob tantum crimen traduntur, decipiendos. Hic eſt ſpiritus ille, quem omnes hæretici, etſi dogmatibus maximè contrarij, ſentiunt & iactãt, & à quo veritatem ſibi quiſq; reuelari exi-

ri exiſtimat. Quod certè, qui cæcus non eſt, facilè aduertere poteſt: quia ſpiritus Dei contraria non reuelat.

Accedit, quòd Scriptura ſacra nuſquam homines priuatos in dubijs fidei ad ſcrutandas Scripturas remittat; ſed ad Eccleſiam, & eos qui in Eccleſia præſident. Sic Deuteronomij 17. remittuntur in ambiguis ad ſacerdotes, qui pro tempore præſunt; quibus qui obedire noluerit, iubetur morte plecti. Ideò in Eccleſia poſuit Deus Paſtores & Doctores; ideò voluit illã toti mundo eſſe conſpicuam, columnam & firmamentum veritatis: ut omnes eam facilè conſulere poſſent, & in eius ſententia ſecuriſſimè ac-

Digitized by Google

quieſcere. Non omnibus datur ſpiritus intelligendi Scripturas, ut ex Apoſtolo
1.Cor.12. conſtat: *Non omni ſpiritui cre-*
1.Ioan.4. *dendum; ſed probandi ſpiritus, ſi ex Deo ſunt.* Itaq; etſi ſpiritus tibi aliquid ſuggerat, nõdum es ſecurus: non enim certus es illum à Deo eſſe. Conſtat enim innumerabiles eſſe deceptos: nam omnes hęretici hunc ſpiritum iactant.
2.Cor.11. *Transfigurat ſe frequenter angelus ſatanæ in angelum lucis.* Ex his conſtat ſpiritum priuatũ, regulam credendi eſſe non poſſe.

Duodecima RATIO, *ex Abſurdo.*

SI aliqua ex iſtis nouis, verbi gratia, Caluiniſtica Religio,

ligio, eſſet vera Chriſti Religio; pręter cetera abſurda ſuprà inſinuata, hoc quoque ſequeretur, omnes Catholicos, qui à temporibus Apoſtolorum hactenus extiterunt, damnatos eſſe, & æternis ignibus addictos: quia iuxta huius Religionis primarium dogma caruerunt fide iuſtificāte; ac proinde iuſtitiâ coram Deo. Vnde permanſerunt in peccatis ſuis, & in illis ſunt mortui. Fides enim neceſſāria ad iuſtificationem, ut hæc Religio tradit, eſt illa, qua homo firmiter credit ſe eſſe iuſtum coram Deo propter Chriſti ſatisfactionem, quæ ipſi per hanc fidem applicecetur & imputetur.

Hanc autem fidem conſtat

orbi ignotam uſq; ad Lutheri tempora fuiſſe. Neq; ipſe diffitetur, ſed potiùs gloriatur, quòd veram rationem iuſtificationis, à veteribus obſcuratam, mundo patefecerit. Idem conſtat ex omnium veterum ſcriptis: tum quia prętér fidem Chriſti requirunt internam voluntatis mutationem, & propoſitum ſeruandi totam legem: tum quia damnant illam ſecuritatem ſalutis, & volunt hominem cum timore & tremore ſalutem ſuam operari, & ſemper eſſe ſollicitum. Vnde fidem illam ſpecialem, qua quis certò credat ſe eſſe iuſtum, omnes reijciunt, ut meram præſumptionem. Etſi enim credendum ſit, Chriſtum ex par-

te ſua pro nobis pleniſſimè ſatisfeciſſe, non tamen conſtat nobis, utrùm nos fecerimus ea omnia, quæ ex parte noſtra ſunt neceſſària, ut huius ſatisfactionis ſimus participes; & utrùm eà aliquando non excidemus.

Perſpicuum igitur eſt omnes veteres hac fide caruiſſe. Damnati ſunt igitur tot ſancti Patres, tot Martyres, tot Virgines. Damnati Irenæus, Iuſtinus, Gregorius Thaumaturgus, Nazianzenus, Baſilius, Chryſoſtomus, Damaſcenus, Hilarius, Ambroſius, Hieronymus, Auguſtinus, Martinus, Nicolaus, Antonius, Benedictus, Bernardus, Dominicus, Franciſcus. Damnati Laurentius, Vincenti-

us, Sebaſtianus, Catharina, Cæcilia, Agnes, & alij innumerabiles, qui vel ſanctitate & miraculis, vel martyrij gloria mundo admirabiles fuêre. Deniq; damnati ſunt omnes maiores noſtri, qui retrò uſq; ad tempora Apoſtolorum extiterunt. Et ut Tertulliani verbis utar: *Perperàm tot ſæculis euangelizatum, perperàm creditum, tot millia millium perperàm tincta, tot opera fidei perperàm adminiſtrata, tot virtutes, tot chariſmata perperàm operata, tot ſacerdotia, tot miniſteria perperàm functa, tot deniq; martyria perperàm coronata.*

Lib. de præſcript. aduerſus hæreticos.

At quàm hæc omnia ſunt incredibilia, abſurda & blaſphema? quàm totius orbis & omnium ſæculorum iudicio contraria? Neq;

Neq; dici poteſt eos fuiſſe excuſatos per ignorantiam: quia nemo ſine fide, ſine iuſtitia Christi, ſine redemptionis Chriſti participatione, ſine remiſſione peccatorum, ſaluus eſſe poteſt; ut ubiq; Scriptura, præſertim noui Teſtamenti, docet. Nulla ignorantia efficere poteſt, ut absque iſtis ſalutem aliquis conſequatur. Nullum itaq; hic eſt effugium; vel illi omnes damnati ſunt, vel Religio Lutheri & Caluini in primario ſuo dogmate de iuſtificatione falſa eſt & impia.

En duodecim Rationes, quibus clarè demonſtratur, Religiones iſtas nouas, eſſe vitandas tamquam falſas & pernicioſas. Sequitur nunc ultima Conſideratio.

Digitized by Google

Conſideratio decima, & concluſio totius Deliberationis.

POſtremò illa Religio amplectenda in vita, quam in hora mortis nos tenuiſſe volemus, & cuius iuſtam rationem, cùm ante tribunal Chriſti ſtabimus, reddere poterimus. De rebus enim agendis non poteſt melior inſtitui deliberatio, quàm ex mortis & iudicij æterni conſideratione: nimirum ut illud hic deligamus, quod in illo articulo nobis maximè poſſit prodeſſe; illud vitemus, quod nobis tunc certam perniciem, vel ſaltem periculum adferre poſſit. Atqui talis eſt Religio Catholica.

Quòd

Quòd enim inſtante morte hanc præferemus,

patet Primo, Plurimorum exemplo, qui etſi hæreticè vixerint, quando tamen moriendum eſt, cupiunt mori Catholici: iudicant enim id eſſe ſecurius.

Secundo, Quia quiſq; tunc optat ſe plurima opera bona feciſſe, & magno ſtudio omnia peccata vitaſſe; ad quorum utrumq; inducit efficaciter Religio Catholica: ad neutrum Lutherana vel Caluiniana, ſed potiùs ad bonorum operum contemptum, & licentiam vitæ.

Tertio, Quia Religio Catholica habet multa remedia, quæ in tremendo illo tranſitu non ſunt contemnéda, ut

Digitized by Google

da, ut pœnitentiam peccatorum, abſolutionem ſacerdotum, Sacramentum extremæ Vnctionis & Euchariſtię, quæ magnam conſolationem & fiduciam fidelibus adferunt. his enim ſatisfactio Chriſti nobis communicatur. Nuda illa fides res eſt valdè frigida & imbecilla in illo articulo. Quomodo enim ſeriò tibi perſuadere poteris, Chriſtum tibi eſſe propitium, te eſſe iuſtum, & ſaluandum per Chriſtum, qui remedia ab ipſo inſtituta contemnis, & extra communionem Eccleſiæ Catholicæ mori conſtituis? Omnes ſectę huius temporis hanc fidem iactant, & tamen non omnes ſaluæ fient. Vnica enim eſt vera Chriſti Religio,

extra

extra quam nemini eſt ſalus: ut non ſolùm omnes Catholici, ſed etiam Lutherani, Caluiniſtæ, & Anabaptiſtæ docent. Nihil ergo proderit illa tua fides ſpecialis, niſi Chriſti veram Religionem teneas?

Quòd etiam facilè rationem ſui facti ſupremo Iudici reddituri ſint, qui Catholicam ſunt ſectati, neq; hac ex parte aliquid eis periculi impendeat, perſpicuum eſt. Faciamus enim me ſtare ante tribunal illud tremendum, & interrogari, cur Religionem Catholicam ſeu Papiſticam, ut illi vocant, ſectatus ſim, & non potiùs, ea deſerta, ad nouam illam ex Caluini reformatione creatam tranſierim. QVID CATHOLICVS IN EXTREMO IVDICIO RESPONDEBIT.

Digitized by Google

ſierim. Reſpondebo cum ſumma ſecuritate: Ideò Catholicam tenui, quia hæc docet à rebus terrenis auocare animum, & transferre ad amorem cœleſtium: docet carnem domare, & Dei timore configere, bonis operibus inſiſtere, Superioribus obedire, vacare orationi, & omnem peccandi licentiam præſcindere. Ideò Catholicam tenui; quia in hac video plurimos, ſapientia, ſanctitate, miraculis, & prophetiæ ſpiritu toti mundo admirabiles; quos impoſſibile eſt in tanto negotio fuiſſe deceptos: quia huic video ſingulis ſæculis à Deo per miracula plurima teſtimonium perhiberi: quia in hac video diuinas promiſ-

ſiones impleri: eſt enim hæc diffuſa per totum orbem. Ad hanc facta eſt hactenus, & fit aſſiduè Gentium conuerſio: in hac ſumma Doctorum omnibus ſæculis in capitibus fidei concordia: in hac ſucceſſio perpetua cathedræ, & miniſtrorum omnium cum Apoſtolis connexio: in hac omnium controuerſiarum velox deciſio. Hæc per tot ſæcula contra omnes hæreſes & perſecutiones Tyrannorum ſtetit immobilis, nec quidquam portæ inferi aduerſus eam præualere potuerunt.
Contraria omnia in iſtis nouisReligionibus deprehendi. Nulla itaq; fuit mihi ratio ab hac Religione diſcedédi, aut ullo modo de ea dubitandi.

Verùm

Digitized by Google

Verùm, ut cetera, quę commemoraui, omittam; nónne ſatis eſt ad omnem ſecuritatem, quòd conſcius mihi ſim, eamdem Religionem me ſecutum, quam video ſecutos viros ſanctiſſimos, & miraculis clariſſimos, Malachiam, Bernardum, Dominicum, Franciſcum, & alios omnes qui iam à quingentis annis cœleſti conuerſatione & ſtupendis operibus orbi fuerunt admirationi? Clarè enim conſtat, fieri non potuiſſe, ut illæ cœleſtes animæ, Deo adeò deuotæ & addictæ, adeò charæ & familiares, in re tanta ſint deceptæ. Securè itaque hos duces in negocio Religionis ſequor.

Tu verò qui aliam aliquam

ſectatus es Religionem; quam obſecro facti tui rationem reddere poteris, quando in illo tremendo iudicio interrogaberis? Reſpondebis fortè Iudici: Ideò Catholicam deſerui, quia putabam illam plenam idololatria, & ſuperſtitionibus, & traditionibus humanis; putabam in ea præſidere Antichriſtum; putabam Catholicos niti ſuis meritis, non tui ſanguinis pretio. QVID HÆRETICVS RESPONSVRVS SIT.

Sed quid ſi tunc deterſa faſcinatione diabolica, quæ iam mentem occupat, videas clarè te deceptum, quid conſilij capies? non enim erit ampliùs pœnitentiæ & reſipiſcentiæ locus. An fortè ignorantiam allegabis? At

hæc

Digitized by Google

hæc non excuſabit: quia facilè veritatem cognoſcere potuiſſes, ſi eam diligentiam, quam res poſtulabat, præſtitiſſes. Nec umquam tibi defuit iuſta ratio dubitandi, quæ te ad hoc ſtimulare debebat. Sicut ergo Iudæos non excuſabit, quòd per ignorantiam errauerint, quia veritatem cognoſcere potuerunt; ita nec te excuſabit. Vt enim abſq; flagitio poſſes à Catholica recedere, oportebat non ſolùm putare, & ob leues aliquas ſuſpiciones opinari, ſed certiſſimè ſcire, & omni affectu ſepoſito exploratiſſimum habere, illa mala Catholicæ Religioni ineſſe; ita ut nullus ampliùs in animo relinqueretur ſcrupulus, nulla

nulla iuſta dubitandi ratio. Tantum verò abeſt, ut huiuſmodi certitudinem de erroribus Eccleſiæ habueris, ut nulla vel probabilis ratio tibi ſuppeditarit.

Qua enim probabilitate & ſpecie veritatis in animum inducere potuiſti, eam Religionem idololatriæ & tantis erroribus eſſe obnoxiam, quam videbas à tot ſapientia & ſanctitate vitę illuſtriſſimis viris, tot annorum centurijs cultam? quam tot miraculis & martyrijs confirmatam? quam toto orbe diffuſam? in qua & ſumma Doctorum concordia, & perpetua ſucceſſio, & clara cum Apoſtolis continuatio & connexio? Quomodo fieri poteſt, ut tot ſæcu-

Digitized by Google

ſæculis nemo Doctorum, nemo Sanctorum hanc idololatriam, has ſuperſtitiones & errores notauerit?

Rurſum, quomodo in animum inducere potuiſti, eam eſſe veram Chriſti Religionem, quæ Deum auctorem & impulſorem omnium ſcelerum ſtatuit? quæ hominibus arbitrij libertatem eripit? quæ ſtudium bonorum operum è medio tollit? quæ portam latiſſimam omnibus ſceleribus non minùs quàm Atheiſmus aperit? quæ ſubditos legibus & obedientiæ Principum ſub ſpecie libertatis Chriſtianæ eximit? quæ antiquas & damnatas hæreſes plurimas ab Orco reuocat? cuius auctores nulla vitæ au-

tæ auſteritate, nulla morum ſanctimonia commendati, nullis miraculis clari; ſed homines voluptatibus carnis addicti, terrenarum rerum cupidi, ambitioſi, maledici, ſeditioſi, apoſtaſia & ſacrilegis nuptijs, vel præpoſtera libidine infames; inconſtantia doctrinæ incredibili?

Deniq; ſi aliqua ex his nouitijs Religionibus eſt vera: ergo concidit per tot ſæcula Christi Eccleſia, euerſum eſt Christi regnum; euacuatæ ſunt diuinæ promiſſiones de Eccleſiæ firmitate; præualuerunt aduerſus eam portæ inferorum. Ergo tot ſæculis Euangelium fruſtrà predicatum, fruſtrà creditum, fruſtrà tot gentes à paganiſmo

conuerſæ, fruſtrà Baptiſmus & alia Sacramenta admini-ſtrata, fruſtrà ſuſcepta ieiunia & carnis macerationes, fru-ſtrà obita martyria, & tot mil-lium ſanguis pro Chriſti con-feſſione effuſus. Ergo peri-erunt omnes Maiores noſtri: perierunt ſancti Patres, perie-runt tot Martyrum, tot Con-feſſorum myriades, tot Deo deuotæ animæ, ſanctitate, mi-raculis, prophetiæ ſpiritu il-luſtres. Omnes enim veræ Religionis veræqúe iuſtitiæ expertes fuêre, omnes idolo-latriæ addicti.

Quòd ſi hæc falſa, blaſphe-ma, & vel cogitatu horrenda ſunt, quî fieri potuit ut non aduerteres Religiones illas, ex quibus tam atrocia clarè

dedu-

deducuntur, falſas eſſe; aut ſaltem de illis non dubitares? Si dubitaſti, cur non dediſti operam cognoſcendæ veritati, ex qua tota ſalus tua ſuſpenſa eſt?

Monuit Dominus ut *attentè nobis caueamus à falſis prophetis, qui veniunt ad nos in veſtimentis ouium, intrinſecus autem ſunt lupi rapaces.* Quomodo non venit tibi aliquando in mentem cogitare & vereri, ne fortè Lutherus, Caluinus, Menno, & ſimiles ex numero ſint illorum, à quibus Dominus cauendum monuit? Hi enim pulchra ſpecie verbi Dei & puri Euangelij obtecti prodierunt, quaſi à Deo miſſi ad ouium ſalutem; & interim ipſas oues venenato do- *Math. 7.*

ctrinæ ſuæ pabulo perdiderunt. *A fructibus*, inquit, *eorum cognoſcetis eos.* Quis verò hic fructus? Seditiones, bella, expilatio & euerſio Eccleſiarum ac Monaſteriorum, vaſtatio vrbium, extinctio antiquæ pietatis, omnium licentia ſcelerum.

CONCLVSIO OPERIS.

Scimus ex Apoſtolica informatione, multas hæreſes nouiſſimis temporibus exorituras, multos pſeudoprophetas & ſeductores Satana obſtetricante prodituros in lucem. Quoties ergo noua aliqua doctrina Eccleſiæ aduerſa emergit, ea nobis ut minimùm ſuſpecta cum ſuo auctore habenda eſt.

Omnes igitur, qui extra Catholicam ſunt, per Dei bonita-

Digitized by Google

nitatem qua conditi, & Chriſti ſanguinem quo redempti ſumus, per æternam hereditatem quam in cœlis præſtolamur, & torrentem voluptatis diuinæ, quo ibi qui veritatem & iuſtitiam tenuerint, potabuntur, rogo & obteſtor, ut negotium iſtud quàm maximè cordi habeant; ut perpendant, an ſolido fundamẽto nitantur; an ſecuri de ſua Religione ſint futuri in hora mortis, & cùm ante Chriſti ſtabunt tribunal, in illo articulo, cùm æterna & immutabilis ſententia erit excipienda. Examinent hanc noſtram Conſultationem, quam ad eum finem conſcripſimus.
Nuſquam acquieſcant, do-

Digitized by Google

nec omnia ritè excuſſerint, & πληροφορίαν in negotio tanti momenti ſint aſſecuti.

Cogitent quanta pœna eos maneat, ſi Religio quam tenent hæreſis eſt, & ipſi ſunt hæretici. Hæreſim eſſe, & quidem peſtilentiſſimam, omnes Doctores Catholici, omnes Academiæ, & totus orbis Chriſtianus (exceptis ijs, qui eam ſequuntur, quorum numerus ad alios eſt exiguus, & eruditio non magna) pro certiſſimo habent, & prorſus indubitato: ita ut innumeri ſint, qui pro ea confeſſione mortem oppetere, & æternam animæ ſalutem exponere ſint parati.

QVANTVM PECCATVM HÆRESIS.

Maximum ſanè peccatum eſt hæreſis. Primò, Quia fa-

cit

cit ut homo iudicium ſuum præferat iudicio omnium Patrum; omnium Eccleſiæ Doctorum, omnium Conciliorum, & totius orbis Epiſcoporum. Contemnit enim omnes illos tamquam homines ſpiritu Dei deſtitutos; & ſibi ſoli ſuiſq; ſodalibus hunc ſpiritum arrogat: qua in re immane quantum eſt ſuperbiæ. Secundo, Sponſam Chriſti, quæ eſt Eccleſia, cenſet adulteram ſatanæ & filiam perditionis. Tertio, Impingit illi crimen idololatriæ, & varias ſuperſtitiones. Quarto, Ingerit multas blaſphemias in ſanctiſſimam Euchariſtiam & omnes Sanctos. Quinto, Omnia ſacra indignis tractat modis. Sexto, Vicarium

Digitized by Google

Chriſti vocat Antichriſtum, & mille in illum probra & maledicta iactat abſque ullo veritatis colore. Idem facit in omnes Eccleſiæ gradus & ordines. Deniq; omnis hęreticus optat euertere uniuerſam Eccleſiam, & totam extinguere Catholicam Religionem.

Continet itaq; noſtri æui hęreſis ſummam ſuperbiam, multas atroces blaſphemias, multa maledicta & conuitia, multa ſacrilegia, & maximũ nocentiſſimúmque odium in Chriſti Eccleſiam. Hęc enim quaſi intrinſecè hæreſi inſunt, & habitualiter hæreſis ad hæc omnia inclinat, & quotidie actu excitat & impellit,

Digitized by Google

Ita omnes Catholici Doctores de hęreſi ſentiunt, & res ipſa per ſe ſatis eſt perſpicua. Maius itaq; peccatum eſt hęreſis cum ſuo fœtu, quã innumera peccata Catholicorum.

Nunc perpendant, obſecro, quantum erit huius peccati ſupplicium. Si enim vel ob unum furtum, ob unam fornicationem, niſi pœnitentiæ hic remedium ſubuenerit, ignem æternum homo ſuſtinebit, ut Scriptura apertè docet: quantam pœnam ſuſtinebit propter hæreſeos peccatum, quod mille furtis, mille fornicationibus eſt grauius? Si pœna quam ignis noſter naturæ vi infert millecuplùm augeretur, & ita creſce-

QVANTAM POENAM MEREATVR

Ad Gal.5. Coloſſ.3. 1.Cor.6. 1.Tim.1. &c.

ret ut millecuplo grauior fieret, quàm horrenda, quàm impatibilis & incomprehenſibilis illa pœna foret? Nemo ſibi blandiatur, non fore ibi pœnam ignis, ſed ſolùm neſcio quos terrores irati Dei, ut Caluinus fingit. Nimis id apertè Scripturis aduerſatur.

Math. 25. *Ite*, inquit, *in ignem æternum. Ibunt in ignem æternum.*

Marci 9. *Vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.*

Pſal. 10. *Pluet ſuper peccatores laqueos: ignis & ſulphur & ſpiritus procellarum pars calicis eorum.*

Pſal. 20. *Pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui: Dominus in ira conturbabit eos, & deuorabit eos ignis.*

Apoc. 20. *Miſſus eſt pſeudopropheta in ſtagnum ignis & ſulphuris.* & alia huiuſmodi. Eadem eſt omnium

vete-

veterum & Eccleſiæ DD. ſen-
tentia.

Certiſſimum itaq; ſit fore ibi ignem verum, omnibus noſtris ignibus maiorem & acriorem, quo omnes hæretici ardebunt, & die ac nocte in omnem æternitatem cruciabuntur, quamdiu erit infernus, ſtabit cœlum, quãdiu viuet Diuinitas. *Et aſcendet fumus tormentorum ipſorum à conſpectu Domini in ſæcula ſæculorum* Hæc verba fideliſſima ſunt & vera. *Apoc. 14.*

Tunc maledicent deceptoribus ſuis, & magiſtris à quibus in hanc miſeriam deducti ſunt. Maledicent diabolo, qui eos excęcauit, & varijs illuſionibus ſub ſpecie pietatis faſcinauit. Maledicent

& ſibi ipſi, quòd aures præbuêre, quòd doctrinam nouitiam tam ſtolidè abſq; diligenti examine ſuſcepêre; quòd in re tanta exploranda tam cæci, tam ſocordes fuerint.

Ne ergo in illud miſeriarum pelagus pręcipites ruāt, totum hoc Religionis negotium omni ſtudio ac diligentia diſcutiant, peritiſſimis ad eam rem conſultoribus adhibitis.

REQVISITA AD INQVISITIONEM VERITATIS.

Vnum autem eſt, quod maximè ſinceræ huic deliberationi officere ſolet: nimirum anticipata quædam opinio, qua plurimi tenentur, de idololatria, ſuperſtitionibus, & abuſibus Eccleſiæ Catholicę.

I. Primum ergo ſeponant parumper hoc pręiudicium, & cogi-

cogitent ſe hac in re falli poſſe. Incredibile enim videtur, viros ſanctiſſimos & doctiſſimos, quales Eccleſia plurimos ſemper habuit, hanc idololatriam, ſi quæ ſit, vel non vidiſſe, vel viſam non ſolùm non abieciſſe, ſed ſeduló retinuiſſe & coluiſſe. Antiqua eſt iſta Mahumetanorũ & Iconomachorũ calumnia. Et nulla umquam fuit hęreticorum ſecta, quæ infeſtis animis ab Eccleſia non diſſenderit, atq; errores graues non impoſuerit. Hoc enim prętextu uti debent, ut iure videantur ab Eccleſia receſſiſſe.

Deinde lumen à Deo aſſiduè flagitent, quo liquidò poſſint cognoſcere, quæ ſit vera Chriſti Religio, veráq; II.

Digitized by Google

Eccleſia, paratóſq; ſe exhibeant ad eam amplectendam. Fides enim eſt donum Dei.
Ioan. 6. *Nemo*, inquit, *poteſt venire ad me, niſi Pater meus traxerit eum.*
Math. 11. & 16. Luca 10. Nemo ſine Patris cœleſtis illuſtratione ad Chriſtum per veram fidem venire poteſt. Hanc ergo illuſtrationem, & hunc tractum precibus aſſiduis obtinere ſatagant. Dicant cum Propheta :
Pſal. 12. *Illumina oculos meos ne umquam obdormiam in morte, ne, quando* ex hac vita diſcedam, *dicat inimicus meus ; Præualui aduerſus eum.*
Pſal. 42. *Emitte lucem tuam, & veritatem tuam, ipſa me deducant & adducant in montem ſanctum tuum, & in tabernacula tua.*
Pſal. 142. *Notam fac mihi viam in qua ambulem, quia ad te leuaui animam meam.*

meam. Eripe me de inimicis ſalutis meæ; Domine ad te confugi, doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. & ſimilia.

III. Orationi iungant eleemoſynam & beneficentiam in pauperes. Quantum enim hæc duo valeant ad lumen veræ Religionis à Deo impetrandum, oſtendit exemplũ Cornelij Centurionis, cui ab Angelo dicitur: *Corneli, orationes tuæ & eleemoſynæ tuæ aſcenderunt in memoriam in conſpectu Dei. Et nunc mitte viros in Ioppen, & accerſi Simonem quemdam, qui cognominatur Petrus, hic dicet tibi quid te oporteat facere.* Huius ergo exemplum imitentur, qui à Deo in hoc nego- Actor. 10.

Digitized by Google

negotio veræ Religionis dirigi exoptant.

IV. Intereà diligenter, & magno cognoſcendæ veritatis deſiderio, perpendant ea quę in hac Conſultatione proponuntur; & ſi quæ dubia, vel non ſatis intellecta remaneant, adeant Doctores Catholicos, qui facilè ipſis in omnibus ita ſatisfacient, ut tandem mens ipſorum plenam quietem in luce veræ Religionis aſſequatur.

Hoc vouemus, hoc precamur, hoc te omnibus votis, omnibus precum ſupplicijs obſecramus, ô lux vera, lux æterna, omnium illuminatrix hominum pariter & Angelorum. Etſi enim diabo-

lica

lica fraude ſeducti, à te & Ecclesia tua receſſerunt; tuæ tamen ſunt creaturæ, ad imaginem & ſimilitudinem tuã efformatæ, pretio ſanguinis tui redemptæ, ad cœleſtem hereditatem & conſortium tui regni conditæ & vocatæ. Non pereat tam pręclarum opus tuum, quod tibi tanti ſtetit, quod æternas tibi referet laudes, agnita veritate, quod ad gloriam tuam ſplendebit in omnem æternitatem. Diſcute tetram caliginem quæ nunc mentem obſidet; amoue faſcinum diaboli, quo mentis oculi tenentur, & phantaſia peruertitur: incute metum acrem ignis inextinguibilis & incendij ęterni omni-

omnibus vera Religione deſtitutis pręparati : inijce ardentem veritatis cognoſcendæ & ſalutis conſequendæ amorem : oſtende illis lucem miſerationum tuarum, ut cognoſcant ouile tuum ; & intelligant ouile, in quo antè fuerunt, non eſſe ouile tuum, ſed diaboli : in quo quicumque manent, tamquam oues reſeruantur non ad vitam, ſed ad perditionem, ut ſint pabulum igni, eſca morti.
Pſal. 48. *Mors depaſcet eos.* Reduc illos ad ouile tuum, ut in eo ſalutari pabulo doctrinæ tuæ & mirabilium Sacramentorum tuorum refecti, ſanentur ab antiquis ſatanæ plagis, & creſcant in tuo ſpiritu, ſpiritu

ritu humilitatis & timoris Domini, ſpiritu manſuetudinis & charitatis; & vegetentur ad æternam vitam, in qua nobiſcum poſt momentum vitæ huius, conſortes effecti gloriæ & beatitudinis tuæ, te laudent, te benedicant & glorificent æuo ſempiterno.

(?)

FINIS.

Digitized by Google

APPROBATIO.

Hæc Conſultatio de vera capeſſenda Fide ac Religione, auctore doctiſſimo D. Leonardo Leſſio Societatis IESV, ſacræ Theologiæ Profeſſore, plurimum adiumenti adferet ad diſcernendum verum à falſo. Iuſtiſſimè igitur typis mãdabitur. 21. Auguſti, Anno M.DC.IX.

Egbertus Spitholdius S. T. L. Canonicus & Plebanus Antuerpiẽſis.

Digitized by Google

INDEX
Conſiderationum.

Prima Conſideratio, ex ſtudio perfectionis, ad quod Chriſti Religio inducit. pag. 11.

Secunda Conſideratio, ex eo quòd licentiã peccandi excludit. 18.

Tertia Conſideratio, ex Sanctitate cultorum. 34.

Quarta Conſideratio, ex Miraculis cultorum. 45.

Quinta Conſideratio, ex Gentium conuerſione. 62.

Sexta Conſideratio, ex nomine CATHOLICA, *& re ipſa hoc nomine ſignata.* 71.

Septima Conſideratio, ex Succeſſione. 78.

Octaua Conſideratio, ex conſenſu Doctorum veterum, & controuerſiarum deciſione: & quia extrà nulla ſoliditas. 87.

Nona

Digitized by Google

Nona Conſideratio, ex varijs cauſis ob quas nouæ ſint ſuſpectæ, & declinandæ. 98.

Prima Ratio, ex Nouitate. 99.
Secunda ex Defectu Succeſſionis. 117.
Tertia, ex Defectu Miſsionis. 124.
Quarta, ex Defectu Miraculorũ. 138.
Quinta, ex Vitæ & morum conditione. 152.
Sexta, ab Erroribus, & inconſtantia doctrinæ. 164.
Septima, ex Dolo malo & fraudibus quibus utuntur. 178.
Octaua, ex Euerſione bonorum operum. 203.
Nona, ex Licentia vitæ quam tribuunt. 210.
Decima, ex eo quòd Hæreſes antiquas renouent. 221.
Vndecima, ex defectu Regulæ credendi. 228.
Duodecima, ex Abſurdo. 248.

Decima Conſideratio, & concluſio totius Deliberationis. 254.

FINIS.

Digitized by Google

PRAGÆ,

Typis CASPARI KARGESII.

cIↄ. Iↄc. x.

Digitized by Google

Digitized by Google

